

Handelingen 6-7-8-9-10-11

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1990-1991

Vergaderingen van november 1990

AANLEG FIETSPADEN IN DE NOORDERKEMPEN

ACTUELE VRAGEN

BEROEP BIJ HET ARBITRAGEHOF TOT GEDEELTELIJKE Vernietiging van de
WET OP DE ZIEKENFONDSEN

BESTUURLIJK BELEID

HANDELWIJZE AROL-ANTWERPEN

RECENTE ONTWIKKELINGEN IN NOORD-FRANKRIJK

INTERPELLATIES

VERWELKOMING BUITENLANDSE DELEGATIE

VRIJSTELLING MILIEUHEFFINGEN

WERKGROEP MIGRANTEN

WERKGROEP VROUWEN

Inhoud

Nr. 6 Dinsdag 13 november 1990 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 121

Onderzoek naar taalgroep en woonplaats, blz. 121

Boodschappen, blz. 121

Samenstelling van Commissies

Wijziging onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 121

Werkgroep Migranten

Samenstelling, blz. 121

Regeling van de werkzaamheden, blz. 122

Motie van orde

Aanvulling van de agenda, blz. 122

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer J. Cuyvers tot de heer L. Waltmiel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de handelwijze van AROL-Antwerpen', blz. 122

Sprekers : de heren J. Cuyvers, H. Lauwers, R. Van Rompaey, J. Timmermans, Minister L. Waltmiel, de heer R. Van Hooland

Motie van aanbeveling, blz. 131

Interpellatie van de heer T. Van Parys tot de heer L. Waltmiel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de bescherming van de HuisgrtyTlg te Kruishoutem als landschap,

'Sprekers : de heer T. Van Parys, Minister L. Waltmiel

Interpellatie van de heer J. Timmermans tot de heer L. Waltmiel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over vijf jaar liberaal beleid inzake ruimtelijke ordening, blz. 134

Sprekers : de heer J. Timmermans, Minister L. Waltmiel

Regeling van de werkzaamheden, blz. 145

Nr. 7 Dinsdag 13 november 1990 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 147

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van mevrouw N. Maes tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het eventueel invoeren van een MER-plicht bij ruilverkavelingsprojecten, blz. 147

Sprekers : mevrouw N. Maes, Minister T. Kelchtermans

Motie van aanbeveling, blz. 151

Interpellatie van de heer R. Van Hooland tot de heer T. Kelchtermans, Gemeen-

schapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de drinkwaterproblematiek in Vlaanderen, blz. 151

Sprekers : de heren R. Van Hooland, J. Cuyvers, Minister T. Kelchtermans

Interpellatie van de heer J. De Bremaeker tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de eventuele afschaffing van het Visserijfonds en de verdere werking van provinciale visserijcommissies, blz. 157

Sprekers : de heer J. De Bremaeker, Minister T. Kelchtermans

Interpellatie van de heer J. Dufaux tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het inzamelen van het klein gevaarlijk afval, blz. 160

Sprekers : de heer J. Dufaux, Minister T. Kelchtermans, de heer J. Caudron

Interpellatie van de heer J. Timmermans tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de noodzaak van een rendementsvol saneringsplan voor het Denderbekken, blz. 162

Sprekers : de heren J. Timmermans, G. Cardoen, J. Caudron, mevrouw L. Nelis-Van Liedekerke, Minister T. Kelchtermans, de heer J. Cuyvers

Interpellatie van de heer M. Van Peel tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over de houding van de Vlaamse Executieve ten opzichte van de saneringsinspanningen van de stad Antwerpen, blz. 169

Sprekers : de heren M. Van Peel, L. Hancké, R. Van Hooland, E. Beysen, Minister L. Van den Bossche, de heer W. Verreycken

Regeling van de werkzaamheden, blz. 181

Nr. 8 Woensdag 14 november 1990

Berichten van verhindering, blz. 183

Begrotingsstukken

Indiening en verwijzing, blz. 183

Ontwerpen van decreet

Indiening, blz. 183

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 184

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 184

Samenwerkingsakkoord

Indiening en verwijzing, blz. 184

Moties van de Vlaamse Raad

Indiening, blz. 184

Intrekking, blz. 184

Advies van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 184

Opmerkingen van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 185

Nota van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Indiening, blz. 185

Arresten van het Arbitragehof

Indiening, blz. 185

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening, blz. 185

Schriftelijke vragen

Indiening, blz. 185

Actuele vragen (Regl. art. 75)

Actuele vraag van de heer L. Dierickx tot de heer L. Waltmiel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over correcte en snelle informatie in verband met inspraak rond het SST-project, blz. 185

Actuele vraag van de heer E. Gryp tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de plannen om naast de elektrische centrales grootschalige verbrandingsovens te bouwen en de ermee samengaande samenwerkingscontracten, blz. 186

Actuele vraag van mevrouw A. Duroi-Vanhelmont tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de vervuiling van de Grote Gete te Budingen, blz. 188

Actuele vraag van de heer J. Loones tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de waterzuivering aan de Westkust en de rioleringswerken te Koksijde, blz. 189

Actuele vraag van de heer R. Van Hooland tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over het akkoord over de uitbreiding en/oferschikking van het universitair onderwijs, blz. 190

Actuele vraag van de heer G. Annemans tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende het openbaar vervoer, blz. 192

Actuele vraag van mevrouw F. Brepoels tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over het uitblijven van de oprichting van een Voerdel, blz. 193

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer E. De Groot tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over het uitblijven van de bouw van de brug over het zeekanaal te Puurs-Ruisbroek

Interpellatie van de heer J. Van Eetvelt tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over een spoorwegbrug boven het verbrede zeekanaal tussen Puurs en Boom, blz. 194

Sprekers : de heren E. De Groot, J. Van Eetvelt, Minister J. Sauwens, de heer G. Bossuyt

Interpellatie van de heer J. Van Looy tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de aanleg van fietspaden in de Noordkempen, blz. 197

Sprekers : de heren J. Van Looy, A. Denys, A. Van Aperen, Minister J. Sauwens

Motie van aanbeveling, blz. 201

Motie van aanbeveling van de heer J. Geysels tot besluit van de op 18 oktober 1990 door de heer J. Geysels gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over mogelijke vrijstelling van milieueffingen - 405 (1990-1991) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 202

Sprekers : de heren J. Geysels, J. Dufaux, G. Verhaegen

Motie van de heren A. Denys, W. Peeters en G. Verhofstadt betreffende een beroep bij het Arbitragehof tot gedeeltelijke vernietiging van de wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen - 416 (1990-1991) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 203

Sprekers : de heren A. Van Aperen, A. Denys

Verwelcoming van een buitenlandse delegatie, blz. 204

Motie van de heren A. Denys, W. Peeters en G. Verhofstadt betreffende een beroep bij het Arbitragehof tot gedeeltelijke vernietiging van de wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen - 416 (1990-1991) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming (Voortzetting), blz. 205

Sprekers : de heren W. Peeters, L. Dierickx, G. Annemans, G. Verhofstadt, G. Moens, H. Coveliers, J. De Roo

Interpellaties (Voortzetting) (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer G. Bossuyt tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de houding van de Vlaamse Executieve ten aanzien van de recente ontwikkelingen in Noord-Frankrijk, blz. 212

Sprekers : de heren G. Bossuyt, W. Luyten, M. Capoen, Minister G. Geens

Motie van aanbeveling, blz. 220

Interpellatie van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over het

gebruik van het Engels in het onderwijs, blz. 220

Sprekers : de heer E. Van Vaerenbergh, Minister D. Coens, de heren L. Vanhorenbeek, C. Moors, W. Verreycken

Interpellatie van mevrouw A.-M. Neyts-Uytbroeck tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over het Nederlandstalig onderwijs te Brussel, blz. 223

Sprekers : mevrouw A.-M. Neyts-Uytbroeck, de heren C. Moors, L. Vanhorenbeek, W. Verreycken, Minister D. Coens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 229

Nr. 9 Dinsdag 27 november 1990

Berichten van verhindering, blz. 231

Boodschap, blz. 231

Samenstelling van Commissies

Wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 231

Werkgroep Vrouwen

Samenstelling, blz. 231

Ontwerp van decreet betreffende het bestuurlijk beleid - 395 (1989-1990) - Nrs. 1 (+ Errata) tot 12

Algemene bespreking, blz. 231

Motie van orde

Regeling van de werkzaamheden, blz. 232

Sprekers : de heren A. Denys, J. Geysels, G. Verhaegen, L. Hancké, Minister L. Van den Bossche

Regeling van de werkzaamheden, blz. 235

**Nr. 10 Woensdag 28 november 1990
Morgenvergadering**

Berichten van verhindering, blz. 237

Ontwerp van decreet betreffende het bestuurlijk beleid - 395 (1989-1990) - Nrs. 1 (+ Errata) tot 12

Algemene bespreking, blz. 237

Sprekers : de heren L. Peeters, M. Olivier, A. Denys, R. Van Hooland, Minister L. Van den Bossche, de heren H. Suykerbuyk, G. Verhaegen, L. Hancké, J. Dufaux, J. Geysels

Regeling van de werkzaamheden, blz. 262

Bijlage - Vraag om uitleg (Regl. art. 20)
Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Vraag om uitleg van mevrouw F. Brepoels aan de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de resultaten van de studie van het totaalplan voor de voorkoming, recyclage en verwijdering van afvalstoffen in de provincie Limburg, blz. 264

**Nr. 11 Woensdag 28 november 1990
Middagvergadering**

Berichten van verhindering, blz. 267

Begrotingsstuk

Indiening en verwijdering, blz. 267

Ontwerpen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 267

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 267

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 268

Voorstel tot wijziging van het Reglement

Indiening en verwijzing, blz. 268

Motie van aanbeveling

Intrekking, blz. 268

Adviezen van de Raad van State

Indiening en verwijzing, blz. 268

Verslag

Indiening, blz. 268

Motie

Indiening en verwijzing, blz. 268

Opmerkingen van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 269

Arresten van het Arbitragehof

Indiening, blz. 269

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening, blz. 269

Schriftelijke vragen

Indiening, blz. 269

Actuele vragen (Regl. art. 75)

Actuele vraag van mevrouw F. Brepoels tot de heer L. Waltniel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over een mogelijke grindwinning op de Solterheide te Neerglabbeek

Actuele vraag van de heer H. Van Dierden tot de heer L. Waltniel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de wijziging van het

gewestplan Neerpelt-Bree in verband met de Solterheide te Opglabbeek, blz. 269

Actuele vraag van de heer R. Van Hooiland tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over in het oostelijk deel van West-Vlaanderen geplande industrievestigingen, blz. 270

Actuele vraag van de heer E. Gryp tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de eventuele oprichting van internationale commissies in het kader van het Noordzee-actieplan, blz. 271

Actuele vraag van de heer J. Cuyvers tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over recente uitspraken betreffende het OVAM-afvalstoffenplan, blz. 272

Actuele vraag van de heer J. Timmermans tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het uitvoeringsbesluit voor het milieuvergunningsdecreet, blz. 273

Actuele vraag van de heer J. Devolder tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de Schelderadarketen, blz. 274

Actuele vraag van de heer P. Dumez tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de afwerking van het pré-metron te Antwerpen, blz. 275

Actuele vraag van de heer J. Devolder tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de bouw van een kaaimuur en steiger te Zeebrugge en de mogelijke bouw van een nieuw vismijncomplex, blz. 277

Actuele vraag van de heer H. Suykerbuyk tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer,

over de door de Minister ondertekende intentie-verklaring Vlaanderen-Litouwen, blz. 278

Actuele vraag van de heer J. Timmermans tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de omlegging van de gewestweg 42 te Sint-Lievens-Esse-Herzele, blz. 280

Actuele vraag van mevrouw M. De Meyer tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de veerdiensten Hoboken-Kruibeke en Bazel-Hemiksem, blz. 281

Actuele vraag van de heer I. Egelmeers tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de noordelijke ontsluitingsweg van het industrieterrein te Boom, blz. 282

Actuele vraag van de heer G. Janzegers tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over de stand van zaken betreffende het politiek verlot, blz. 282

Actuele vraag van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over een mogelijke dubbele grondbelasting in Brabant voor 1991, blz. 283

Ontwerp van decreet betreffende het bestuurlijk beleid
– 395 (1989-1990) – Nrs. 1 (+ Errata) tot 12

Algemene bespreking, blz. 284
Sprekers : de heren R. Van Hooiland, J. Cuyvers, A. Denys

Motie van aanbeveling van de heer J. Cuyvers c.s. tot besluit van de op 13 november 1990 gehouden interpellatie van de heer J. Cuyvers tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de handelwijze van AROL-Antwerpen
– 417 (1990-1991) – Nr. 1
Hoofdelijke stemming, blz. 293

Sprekers : de heren R. Van Rompaey, J. Cuyvers, J. Timmermans, A. Denys, W. Peeters

Motie van aanbeveling van de heer A. Van Aperen tot besluit van de op 14 november 1990 gehouden interpellatie van de heer J. Van Looy tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de aanleg van fietspaden in de Noorderkempen
– 420 (1990-1991) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 296
Sprekers : de heren A. Van Aperen, G. Verhaegen, J. De Seranno

Motie van aanbeveling van de heer L. Peeters c.s. tot besluit van de op 14 november 1990 gehouden interpellatie van de heer G. Bossuyt tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de houding van de Vlaamse Executieve ten aanzien van de recente ontwikkelingen in Noord-Frankrijk
– 421 (1990-1991) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 297
Sprekers : de heren G. Bossuyt, G. Verhaegen, Minister J. Sauwens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 299

Ontwerp van decreet betreffende het bestuurlijk beleid
– 395 (1989-1990) – Nrs. 1 (+ Errata) tot 12

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 299

Sprekers : de heren F. Bosmans, R. Van Rompaey, J. Sleenckx, A. Denys, Minister L. Van den Bossche, de heren J. Dufaux, E. Vandebosch

Regeling van de werkzaamheden, blz. 305

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

- *De vergadering wordt geopend om 14.05 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

W. Van Durme, A. Vreven ; gezondheidsredenen.

G. Janzegers ; buitenslands.

P. Berben, J. Devolder, E. Flamant, O. Lefeber, G. Sprockeels ; ambtsverplichtingen.

INTERPELLATIES (Regl. art. 76)

Interpellatie van mevrouw N. Maes tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het eventueel invoeren van een MER-plicht bij ruilverkavelingsprojecten

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Maes tot de heer Theo Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu,

Natuurbehoud en Landinrichting, over het eventueel invoeren van een MER-plicht bij ruilverkavelingsprojecten.

Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw N. Maes (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, ik ben voorstander van een MER-plicht. Als ik op 20 maart jongstleden van de Minister geen brief had gekregen die nadien overigens werd tegengesproken door een tweede brief, dan zou ik hier wellicht niet op de tribune staan.

Op 20 maart antwoordde de Minister op mijn brief van 2 februari waaraan ik hem op 28 februari had herinnerd. In mijn brief die ging over een ruilverkavelingsproject op het grondgebied van de gemeente Sint-Niklaas vroeg ik de Minister of er een MER zou komen alvorens over de tot nutverklaring wordt beslist. De Minister antwoordde mij dat aangezien het ruilverkavelingsproject in onderzoek groter was dan 1000 hectare, het aan de MER-plicht onderworpen was ingevolge het besluit van de Vlaamse Executieve van 23 maart 1989, verschenen in het Belgisch Staatsblad van 17 mei. Dat was een geruststellend antwoord.

Vandaag wil ik het niet hebben over het principe van de voorgenomen ruilverkaveling, alleen maar over de milieueffectrapportering die erop betrekking heeft.

In het Vlaams regeerprogramma van 2 februari 1989 staat in het hoofdstuk natuurbehoud en landinrichting het volgende : Het beleid van de Vlaam-

se Regering zal geïnspireerd zijn vanuit de instandhouding en de versterking van de bestaande natuur- en landschapswaarden. Punt 4 : Op het vlak van de ruilverkaveling moet gestreefd worden naar het beter op elkaar afstemmen van de agrarische belangen en de natuurwaarden. De Vlaamse Landmaatschappij zal de uitvoering van dit beleid verzekeren.

Alweer een geruststellende verklaring ten aanzien van de lokale gemeenschap en het stadsbestuur waaruit zij konden besluiten dat er een MER zou komen alvorens over het nut van het ruilverkavelingsproject zou worden beslist.

Mijnheer de Voorzitter, sta me toe even te herinneren aan het verloop van de procedure voor dit groot ruilverkavelingsproject dat niet minder dan de helft van mijn geboortedorp bestrijkt. Ik ken de situatie dus bijzonder goed. Het gaat om een gebied van 1600 hectare bestaande uit een stuk valleigebied, overwegend landbouwgebied met landschapswaarde en lintbebouwing, zoals dat in de streek meer voorkomt.

De ruilverkaveling Sinaai werd in 1984 door 38 landbouwers en eigenaars aangevraagd. Hierop volgden de ministeriële besluiten van 8 september 1987 en 23 juni 1988 waarbij een onderzoek naar het nut mocht worden ingesteld.

Krachtens de ministeriële besluiten van 20 juli 1988 en 31 juli 1989 werd een coördinatiecommissie opgericht. Deze commissie kwam tot op heden 4 maal bijeen en heeft medio 1990 een grove blokgrans uitgezet. Dit is

Maes

de grens waarbinnen de ruilverkaveling zal worden uitgevoerd. Momenteel wordt deze verrijnd door onder andere schrapping van woonzones en landbouwpercelen die reeds gegroepeerd liggen en door dezelfde landbouwer worden gepacht of in eigendom zijn. De grenzen van het ruilverkavelingsblok werden intussen voorlopig afgebakend.

Hoe ver staat het fameuze milieueffectrapport ? De procedure was aan de gang en wij hadden brieven in handen van de Minister waarin stond dat er een milieueffectrapport zou worden opgemaakt ; daarom meenden wij dat een fundamentele beslissing door een ernstig milieueffectrapport zou worden voorafgegaan.

Ter verwezenlijking van de doelstelling, de landbouw te optimaliseren, omvat de ruilverkaveling de uitvoering van verschillende werken die voor landschap en milieu een groot-schalige ingreep zullen betekenen. Deze werken bestaan onder meer uit het normaliseren van waterlopen en het aanleggen en verbeteren van wegen en grondverbeteringswerken.

Teneinde vooraf de implicaties op het landschap en het leefmilieu te kennen ware het wenselijk, voorafgaand aan het ministerieel besluit omtrent het nut, een milieueffectrapport te laten opmaken.

Immers, het is nogal eigenaardig dat men het nut zou verklaren vooraleer dit effect wordt gemeten, ook al is dit volgens de huidige wetgeving niet noodzakelijk.

Mijnheer de Minister, de Volksunie dringt aan op deze milieueffectrapportering. De omzendbrief van 13 april 1990 verontrustte ons. Daarin werd voor alle lopende ruilverkavelingsdossiers bepaald in welk stadium een milieueffectrapport diende te worden opgemaakt.

Tot onze grote verbazing en verontwaardiging stellen wij vast dat de ruilverkaveling in mijn geboortedorp ineens als ruilverkaveling in uitvoering wordt geklasseerd.

Het gaat hier om één van de ruilver-

kavelingen waarvoor nog geen structuurplan werd goedgekeurd. Dit is, op basis van de data die ik zojuist heb vermeld, trouwens niet mogelijk.

De ruilverkavelingen van Sinaai, Hamme en Eksaarde worden in één adem vermeld. Het MER wordt opgesteld voor de uitvoering van het ruilverkavelingsproject, zoals gesteld in het structuurplan, dus niet vooraleer de ruilverkaveling tot nut wordt verklaard.

Mijnheer de Minister, u kent de procedure voldoende. Het is niet de eerste keer dat ik hier interpelleer in verband met een ruilverkaveling.

Toen mevrouw De Backer Minister was, zei ze dat er een nieuwe wet in voorbereiding was, maar dat daarvoor inlooptijd nodig was. Volgens haar bevonden wij ons toen in een overgangsfase.

Mijnheer de Minister, nu er opnieuw een procedure is gestart, zal u mij misschien andermaal zeggen dat wij ons in een overgangsfase bevinden. Deze overgangsfases duren echter tien jaar. Ik heb nooit anders geweten.

Ik zal in elk geval niet kunnen aanvaarden dat van een ruilverkaveling, waarvan het nut nog niet werd beoordeeld, reeds wordt gezegd dat zij in uitvoering is. U kan dat in de procedure een bepaalde inhoud geven, maar uitvoeren betekent zeker zijn dat ze er komt en de daaruit voortvloeiende maatregelen treffen. Dit is voor deze ruilverkaveling echter niet het geval. Voor een reeks procedures die langer lopen, onder meer voor Moerbeke en Klein-Brabant, werd reeds een structuurplan goedgekeurd.

Mijnheer de Minister, er moet een MER worden opgesteld vooraleer u een beslissing neemt over het nut van de ruilverkaveling. Hoe zal u anders daarover met kennis van zaken kunnen oordelen ? Wij kennen de wet op de ruilverkaveling voldoende om te weten dat eens de ruilverkaveling tot nut is verklaard, er geen enkele procedure meer is die deze kan stoppen. Ook een negatief milieueffectrapport kan dit niet tegenhouden.

Dat kan slechts betrekking hebben op bijkomende werken in het kader van geplande ruilverkavelingen die dan in elk geval worden uitgevoerd. Dit is voor ons stadsbestuur onaanvaardbaar en dat is ook voor mij als lid van de Vlaamse Raad onaanvaardbaar. Ik heb de passages uit het Vlaams regeerakkoord dat wij met overtuiging mee hebben goedgekeurd voorgelezen. Bovendien geldt voor ons ook de openbaarheid van bestuur die een dergelijke a-tactische procedure onaanvaardbaar maakt.

Omdat wij ongerust waren over de klassering van de ruilverkaveling van Sinaai in de reeks projecten die reeds in uitvoering zijn, hebben wij de Minister opnieuw een brief geschreven. Dit keer was het een brief van het stadsbestuur die op 28 mei werd verstuurd. Op 15 oktober kwam daarop antwoord, een vrij cryptisch antwoord, dat wij door een zorgvuldige analyse toch konden begrijpen. In dat antwoord, mijnheer de Minister, keert u eigenlijk op uw stappen terug. U verklaart dat er wettelijk alleen een MER moet worden opgemaakt om gevoegd te worden bij de

Mevrouw N. Maes (VU) interpelleerde over de stand van zaken betreffende het MER van een ruilverkavelingsproject in Sint-Niklaas

Maes

bouwaanvraag ; voor bepaalde ruilverkavelingen in de onderzoeksfase reeds een MER eisen zou betekenen dat de MER-plicht te ruim wordt geïnterpreteerd. Na afwerking van de meest gevorderde projecten zal enkel de methode van het planalternatief behouden blijven. Met deze methode wordt het ministerieel besluit over het nut van de ruilverkaveling gebaseerd op een MER. Over deze interpretatie gaat het precies. Het gaat erover of Sinaai behoort tot deze meest gevorderde projecten. Ik ontken dit ten stelligste. Na vier vergaderingen van het coördinatiecomité en een procedure die alles bij elkaar reeds tien jaar in beslag neemt, is er geen reden om te zeggen dat de procedure reeds te ver gevorderd is om nog een MER te organiseren. In uw brief schrijft u dan nog – en ik kort de lange zin een beetje in – : Wat de concrete ruilverkaveling van Sinaai betreft, ben ik van mening dat het opmaken van een MER op basis van een structuurplan alle garanties geeft.

Mijnheer de Minister, wij zijn het daar echt niet mee eens. Vandaag de dag is de bevolking zeer gevoelig voor milieueffecten en u steunt op deze gevoeligheid om uw beleid te consolideren. Deze gevoeligheid moet dan ook worden gerespecteerd. Een ruilverkaveling is zo'n grote ingreep, gaat zozeer in tegen de gevoelens van heel veel mensen, dat men daarvoor respect moet hebben. Wil men de plaatselijke gemeenschap voor zich winnen en zo werkelijk komen tot een doelmatige en niet al te vernietigende ruilverkaveling, dan moet u begrijpen dat u een lokaal bestuur niet op die manier met een kluitje in het riet kan sturen.

Wij weten wel dat een gemeentebeheer in dit stadium van de procedure zelfs niet eens een adviesrecht heeft. Ons wordt niet eens de vraag gesteld of er in onze gemeente wel een ruilverkaveling mag worden uitgevoerd. Men doet maar, alsof de gemeente daar niets mee te maken heeft. Denkt u nu echt dat wij dat zomaar over ons laten gaan ?

Wij waren gerustgesteld door uw ver-

klaring dat er een milieueffectrapportering zou komen. Wij vinden dat er een moet komen, alvorens over de totnutverklaring wordt beslist. Wij zullen dan ook bij de gemeenteraad een motie indienen en hetzelfde doen in de Vlaamse Raad. Wij zullen een gemotiveerde motie indienen om u te vragen deze milieueffectrapportering, waarvan uzelf herhaaldelijk het belang hebt onderstreept, ook uit te voeren alvorens een oordeel te vellen over de totnutverklaring. Het gaat immers om een project dat absoluut niet kan worden beschouwd als een project in uitvoering.

Alleen in die optiek kunnen wij u beloven dat wij alles zullen doen om op een rustige wijze tot een dialoog over deze ruilverkaveling in onze gemeente over te gaan. Als wij de bevolking de garantie niet kunnen geven dat die milieueffectrapportering zal worden gedaan zodat een ernstige beoordeling kan worden gemaakt, kunnen wij u ook niet garanderen dat de sereniteit van de dialoog zal worden bevorderd. Ik hoop op een gunstig antwoord en in afwachting daarvan heb ik samen met vier andere partijen – AGALEV heeft nog niet meegetekend – bij de Voorzitter een gemotiveerde motie ingediend. Ik wacht met spanning op uw antwoord.

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, collega's, mevrouw Nelly Maes wacht met spanning op het antwoord. Sta mij toe u vooraf te zeggen dat met deze aangelegenheid, die niet zonder lokaal belang is, toch ook enkele principiële punten gemoeid zijn, onder meer de manier waarop wij ter plekke gestalte willen geven aan de nieuwe visie met betrekking tot de ruilverkaveling. Ik bekijk deze aangelegenheid meer vanuit dat oogpunt. Ook dit dossier moet zijn plaats krijgen in deze globale strategie.

Mevrouw Maes, u hebt mij zeer concrete vragen gesteld. Zoals u zelf heeft gezegd, bevinden wij ons in een overgangperiode voor een aantal projecten die in een bepaald stadium van uitvoering zijn en voor andere die nog in voorbereiding zijn. Het is

de gewoonte dat er in een overgangsregeling wordt voorzien voor de gevorderde projecten wanneer voor de nieuwe projecten een nieuwe procedure wordt ingezet.

Ik kan u nochtans zeggen, en ik heb dat ook in het verleden voor andere interpellaties op die manier verwoord, dat de geest van de milieueffectrapportering en van de nieuwe visie over de landinrichting, waarin de ruilverkaveling zijn plaats heeft, ook voor de gevorderde projecten moet worden gerespecteerd. Dit vraagt een ommekeer in denken en in optreden van onze eigen medewerkers in de ruilverkavelingscomités, ook bij de landinrichting. Ik heb hen ter gelegenheid van andere betwistingen rond de tafel geroepen en hen gevraagd daarmee rekening te houden. Ik ontken niet dat er hier en daar nog enige spanning zou zijn omdat dit een zekere aanpassing en een mentale reconversie vraagt van mensen die altijd volgens een bepaald stramien hebben gewerkt, zijnde een rechtspersoonlijkheid waarmee ze ook binnen dit comité eigenmachtig beslissingen kunnen treffen. De Minister heeft daarbij vaak alleen nog het financiële argument om een zekere druk uit te oefenen. Na contacten met personen uit de landinrichting die actief begaan zijn met ruilverkaveling ben ik ervan overtuigd dat zij deze nieuwe visie voor de verdere uitwerking van de gevorderde projecten zullen handhaven.

Dan kom ik tot het antwoord zelf. Het besluit van de Vlaamse Executieve van 23 maart 1989 handelt over de MER-verplichting. Er was een decretales regeling in het vooruitzicht gesteld die nog verduidelijkingen zal aanbrengen, gebaseerd op ervaringen die wij hebben gehad. Dit MER-decreet werd in de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud reeds aangekondigd. Dit milieueffectrapport moet bij de aanvraag voor de bouwvergunning voor vergunningsplichtige werken worden gevoegd. Zulks betekent dat volgens de huidige reglementering het milieueffectrapport moet worden opgesteld tegelijkertijd met het ontwerp van bouwvergunningsplichtige werken. Het is duidelijk dat dit pas kan gebeuren nadat een beslissing is geno-

T. Kelchtermans

men over het nut van de ruilverkaveling, nadat de blokgrens definitief is bepaald en nadat het ruilverkavelingscomité is ingesteld. Dit ruilverkavelingscomité is een rechtspersoon die een overeenkomst afsluit met de ontwerper. Wanneer deze ontwerper de bouwvergunning klaarmaakt voegt hij daarbij ook het milieueffectrapport zodat dit ook in aanmerking kan worden genomen bij de behandeling van de bouw aanvraag.

Omdat ik van mening ben dat de ruilverkaveling er alle belang bij heeft dat we van meet af aan open kaart spelen ten opzichte van de betrokkenen, heb ik beslist een ontwerp van MER op te maken vóór de beslissing inzake het nut van de ruilverkaveling. Dit document zal betrekking hebben op de diverse planscenario's, maar kan uiteraard nog niet worden uitgewerkt tot op het niveau van concrete uitvoeringsplannen omdat die te vergelijken zijn met een bouw dossier en een meer verdiepte MER bij het bouw dossier moet worden gevoegd. Een ontwerp-MER moet worden gemaakt bij het ontwikkelen van de verschillende scenario's om de grote lijnen voor en tegen van de alternatieven tegelijkertijd te kunnen beoordelen.

Tijdens de procedure van het openbaar onderzoek naar het nut van de ruilverkaveling zal dit document ter inzage zijn. Het is aanvullend en wordt niet in de plaats gesteld.

Het is trouwens een traditie bij ruilverkaveling – maar helaas wordt dit niet overal op dezelfde manier beleefd en hangt dit af van de mensen die het gesprek voeren – dat behoudens de in de wet voorgeschreven inspraakmogelijkheden meermaals op informele wijze informatievergaderingen en zitdagen worden georganiseerd om inspraak van de betrokkenen te waarborgen.

Om misverstanden over de praktische uitvoering van hogervermelde beleidsoptie te vermijden, moet worden beklemtoond dat omwille van de verschillende administratieve fases waarin de diverse ruilverkavelingen zich bevinden drie verschillende procedures van planvoorbereiding wer-

den uitgewerkt, waarvan na afwerking van de meest gevorderde ruilverkavelingen uiteindelijk nog één procedure zal worden toegepast, namelijk de overgangsregeling die in toepassing is op de ruilverkaveling in voorbereiding.

De ruilverkavelingen werden ingedeeld in enerzijds ruilverkavelingen in voorbereiding en anderzijds de andere ruilverkavelingen.

Voor de toekomstige ruilverkavelingen waar nog geen ministerieel besluit tot het onderzoek naar het nut van de ruilverkaveling is genomen – en als ik mevrouw Maes goed begrijp is dit in Sinaai het geval – of waar dit besluit op het moment van mijn richtlijnen, 13 april 1990, nog geen aanleiding had gegeven tot voorbereidende werkzaamheden, zal bij de voorbereiding de methode van opstelling en evaluatie van planalternatieven worden toegepast. Voor deze ruilverkavelingen zal het ontwerp van MER worden opgemaakt voor het aangehouden planalternatief en zal het bijgevolg betrekking hebben op het gehele project. Een eerste openbaarmaking van dit document gebeurt in het kader van het openbaar onderzoek naar het nut van de ruilverkaveling. Op basis van het openbaar onderzoek beslis ik nopens het nut van de ruilverkaveling en de uitvoering van het aangehouden planalternatief. Het MER wordt gevoegd bij de eerste aanvraag om bouwvergunning. Daarmee wordt bedoeld het verdiepte MER van het aangehouden alternatief.

De andere ruilverkavelingen omvatten de ruilverkavelingen in onderzoek, niet begrepen in de hoger vermelde groep, alsook alle ruilverkavelingen in uitvoering. Ze worden ingedeeld in twee subgroepen naargelang het landschapsstructuurplan al dan niet definitief werd goedgekeurd.

De eerste subgroep bestaat uit ruilverkavelingen waarvan het definitief landschapsstructuurplan nog niet werd goedgekeurd.

Voor de ruilverkavelingen in onderzoek wordt de fase van het onderzoek afgehandeld zoals voorheen. Na de beslissing over het nut van de ruilverkaveling wordt een comité inge-

steld. Het comité zal een globaal structuurplan opstellen. Nadat dit globaal structuurplan is opgesteld, zal het ontwerp van MER worden opgemaakt voor de uitvoering van het ruilverkavelingsproject, zoals gesteld in het globaal structuurplan. Een eerste openbaarmaking van dit document geschiedt in het raam van het onderzoek de commode et incommode betreffende het plan opgesteld krachtens artikel 70 van de ruilverkavelingswet. De inhoud van dit plan wordt bepaald door het globaal (landschaps)structuurplan van de ruilverkaveling en door eventuele aanbevelingen van het hierop gebaseerd ontwerp van MER. Vervolgens wordt het MER gevoegd bij de eerste aanvraag om bouwvergunning.

Een tweede subgroep zijn de ruilverkavelingen waarvoor het definitief landschapsstructuurplan reeds werd goedgekeurd, nog altijd in de overgangsregeling. Een MER wordt opgemaakt voor de verschillende bouwvergunningplichtige ruilverkavelingswerken, zoals omschreven in de ontwerpen van deze werken. Het MER betreffende de ontworpen ruilverkavelingswerken wordt gevoegd bij de aanvraag om bouwvergunning.

Ik vat samen en antwoord zeer concreet op de drie vragen.

Ten eerste, voor de ruilverkavelingen in voorbereiding zal het ontwerp van MER worden opgesteld vooraleer de blokgrens definitief wordt afgebakend. Hier kan ik een aantal projecten opsommen. Mevrouw Maes, volgens mijn interpretatie behoort het ruilverkavelingsproject Sinaai-Waas tot die groep. Er moet dus een MER worden opgemaakt vooraleer een keuze kan worden gemaakt.

Een ruilverkaveling wordt beschouwd als in uitvoering nadat ze nuttig is verklaard, de blokgrens definitief is en het comité is samengesteld. Dat is niet gebeurd in Sinaai en bijgevolg gaat het daar om een ruilverkaveling in voorbereiding waarop de eerste brief, waarnaar u ook refereert, volledig van toepassing is. Ik moet nagaan wat de aanleiding was tot het schrijven van de tweede brief, maar ik houd mij aan de enige en juiste interpretatie, dus aan de eerste brief.

T. Kelchtermans

Ten tweede, op het eerste deel van uw vraag moet ik ontkennend antwoorden. Uit het voormelde zal u begrepen hebben dat wel degelijk een ontwerp van MER zal worden opge maakt voor alle nieuwe aanvragen vooraleer een beslissing wordt genomen over het nut van een ruilverkaveling.

Ten derde, alhoewel mijn beleid, zoals hiervoor toegelicht, nu reeds beantwoordt aan de gewenste doelstelling, heb ik een ontwerp van decreet voorbereid houdende de organisatie van de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten, waarin onder meer bepalingen zijn opgenomen betreffende de opstelling van een MER tijdens de onderzoeksfase van de ruilverkaveling. Dit ontwerp van decreet wordt thans onderzocht door de leden van de Vlaamse Executieve en zal waarschijnlijk begin volgend jaar in de Vlaamse Raad worden besproken.

Ik hoop met mijn antwoord een belangrijk misverstand uit de wereld te hebben geholpen.

De Voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw N. Maes : Mijnheer de Voorzitter, ik wil de Minister uitdrukkelijk danken. Voor ons is het heel belangrijk dat hij hier heeft verklaard dat de ruilverkaveling waarover het hier gaat niet in uitvoering is, maar in voorbereiding en dat bijgevolg een MER zal worden opgesteld vooraleer over de totnutverklaring door de Minister wordt goedgeoordeeld.

Wij noteren dit antwoord en wij zullen met onze collega's overleggen om de passende conclusies te trekken, ook in verband met de motie die werd ingediend.

Motie van aanbeveling

De Voorzitter : Door mevrouw Maes werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie van aanbeveling ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

De Raad zal zich daarover tijdens een volgende Openbare Vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer R. Van Hooland tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de drinkwaterproblematiek in Vlaanderen

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Hooland tot Minister Kelchtermans over de drinkwaterproblematiek in Vlaanderen.

De heer Van Hooland heeft het woord.

De heer R. Van Hooland (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Gemeenschapsminister, geachte collega's, ik vraag even uw aandacht voor een aantal belangrijke punten inzake de drinkwaterproblematiek in Vlaanderen. Alhoewel het slechts over water gaat neem ik aan dat wij allen ervan overtuigd zijn dat het een vitale sector betreft, water is immers grondstof.

De drinkwatervoorziening in Vlaanderen baart ons zorgen zowel qua voorziening als qua kwaliteit. Eeuwenoude voorraden worden in een versneld tempo uitgeput en dit heel dikwijls voor totaal onbelangrijk gebruik. Leidingwater wordt voor alles en nog wat gebruikt maar minder en minder voor consumptie.

De particuliere drinkwaterproductie haalt bijna nergens de gestelde hygiënische normen. In de voedingssector ondervinden bedrijven ter zake heel wat problemen, het putwater is onzuiver, enzovoort.

De algemene problematiek is ons voldoende bekend. Daarom zou ik een aantal specifieke punten willen voorleggen en vragen willen stellen aan de Minister. Het zijn er een vijftal.

Ten eerste, het leidingwater voor particulier verbruik.

Ten tweede, het leidingwater en het water in het algemeen voor industrieel verbruik.

Ten derde, de organisatiestructuur van de distributie van drinkwater in Vlaanderen.

Ten vierde, het stopzetten van betoelaging van gemeentelijke infrastructuurwerken voor drinkwaterdistributie.

Ten vijfde, de beheersing van de kwaliteit en de kwantiteit van het oppervlakte- en het grondwater.

In verband met het leidingwater voor particulier verbruik werden er vragen gesteld over de kwaliteit. Men heeft gezegd, zich baserend op degelijke gegevens, dat de kwaliteit te wensen overlaat. Vele mensen schakelen zelfs definitief over naar fleswater, onder meer ingevolge agressieve reclame hard-selling. Ik vraag mij af of er een prijsbeleid wordt gevoerd.

Ik ben ervan overtuigd dat weinigen onder ons weten wat een liter leidingwater, dus goed drinkbaar water, kost. Het kost 4 centiem, dat is 40 frank de kubieke meter en dus 700 keer minder dan een liter fleswater wanneer men aanneemt dat een fles water 28 frank kost. Water kost evenveel als bier en als frisdranken.

Men kan zich afvragen of de gevraagde prijs wel verantwoord is. Mocht men de prijs verdubbelen en 8 à 10 centiem de liter vragen dan bekomt men nog een bijna verwaarloosbare kostprijs voor een hoogwaardig goed. Indien men die verhoging zou doorvoeren dan zou het leidingwater nog altijd 280 keer goedkoper zijn dan fleswater.

Het departement van Economische Zaken speelt hier een grote rol en ik vraag mij af wat hiervan de zin is. Indien een gemeente de prijs van het drinkwater wil verdubbelen dan moet zij een aanvraag indienen bij het departement van Economische Zaken, de prijzencommissie. Men mag er bijna zeker van zijn dat men daar een ongunstig advies geeft.

Thans kom ik tot de produktie en de bedrijfszekerheid.

In de richtnota inzake het drinkwa-

Van Hooland

terbeleid in Vlaanderen van het begin van de jaren '80 stelde men dat er zich een probleem voordeed, vooral ingevolge de afhankelijkheid van Wallonië. Wij hebben een beleid uitgewerkt om onze onafhankelijkheid van Wallonië te vergroten. Een plan op lange termijn, met name tien jaar, werd opgezet voor een bedrag van 10 miljard frank. Mijnheer de Minister, wat werd intussen reeds gerealiseerd om de bedrijfszekerheid in deze sector te vrijwaren ?

Een volgend aspect betreft de aantasting van het milieu en de natuur. Die is niet alleen het gevolg van het overmatig aanbieden van leidingwater voor particulier en allerhande verbruik .

Men pompt ongecontroleerd eeuwenoude voorraden op. Op vele plaatsen brengt men de vochtuithouding van land- en tuinbouw in het gedrang. Men pompt ook de helft van het totale leidingwaterverbruik op uit de ondergrond. De schade die men daardoor veroorzaakt is aanzienlijk. Dit blijkt niet direct uit de gegevens over de schadeloosstelling door het betreffende fonds, integendeel. De jongste zeven jaar heeft men in de provincie Henegouwen – alleen voor schade aan gebouwen – een schadeloosstelling uitbetaald ten belope van ongeveer 45 miljoen frank. In Vlaanderen is er voor diezelfde periode slechts één dossier bekend, met name in de provincie Antwerpen en hier betrof de schadeloosstelling 1,5 miljoen frank. Die schadeloosstelling geeft niet weer wat in wezen de schade is die men veroorzaakt door het ongecontroleerd oppompen van drinkwater en van water in het algemeen.

Hier mag dus worden gepleit voor preventie, dus voor een vermindering van het oppompen en van het veroorzaken van schade. Dit is toch wel een bevoegdheid van het Gewest. Welke maatregelen werden recent ter zake overwogen of overweegt men te nemen ?

Een tweede punt betreft het leidingwater voor industrieel verbruik. Het gaat hier niet over het waterverbruik door de landbouw. Het industrieel

verbruik van leidingwater in Vlaanderen is indrukwekkend. Van 1984 tot en met 1988, dus de jongste vijf jaar waarvoor men over gegevens beschikt, kan worden gezegd dat de industrie in alle Vlaamse provincies samen ongeveer één derde van het totale aanbod leidingwater verbruikt. Het verbruik is de jongste jaren voortdurend gestegen. De jongste vijf jaar was dat 15 ten honderd. Dat verbruik door de industrie is wel verschillend van provincie tot provincie. In 1988 bijvoorbeeld varieerde dat van 20 ten honderd van het leidingwater dat door de industrie in West-Vlaanderen werd verbruikt tot 45 ten honderd in Antwerpen.

Een ander aspect is het oppompen door de industrie van grondwater uit eigen putten. Het gaat hier over onttellende hoeveelheden die, volgens de gegevens waarover ik beschik, ongeveer het dubbele zijn van de gangbare cijfers ter zake. De jongste vijf jaar heeft de industrie van 36 miljoen kubieke meter in 1984 tot 73 miljoen kubieke meter in 1988 opgepompt. Dat zijn ontzaglijke hoeveelheden. Er is een vergunningsstelsel. Er is ook een milieudatabank die in 1985 in samenwerking met het Centrum voor Overheidsinformatica werd opgestart. Wij beschikken dus wel over een aantal gegevens. De vraag hier is wat de basis is voor het vergunningsstelsel.

Gaat men na in welk gebied de vergunning wordt gevraagd en wat met het grondwater in dat gebied gebeurt. Beschermt men het grondwater voldoende gebied per gebied ? Het is best mogelijk dat men sinds jaren grondwater voor industrieel verbruik en voor de voedingssector oppompt uit ondergrond waarop stallen worden gebouwd of andere vervuilende activiteiten gebeuren.

In de industrie zijn er verschillende soorten water, met name proces-, koel-, was-, stoomketel- en sanitair water. Bovendien is er nog water dat specifiek voor de voeding wordt gebruikt. Ik denk onder meer aan stokerijen, brouwerijen, frisdrankbedrijven enzovoort.

Een aspect dat ik hier speciaal wil beklemtonen is de ontoereikende

controle op vergunningen en op verbruik. Men beweert dat men niet over voldoende personeel beschikt om een toereikende controle te verzekeren. Ik meen dat dit onaanvaardbaar is. Wij weten dus niet wat er gebeurt. Wij weten niet hoeveel er wordt gepompt en wat de bestemming is ? Wie zegt ons, en dat is nog veel hallucinanter, dat er niet in afgedankte pompputten wordt geloosd ? Men zegt mij dat het wordt gedaan maar ik kan het niet bevestigen. Wie zegt ons echter dat het niet wordt gedaan ? Indien men afvalwater loost in afgedankte pompputten dan is dit catastrofaal, dan leven wij zeker op een tijdbom. Wij veroorloven ons dan om rechtstreeks hoogwaardig grondwater voor bijna de eeuwigheid te bezoedelen.

Een volgend punt betreft de organisatiestructuur van de distributie van drinkwater in Vlaanderen.

De richtnota van het begin van de tachtiger jaren waarover ik daarnet sprak heeft het over moderne maatschappijen die voor de distributie van drinkwater in Vlaanderen moeten instaan. Ik neem aan dat dit intercommunale verenigingen zijn. Ik ben er echter niet meer zo zeker van dat voor de distributie van drinkwater deze maatschappijen voldoende geven.

Ik verwijs naar de bijna vernietigende audit van enkele maanden geleden betreffende de tussengemeentelijke maatschappijen voor watervoorziening, de TMVW, in het Gentse. Er rijzen vragen over de kwaliteit van die intercommunales. Zijn wij wat de organisatiestructuur van de distributie betreft niet toe aan rationalisatie van de bedieningssectoren, temeer omdat de particuliere sector – in de meeste gevallen ongevraagd – zich nu op deze markt stort ? Op bepaalde plaatsen heeft zij ook de distributie van de intercommunales overgenomen. Moeten wij ter zake niet rationaliseren ?

Een volgend punt betreft de stopzetting van de betoelaging van de gemeentelijke infrastructuurwerken voor drinkwaterdistributie. Mijnheer de Minister, het probleem is u bekend. Wij zullen het een andere keer

Van Hooland

kunnen bekijken, maar men kan spreken over een voor de gemeente moeilijk te verteren beslissing omdat het hier gaat over een onaangekondigde onvoorziene stopzetting van betoelaging ten belope van 60 ten honderd van de kosten voor de uitbreiding van het drinkwaterleidingnet. Dat maakt de planning voor de gemeenten onmogelijk. Zoiets gaat niet op. Dat is onverdedigbaar. Ik ben de mening toegedaan – en de meeste gemeentebesturen ook – dat drinkwater een zaak is van algemeen belang. Elke burger, of hij afgelegen woont of niet, moet over drinkwater kunnen beschikken. Veel gemeentebesturen willen daarin voorzien, maar zien die 60 ten honderd toelagen verdwijnen. Wanneer zal men ter zake de gemeentelijke projecten op nieuw betoelagen ?

Een volgend punt betreft de beheersing van de kwaliteit en de kwantiteit van het oppervlaktewater en het grondwater, en dus ook de kwaliteit en de kwantiteit van het drinkwater. Er is weinig belangstelling voor deze problematiek. In mei vorig jaar werd hier gezegd dat concrete maatregelen zouden worden uitgewerkt om het drinkwaterbeleid in Vlaanderen te optimaliseren. Zijn er of zullen er binnenkort concrete maatregelen zijn om dat beleid te optimaliseren ? Over welke middelen beschikt u om in Vlaanderen een drinkwaterbeleid in ruime zin te voeren en om op lange termijn het beheer van de grondwatervoorraden en de voorraden van het oppervlaktewater te verzekeren ? Beschikken wij over een grondwaterbeleidsplan dat noodzakelijk is als basis voor een beleid op lange termijn ?

Men verzekert ons dat de voorraad oppervlaktewater in principe voldoende is om in de drinkwaterbehoeften van Vlaanderen te voorzien. Nu halen wij de helft van onze drinkwaterhoeveelheid uit oppervlaktewater. De verklaring daarvoor is dat de oppervlaktewateren zeer verontreinigd zijn. Behalve het Albertkanaal en enkele spaarbekkens is het oppervlaktewater ongeschikt om gebruikt te worden voor drinkwaterdoeleinden in het algemeen.

Mijnheer de Minister, is het niet nut-

tig en opportuun een MER op te stellen voor de vele grote werken in dit domein ? Ik denk bijvoorbeeld aan een collector langs de kust, met belangrijke infrastructuurwerken en grondwerken in de omgeving van Koksijde. Er werd mij meegedeeld, doch ik neem aan dat het niet zo is gebeurd, dat men beslist heeft dat project overhaast uit te voeren zonder voorzorgen te hebben genomen. Er werd dus zeker geen MER opgesteld ; er werd zelfs niet aan gedacht. Het is een goede zaak dat het waterzuiveringsstation te Wulpen wordt bevoorrad via die collector. De vraag is echter wat het effect is van het uitvoeren van dergelijke infrastructuurwerken op het grondwater. Trouwens, in de kuststrook is het grote probleem de verzilting.

Men creëert hier een dubbel probleem : ten eerste, men draagt hoe dan ook bij tot de verder voortschrijdende verzilting van het water in de kuststrook ; ten tweede, gedurende lange periodes pompt men duizenden kubieke meters, dus miljoenen liter, kwaliteitswater rechtstreeks in de riool.

Mijnheer de Minister, een laatste punt inzake de beheersing van de kwaliteit en kwantiteit van het water betreft ons wetenschappelijk onderzoek. Maken wij voldoende gebruik van ons wetenschappelijk onderzoekspotentieel om het beleid in dit domein te ondersteunen ? Wij beschikken over een Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie met een personeelsbestand van 400 leden, dat weliswaar een tijdje heeft stil gelegen. Het wordt gefinancierd door de Gemeenschappen en nog voor 10 ten honderd door de Gewesten en ressorteert onder acht plus twee Ministers. De verslagen van het Instituut bevatten schitterende grafieken, heel veel gegevens, maar in welke mate ondersteunen zij het beleid en vooral de evaluatie van het gevoerde beleid, want dat is nog een ander aspect.

Een andere instelling die dienaangaande zou kunnen helpen om een beleid op lange termijn te ontwikkelen is AROL of een afdeling ervan. Nochtans zou er bij de diensten van AROL geen oplossing bestaan in verband met de hierboven aangehaalde

problematiek. In de praktijk hebben we nochtans dikwijls de behoefte om ons beleid te steunen op studie, onderzoek of gegevens. Ik heb dan ook alle begrip voor de oprichting van studiesyndicaten. Zij moeten dan wel functioneren. Wij nemen aan dat dit gebeurt volgens wetenschappelijke normen. In elk geval, als ze werken dan moeten wij ze extra betalen, naast al de rest.

Mijnheer de Minister, de drinkwaterproblematiek is slechts belangrijk wanneer er zich hier of daar een probleem voordoet. Het verwondert u misschien dat ik u er vandaag over interpeleer en dit na een periode van zware regenval. Wij moeten er echter allen van overtuigd zijn dat het om een fundamenteel probleem gaat, dat we hier in vele opzichten op een tijdbom leven. Denk maar aan de beginnende oxydatie van pyriet in de diepste grondwaterlaag.

Mijnheer de Minister, ik hoop met deze interpellatie dit fundamenteel probleem nog even extra te hebben beklemtoond en dan ook enige informatie te krijgen over specifieke punten en vragen. Wij hopen dat heel spoedig maatregelen zullen worden getroffen om daaraan te verhelpen zodat op korte of halflange termijn resultaten merkbaar zijn.

De Voorzitter : De heer Cuyvers heeft het woord.

De heer J. Cuyvers : Mijnheer de Voorzitter, ik wil nog even aansluiten bij deze interpellatie van de heer Van Hooland in verband met het drinkwater. Wij hebben onze visie reeds toegelicht, meer bepaald bij de begroting 1989. Ik verwijs naar het nummer 45 van de Handelingen van de Vlaamse Raad van 16 juni 1989. Het lijkt mij niet nodig mijn redenering van toen nog eens over te doen, maar ik zal mij beperken tot twee concrete vragen.

Ten eerste, wanneer krijgen wij eens een concreet uitgewerkt actieplan inzake rationeel waterverbruik, zowel voor particulieren als voor bedrijven ? Ten tweede, welke concrete maatregelen gaat u nemen om de verdroging van waardevolle biotopen, die volledig afhankelijk zijn van een

Cuyvers

hoge grondwaterspiegel, tegen te gaan ? Ik herinner u aan de discussie die wij hebben gevoerd in verband met het dossier Hannecart-Ter Yde. Als op dat terrein aan **grondwaterwinning** wordt gedaan, betekent dat het einde van een zeer waardevolle en kwetsbare biotoop. Mag ik stellen dat de waterwinning in het **duinengebied** wordt afgebouwd ? Zo ja, tegen welke ultieme datum ?

De Voorzitter : Minister **Kelchtermans** heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, zoals de heer Van Hooland het stelt, gaat het hier over een fundamenteel probleem waarvan ik de zwaarwichtigheid geenszins onderschat. Ik heb bij andere gelegenheden zelfs de beeldspraak gebruikt dat onvoldoende zorg voor onze grondwaterreserves — ik verwijs ook naar de zorg voor de toenemende bodemvervuiling — een echte tijdbom is waarop Vlaanderen leeft. Water is één van de essentiële elementen die nauw met de omgeving en het voortbestaan verbonden zijn en die een degelijk, duurzaam beleid vergen.

Ik meen te mogen stellen dat wij het waterbeleid steeds prioritair hebben gesteld, zij het dan dat vooral de klemtoon wordt gelegd op de waterzuivering en de brongerichte aanpak om te voorkomen dat er nog verder wordt vervuild. Inzake watervoorziening moeten wij nu naar een hogere versnelling gaan. Inderdaad, ik onderschrijf uw beginsel dat iedereen in Vlaanderen, waar hij ook woont, recht heeft op een behoorlijke drinkwatervoorziening en dus op het net moet kunnen worden aangesloten. Ik geef er mij rekenschap van welke investering dit voor de gemeentebesturen betekent. Op dit aspect zal ik verder ingaan wanneer ik uw vraag ter zake beantwoord.

Ik zal eerst ingaan op de twee bemerkingen van de heer Cuyvers om te vermijden dat ze aan mijn aandacht ontsnappen. Het actieplan inzake rationeel waterverbruik wordt voor een deel reeds op gang gebracht. Ik beschouw dit niet als een volwaardig actieplan, maar het rationeel water-

verbruik wordt in alle geval nu reeds door de nieuwe organisatie van de waterzuivering in de hand gewerkt. Doordat men de milieuheffing koppelt aan het waterverbruik gaat er een directe stimulans naar de verbruiker om zo weinig mogelijk water te verbruiken. De verbruiker heeft er dus belang bij en op basis daarvan zal hij waarschijnlijk een grotere rationaliteit aan de dag leggen.

De verdroging van waardevolle biotopen is inderdaad een probleem voor de toekomst. Dat is trouwens de hele teneur van de interpellatie van de heer Van Hooland. Men beseft onvoldoende welke consequenties op korte en vooral op middellange termijn verbonden zijn aan het oppompen van grondwater.

Inzake de twee voorbeelden die u aanhaalt, enerzijds Ter Yde, en anderzijds een ruimer duinengebied, meen ik dat ik bij herhaling reeds uitspraken heb gedaan en acties heb gevoerd die de geloofwaardigheid van het gevoerde beleid moeten aantonen.

Ondanks de inspanningen die ter plaatse werden gedaan, hebben wij toch het besluit getroffen het waterwinningsgebied Ter Yde definitief stop te zetten en daarenboven de waterwinning op het gewestplan te schrappen en te vervangen door een volwaardig natuurgebied. Dit alles toont voldoende aan welke richting moet worden uitgegaan voor het duinengebied. Dit kan niet van vandaag op morgen. Inzake het duinengebied zijn er een aantal studies lopende, die ons duidelijker zullen kunnen oriënteren inzake de beperkingen die voor de toekomst — en dit op relatief korte termijn — moeten worden doorgevoerd.

Thans zal ik even ingaan op de algemene beschouwingen die collega Van Hooland in zijn interessante interpellatie naar voren heeft gebracht. Zoals hij zelf zei, ging het minder om een interpellatie dan wel om een converseren over een belangrijk probleem, waaruit een aantal belangrijke conclusies moeten worden getrokken. Ik waardeer dit ten zeerste.

Ik deel u mee dat het waterverbruik in 1989 bijna 400 miljoen m³ be-

droeg ; voor 85 ten honderd wordt dit in het eigen Gewest Vlaanderen gewonnen, waarvan circa 52 ten honderd uit grondwaterwinningen en 48 ten honderd uit oppervlaktewateren. 15 ten honderd komt uit het Waals Gewest ; er bestaat voldoende bedrijfszekerheid voor de levering ; ook interregionaal kunnen er voldoende transacties met rechtszekerheid worden georganiseerd.

Uit de Vlaamse bodem wordt circa 180 miljoen m³ water per jaar oppompt voor openbare waterdistributie. Uit de Vlaamse oppervlaktewateren worden circa 154 m³ water opgenomen voor openbare waterdistributie. Hier spreken we alleen maar van de openbare waterdistributie in het Vlaams Gewest : 180 plus 154 m³, respectievelijk uit de bodem- en oppervlaktewateren. Aan deze waterwinningen dienen dus nog de private winningen te worden toegevoegd. Inzake de concrete cijfers, geef ik toe dat de milieu-audit, die voor Vlaanderen werd gedaan in het kader van het MINA-plan 2000, onvoldoende cijfers weergeeft. Dit zal voor de toekomst moeten worden ingevuld.

Bij benadering kan worden gezegd dat voor de private winningen circa 120 miljoen m³ grondwater uit Vlaamse bodem zal worden oppompt. Dit is geenszins overdreven. In het totaal wordt dus 300 miljoen m³ grondwater uit de bodem gehaald, enerzijds via private winningen, en anderzijds via de cijfers hierboven aangehaald.

Het is eveneens duidelijk dat de grondwatervoorraad niet onuitputtelijk is en dat daarenboven, vanuit ecologische overwegingen, beperkingen zullen moeten worden opgelegd.

Het Vlaams regeerakkoord — dit is belangrijk, want het gaat om een verbintenis — legt terecht een bijzondere klemtoon op het rationeel waterverbruik. Ik heb zoëven gezegd dat daartoe een eerste aanzet werd gegeven.

Om tot een voldoende doelmatig watervoorzieningsbeleid te komen werd op 1 juni 1989 een studiesyndicaat opgericht — ik weet dat u omtrent de efficiëntie ervan twijfels hebt — waar in eerste instantie de betrokke-

T. Kelchtermans

nen, de Gewestelijke Investeringsmaatschappij en mijn kabinet, een aantal vragen hebben gesteld, vooreerst in verband met de optimale structuur voor de exploitatie ; ten tweede inzake de verdere uitbouw van de drinkwatervoorzieningsinfrastructuur in Vlaanderen ; ten derde, inzake de verdere financiering van de watervoorziening in het Vlaams Gewest en de manier waarop dit moet gebeuren. Zal de alternatieve financiering worden voorgesteld ? Zo ja, dan moet de Vlaamse verankering veilig worden gesteld. Ter zake hebben wij nooit de minste twijfel laten bestaan.

Hierbij moet rekening worden gehouden met de prognoses inzake waterverbruik dat, ondanks alle inspanningen voor rationeel waterverbruik, toch is blijven stijgen. In het Vlaams Gewest wordt uitgegaan van een stijgingspercentage van 1,3 ten honderd per jaar tot 1991 ; vervolgens van 0,9 ten honderd per jaar voor de periode van 1992 tot 1996, dit ondanks het verhoopte effect van het rationeel waterverbruikprogramma.

Om aan de behoefte inzake watervoorziening te kunnen voldoen, blijken volgens de resultaten van het studiesyndicaat – en die cijfers zijn niet overdreven – volgende investeringen noodzakelijk. Deze investeringen zouden het bovendien mogelijk maken de doelstelling te bereiken die als uitgangspunt werd gesteld, met name dat iedere Vlaming recht heeft op aansluiting op het openbaar net. Volgens de maatschappijen die bij het studiesyndicaat waren betrokken, zijn 27 miljard frank nodig voor de waterdistributienetten van de maatschappijen VMW, AWW, TMVW en PIDPA. Hierbij vermeld ik niet eens de kleinere regieën, die vaak meer moeten investeren omdat zij zich in het verleden te veel met de baten en te weinig met de investeringen bezighielden.

Van deze 27 miljard frank zal voor de eerstkomende vijf jaar 16,4 miljard frank worden gebruikt. Vervolgens werd een bedrag van 10 miljard

frank weerhouden voor de projecten van gewestelijk belang, waarvan 5 miljard frank voor de eerstkomende vijf jaar. Het gaat hier dus om de grotere werken, destijds de nationale waterbouwkundige werken, nu de gewestelijke projecten.

Het studiesyndicaat heeft voorstellen geformuleerd om deze noodzakelijke investeringen binnen de gestelde termijnen te realiseren. In dat verband werden een aantal scenario's voorgesteld. Er werden echter nog geen conclusies getroffen. Het is dan ook voorbarig daaromtrent nu reeds beleidsintenties te formuleren.

Wat de concrete vragen betreft, kan ik het geachte lid het volgende meedelen.

Ten eerste, wat de kwaliteit van het leidingwater betreft, werden op mijn initiatief en conform de EG-richtlijn de kwaliteitsnormen vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Executieve van 15 maart 1989. Steeds conform de reglementering worden individuele afwijkingen toegestaan, rekening houdend met specifieke situaties, evenwel steeds op basis van gunstige adviezen van de administratie voor gezondheidszorg.

Inzake de kwaliteit van het drinkwater zal ik dus nooit enige afwijking toestaan zonder het gunstig advies van de administratie voor gezondheidszorg. Er bestaat een lijst van de verleende afwijkingen, met opgave van de periode tijdens dewelke deze afwijkingen geldig zijn. Aan de AWW en de PIDPA bijvoorbeeld werden tijdelijke afwijkingen toegestaan voor de pesticiden atrazine en simazine teneinde de nodige zuiveringsinstallaties operationeel te kunnen maken. Momenteel investeert de AWW enorme bedragen om deze afwijkingen onnodig te maken en om genoemde producten uit het oppervlaktewater te halen.

– *De heer H. Suykerbuyk, Ondervoorzitter, treedt als Voorzitter op*

Inderdaad, hun waterdistributie is vooral afkomstig van oppervlaktewater. De VMW heeft op haar beurt een afwijking voor methanol, verstrekt met het oog op de denitrificatie van het water uit het spaarbekken De

Blankaart. Elk rapport bevestigt – en ter zake ben ik zeer formeel – dat de kwaliteit van het leidingwater in het Vlaams Gewest in elk geval als zeer goed kan worden beschouwd.

Ten tweede, de prijs van het leidingwater is, overeenkomstig artikel 6, § 1, VI van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd door de wet van 8 augustus 1988, een aangelegenheid die tot de bevoegdheid behoort van de nationale overheid.

In heel de rapportering van het studiesyndicaat inzake de werking van de Vlaamse Watermaatschappij ervaar ik persoonlijk een grote onrechtvaardigheid omdat de prijsverschillen van de ene maatschappij ten overstaan van de andere vaak zeer groot zijn. Ik meen dat wij in Vlaanderen voor de toekomst initiatieven moeten nemen teneinde te komen tot eenvormigheid inzake de waterprijs. Ik weet dat zulks geen gemakkelijke opdracht zal zijn. Toch zouden wij tot een uniforme regeling van de prijsbepaling moeten komen. Dit zou ons bovendien ook verlossen van het leed dat iedere maatschappij bij de Prijzencommissie zijn eigen aanvraag moet doen om de soms noodzakelijke prijsverhoging te bekomen, zeker wanneer hieraan een aantal investeringen zijn gekoppeld, wat dan weer niet het criterium mag zijn voor de Prijzencommissie om aan deze aanvraag al dan niet een gunstig gevolg te geven. Ik heb hier trouwens een overzicht van deze tariefvergelijking tussen de verschillende maatschappijen. Ik zal u deze bijlage ook meedelen.

Een ander onderdeel van uw vraag betreft de produktie en de bedrijfszekerheid van levering. Ik heb reeds gezegd dat de bedrijfszekerheid van de waterleidingen de eerstkomende tien jaar minimaal 37 miljard frank investeringen vereist. Vanuit de maatschappijen en vanuit het Gewest zal hieraan een oplossing moeten worden gegeven. Inderdaad, de bevoegdheid inzake waterbeleid berust bij het Gewest.

U heeft ook een vraag gesteld in verband met de bescherming van het mi-

T. Kelchtermans

lieu en de natuur. Het winnen van grondwater is gereguleerd op basis van het decreet van 24 januari 1984. Het besluit van de Vlaamse Executieve van 27 maart 1985 voorziet met betrekking tot de grondwaterwinningen in een vergunningsplicht voor de openbare en de grote particuliere grondwaterwinningen, die ook is gebonden aan de afname van het aantal kubieke meter. Ik neem aan dat hieromtrent onvoldoende controle gebeurt, wat in de toekomst zeker zou moeten veranderen.

Er is ook een meldingsplicht aan AROL voor elke persoon die voor zichzelf of voor rekening van derden een grondwaterwinning aanlegt, wijzigt of verbouwt. Mijnheer Van Hooft, als burgemeester kent u zeker voldoende de gebruiken ter zake. Ik kan mij echter wel indenken dat er weinig of geen particulier bouwer is die, wanneer hij een put boort, dit ook meldt aan AROL, zoals in het artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Executieve van 27 maart 1985 is voorzien. Ik denk dat wij in de toekomst meer gebruik zullen moeten maken van de mogelijkheden van de gemeenten in het kader van het leefmilieubeleid, waaraan zij nu ook ten volle aandacht beginnen te besteden.

Wat de eventuele schade betreft worden bij het onderzoek van de vergunningsaanvragen, de milieu- en natuuraspecten in ruime mate in aanmerking genomen. Inzake de eventuele schade ingevolge het oppompen van grondwater werd in het grondwaterdecreet een regeling voorzien. In afwachting dat hoofdstuk IV van dit decreet door de Vlaamse Executieve in werking wordt gesteld, geldt nog steeds de nationale wet van 10 januari 1977, houdende regeling van de schadeloosstelling voor schade veroorzaakt door het winnen en het oppompen van grondwater. Deze nieuwe regeling is nog niet in voege getreden, maar gelet op de optie, die dus ook in het ontwerp van decreet bestuurlijk beleid werd genomen en meer bepaald in de artikelen 52 en 53 ervan, wordt het schadefonds tot een begrotingsfonds herleid. Door

opsplitsing van het nationale fonds kunnen wij tot een regeling in het Vlaams Gewest komen.

Met betrekking tot de industriële grondwaterwinningen zijn op dit ogenblik bij het bestuur voor Leefmilieu — dus bij AROL — 1.093 grondwaterwinningen gekend voor een globale waterhoeveelheid van 53 miljoen m³ per jaar.

Ten einde tot een meer adequate controle op deze en andere vergunningsplichtige activiteiten te komen, wordt er ook een gewestelijk bestuur voor milieuvergunningen uitgebouwd, zoals voorzien in het ontwerpdecreet bestuurlijk beleid en in het ontwerp van uitvoeringsbesluit, ervan waar ook andere vragen aan bod moeten komen. Het gaat enerzijds om de vergunningen, die in de administratie Leefmilieu worden gecoördineerd, waar zij een eigen bestuur vormen, zodat zij niet meer over verschillende besturen worden verspreid. De milieu-inspectie wordt daar eveneens in ondergebracht, met het oog op efficiëntie, die niet langer, zoals dat nu het geval is, verspreid zal zijn over de verschillende diensten. Beide besturen zullen respectievelijk inzake milieuvergunningen en inspectie volledige verantwoordelijkheid dragen.

Uw vraag inzake de **organisatiestructuur** van de drinkwaterdistributie is ietwat voorbarig. Ik meen dat het nog te vroeg is daar nu reeds op in te gaan. Volgens mij is het noodzakelijk dat wij ter zake in 1991, met het oog op een efficiënte organisatiestructuur, initiatieven dienen te nemen. In het studiesyndicaat werden een aantal voorstellen geformuleerd, waarvoor bij sommige maatschappijen enige achterdocht bestaat nopens het scenario dat uiteindelijk de voorkeur van de Vlaamse Executieve zal wegdragen. In ieder geval zullen wij in 1991 tot beslissingen moeten komen.

De betoelaging van de gemeentelijke waterdistributie-infrastructuur vormt een delicaat punt. Deze betoelaging werd aangekondigd als zijnde stopgezet, maar werd vooralsnog niet stopgezet. Dat werd wel voorzien voor de toekomst, maar voorlopig kunnen

nog steeds per dossier toelagen worden verleend. De kredieten zijn nog steeds ingeschreven en beschikbaar. In een aanbeveling van de Vlaamse Executieve wordt mij gevraagd de toelagen voor de watervoorziening af te bouwen. Ik denk dat wij in de huidige context niet anders konden dan de budgettaire mogelijkheden vooral te richten op de inspanningen van het Vlaams Gewest voor investeringen van gewestelijk belang en minder voor de distributie in de verschillende gemeenten. Daaruit vloeit waarschijnlijk de algemene opvatting voort dat de betoelaging totaal werd stopgezet, maar dat is niet het geval. Het is dus nog mogelijk, **weze** het niet meer in dezelfde ruime mate zoals in het verleden. Er wordt ook voorrang gegeven aan de in het beleid prioritair gestelde projecten, onder meer aan de uitbouw van de vereiste productie- en opslagcapaciteit, evenals aan de verbetering van de waterkwaliteit.

Voor de globale watervoorziening heeft de begroting van de Vlaamse Gemeenschap in 1988, 360 miljoen, in 1989, 539 miljoen, in 1990, 458 miljoen frank ingeschreven terwijl voor 1991 het desbetreffende bedrag wordt afgebouwd tot nog slechts 310 miljoen frank.

Er werden een aantal bedenkingen geformuleerd in verband met de kwaliteit van het oppervlaktewater en van het drinkwater. Welnu, precies in het kader van een actie ter verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater moet in de komende vijf jaar werk worden gemaakt van het versneld bouwen van collectoren en het bij voorrang aanleggen van de prioritare rioleringen en de ermee samenhangende rioolwaterzuiveringsinfrastructuur.

Daarnaast is er ook het mestactieplan dat hopelijk in de eerstvolgende weken in de Vlaamse Raad kan worden besproken. De acties beogen een betere kwaliteit van het oppervlaktewater zodanig dat wij de winning van grondwater ten voordele van die van oppervlaktewater kunnen verminderen en bijgevolg ook de druk op het grondwater. Mijns inziens worden in het vergunningbesluit voldoende

T. Kelchtermans

voorwaarden ingebouwd waaraan grondwaterwinning moet voldoen.

Maar er is ook het probleem dat onvoldoende nauwkeurig kan worden vastgesteld welk debiet moet worden opgepompt bij werken van tijdelijke aard zoals bij de aanleg van collectoren. Ook hier moet erover worden gewaakt dat de milieueffecten eerst worden onderzocht, zodanig dat men achteraf niet wordt geconfronteerd met de discussie over eventuele investeringen omdat noodmaatregelen moeten worden getroffen om tegevoel te komen aan twee complementaire behoeften, namelijk waterzuivering en grondwaterwinning.

Tenslotte werden vragen gesteld over het wetenschappelijk onderzoek inzake de waterzuivering. Ook op dat vlak heeft de Vlaamse Milieumaatschappij een bijzondere opdracht, namelijk de uitbouw van een emissie- en immissienetwerk. Die taak kan worden uitgebreid tot een onderzoek naar de evolutie van het grondwater die in stijgende of dalende watertafels kan worden vastgelegd. De kredieten in de begroting ingeschreven voor de uitbouw van een emissie- en immissienetwerk door de Vlaamse Milieumaatschappij als parastatale bedragen ongeveer 200 miljoen frank. Daarbij zal deze een beroep kunnen doen op bestaande meetnetten die overal aanwezig zijn — ik denk hier aan het IHE — op basis van samenwerkingssakkoorden. De Vlaamse Milieumaatschappij zal trouwens haar nieuwe activiteiten in dit domein moeten ontwikkelen.

— *De heer L. Vanvelthoven, Voorzitter, treedt opnieuw als Voorzitter op*

Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik meen dat ik hiermee op de meeste vragen, die bijzonder interessant waren, heb geantwoord. Ik verontschuldigd mij dat ik niet gedetailleerder kan ingaan op twee punten over de toekomstige organisatiestructuur waarbij ik het houd op een intentieverklaring aangezien de bespreking erover nog niet is afgerond.

De Voorzitter : De heer Van Hooiland heeft het woord.

De heer R. Van Hooiland : Mijnheer

de Minister, ik dank u welgemeend voor uw bijzonder omstandig antwoord. Wij zijn het erover eens dat wij geconfronteerd worden met een gigantisch probleem dat meteen een uitdaging is voor Vlaanderen de komende jaren.

Ik wens nog twee punten aan te halen. Mijnheer de Minister, u erkent dat het beschikken over goed drinkwater — straks zal dit uitsluitend leidingwater zijn — een individueel recht is van alle mensen, waar ze ook wonen.

Daarmee verbonden is het probleem van de financiering. Uiteraard is het belangrijk dat wij projecten voor goed drinkwater kunnen financieren. Het is mij toch niet duidelijk hoe de gemeenten deze kosten in de toekomst zullen kunnen dragen. Ik neem aan dat hiervoor bedragen in het nieuwe investeringsfonds zullen worden gestort. Indien dat zo is, dan zie ik niet hoe wij toch nog kunnen tegemoetkomen aan de behoeften van vele Vlamingen.

Wat de financiering betreft, moet ik opmerken dat de gemeenten in staat zouden zijn zelf heel wat projecten te financieren indien zij autonoom een prijsbeleid zouden kunnen voeren. Ik blijf erbij dat wij een hoogwaardig produkt aanbieden tegen een prijs die beneden de reële waarde ligt. Men zou bijna kunnen spreken van subsidiëring van het verbruik. Hierbij moeten wij de bedenking maken dat subsidiëring van het verbruik vaak resulteert in overdadig verbruik.

Ik pleit dus voor een autonoom prijsbeleid in hoofde van de gemeenten, los van Economische Zaken en gericht op een verantwoord verbruik van dit waardevolle produkt. Aldus zouden wij niet alleen het oneigenlijk verbruik van drinkwater kunnen ontmoedigen doch tevens kunnen beschikken over de financiële middelen om belangrijke projecten zelf te financieren. De middelen zijn niet in verhouding tot het algemeen erkend belang van deze materie en de gevoeligheden die daaromtrent bestaan. Laten wij dus samen blijven aandringen op meer middelen voor deze sector.

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer de Voorzitter, ik ga akkoord met het principe en ik ben mij tevens bewust van het feit dat de volgende vijf jaar 16 miljard frank zal nodig zijn voor waterdistributie en infrastructuur en 5 miljard frank voor gewestelijke werken. Het Vlaams Gewest moet met de maatschappijen die instaan voor de distributie van water een akkoord trachten te bereiken inzake de financiering.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer J. De Bremaeker tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de eventuele afschaffing van het Visserijfonds en de verdere werking van provinciale visserijcommissies

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer De Bremaeker tot Minister Kelchtermans over de eventuele afschaffing van het Visserijfonds en de verdere werking van provinciale visserijcommissies.

De heer De Bremaeker heeft het woord.

De heer J. De Bremaeker (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, de wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij en het koninklijk besluit van 13 december 1954, waarbij de datum van de inwerkingtreding van deze wet wordt vastgesteld, werden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 16 december 1954.

Deze wet regelt de visserij in de binnenwateren, met uitzondering van die welke wordt beoefend op de vijvers, visputten, sloten en kanalen van welke aard ook, wanneer de vissen die er leven, zich niet vrij kunnen bewegen tussen deze plaatsen en de stromen, rivieren en andere openbare waterlopen.

Wij vinden in deze wet hoofdstukken

De Bremaeker

terug betreffende het visrecht en de uitoefening ervan, het visverlof, de visserijpolitie, een reeks algemene bepalingen en tot slot het hoofdstuk aangaande het Visserijfonds, de artikelen 36 tot en met 39.

Meer specifiek willen we wijzen op dit Visserijfonds dat wordt ingesteld bij het Ministerie tot wiens bevoegdheid de riviervisserij behoort.

Dit fonds werd opgericht ter bepoting van de waterlopen waarop deze wet van toepassing is, ter verscherping van het toezicht, tot steun aan de strijd tegen verontreiniging en tot verbetering van de visserij in het algemeen.

Dit fonds wordt gestijfd door een gedeeltelijke afhouding op de visverloven. Op de gezamenlijke voordracht van de Minister van Financiën en van de Minister tot wiens bevoegdheid de riviervisserij behoort, bepaalt de Koning het bedrag van de afhouding dat niet lager mag zijn dan 55 ten honderd van de prijs der verloven en dat in het koninklijk besluit van 13 december 1954 werd vastgesteld op 99 ten honderd.

Krachtens artikel 37 van deze wet wordt dit Visserijfonds beheerd door de Minister tot wiens bevoegdheid de riviervisserij behoort. De inkomsten en de uitgaven van het fonds worden op de begroting voor orde aangerekend.

Krachtens artikel 38 wordt in de hoofdplaats van elke provincie, onder het voorzitterschap van de gouverneur of van zijn afgevaardigde, een commissie opgericht die provinciale visserijcommissie wordt genoemd. De effectieve en de plaatsvervangende leden van deze provinciale visserijcommissies worden door de gouverneur gekozen onder de kandidaten aangewezen door de meest gekwalificeerde visserijverenigingen. Zij moeten zoveel mogelijk de verschillende streken van de provincie vertegenwoordigen alsmede de belangrijkheid van de groeperingen. Deze commissies verlenen hun medewerking aan het Bestuur van Waters en Bossen voor de aanwending van dit fonds.

N.a. v. de overheveling van het Visserijfonds en de provinciale visserijcommissies van het nationaal naar het gewestelijk beleidsniveau interpelleerde SP-Senator J. De Bremaeker (rechts) Minister T. Kelchtermans (CVP) over de toekomstige werking van deze regionale organen. Naast de interpellant partijgenoot en Senator I. Izgelmeers

Samengevat verdeelt het fonds dus een belangrijk deel van de opbrengst van de visverloven onder de verschillende provinciale visserijcommissies.

Mijnheer de Minister, sta mij toe dit even met enkele cijfers te illustreren. In 1985 waren er afgerond 111.600 visverloven, goed voor een bedrag van 30,1 miljoen frank. In 1986, 109.000 visverloven, goed voor 29,6 miljoen frank. In 1987, 96.500 visverloven voor een bedrag van 36,1 miljoen frank. Dat bedrag ligt hoger ingevolge een stijging van de prijzen van de visverloven. In 1988 waren er 91.100 visverloven goed voor 33,9 miljoen frank.

In 1989 ging het om 92.400 visverloven goed voor 34,4 miljoen frank.

Voor het Visserijfonds bij het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, administratie Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu, Bestuur Landinrichting, staat in de begroting voor 1990 een bedrag van afgerond 25 miljoen frank ingeschreven voor de vijf Vlaamse provincies. Dat wil zeggen 7,2 miljoen frank voor de provincie Antwerpen, 2,4 miljoen frank voor

de provincie Brabant, 5 miljoen frank voor West-Vlaanderen, 6,9 miljoen frank voor Oost-Vlaanderen en 3,6 miljoen frank voor de provincie Limburg. Minstens 10 ten honderd daarvan moet worden besteed aan onderhoudswerken. Die onderhoudswerken schijnen op het ogenblik 25 ten honderd van het totale bedrag te vertegenwoordigen.

Ingevolge de jongste staatshervorming is de zoetwatervisserij een regionale materie geworden die nu sorteert onder het Gemeenschapsministerie van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting.

Nu doen geruchten de ronde dat, misschien in het programmadecreet dat ons zal worden voorgelegd, de opbrengsten van de visverloven zal gekwalificeerd worden als belasting. Deze geruchten geven op het ogenblik aanleiding tot een gevoel van onbehagen bij die 92.000 zoetwatervis-sers.

In principe gaan wij akkoord met een vermindering van de fondsen in het geheel van de begroting van de Vlaamse Raad.

De Bremaeker

Wij kunnen ook respect opbrengen voor het uit 1952-1953 daterend advies van de Raad van State over artikel 9 van de reeds geciteerde wet op de riviervisserij waarin de Raad van State stelt dat de bepaling welke de Koning belast met het vaststellen van de prijs van het visverlof . . . onverenigbaar is met artikel 110 van de Grondwet, aangezien de vergelding welke wordt geëist bij de aflevering van een visverlof . . . immers een belasting is.

We vrezen nochtans dat de opbrengst van deze visverloven, eenmaal geïnd, zal verdrinken in de poel van de andere belastingen en niet langer zal worden aangewend voor de concrete realisatie van wat in artikel 36 van de wet op de riviervisserij wordt omschreven, namelijk de bepoting van de waterlopen waarop deze wet van toepassing is, de verscherping van het toezicht, de steun aan de bestrijding van de verontreiniging en de verbetering van de visserij in het algemeen.

Het is immers zo dat het goed functionerend Visserijfonds en zijn centraal comité zijn samengesteld uit representatieve vertegenwoordigers uit de hengelaarskringen via de provinciale visserijcommissies. Bovendien wordt de opbrengst van de visverloven door het Visserijfonds geïnd nadien door het centraal comité – dus met inspraak van de hengelaars – verdeeld onder de provinciale visserijcommissies.

De werking van deze provinciale visserijcommissies is bepalend voor het voortbestaan van de recreatievisserij. Zij zijn het die overeenkomstig de wet de inspanningen van de plaatselijke of regionale hengelaarsverenigingen bundelen met het oog op een gemeenschappelijke actie in het belang van de visvangst en de visteelt. Zij zijn het die maatregelen voorstellen en uitvoeren om de produktiviteit van de waterlopen op te drijven door het uitzetten van vis en het uitvoeren van werken ten bate van de hengelsport. Anders geformuleerd, de provinciale visserijcommissies onderhouden en verbeteren de openbare waterlopen die tot het patrimonium van de staat behoren, met de centen van de hengelaars.

Kan de Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting de circa 92.000 hengelaars waarborgen dat dezelfde financiële continuïteit en morele stimulans zal blijven bestaan tegenover de reeds geciteerde organen. Zo ja, wie zal de rol van het Visserijfonds en zijn centraal comité overnemen en hoe wordt de inspraak van de representatieve verenigingen in de toekomst geregeld ?

Mijnheer de Minister, ik heb nog een supplementaire vraag die ik u niet vooraf heb bezorgd, maar die u waarschijnlijk op een vlotte manier zal kunnen beantwoorden.

Kan u meedelen of er een decreet inzake de zoetwatervisserij in de maak is en of dit eerlang zal worden gepubliceerd ?

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, de interpellatie van de heer De Bremaeker was zeer deskundig, dit laat vermoeden dat hij een overtuigd visser is of in elk geval een fervente supporter van deze sport.

Hij gaf een uitgebreide toelichting bij de reglementering. Hij is bezorgd om de grote groep vissers die een rechtstreekse en onrechtstreekse inbreng hebben in de beleidsobjectieven van de kwaliteit van het oppervlaktewater. Zij zijn immers onze rechtstreekse bondgenoten.

In het ontwerp van decreet houdende de bepaling voor de uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap wordt het Visserijfonds niet alleen bevestigd, maar de inkomsten van het fonds worden zelfs gevoelig uitgebreid door een aanpassing van het huidige artikel 36, tweede alinea van de wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij.

Mijnheer De Bremaeker refereerde naar deze wet. In artikel 36 staat : Bij het Ministerie tot welke bevoegdheid de riviervisserij behoort wordt een fonds ingesteld ter begroting van de wateren waarop deze wet van toepassing is, ter verscherping van het

toezicht tot steun aan de strijd tegen verontreiniging en tot verbetering van de visserij in het algemeen. Dit fonds wordt gestijfd door een afnemering op de prijs van de visverloven. Op de gezamenlijke voordracht van de Minister van Financiën en van de Minister tot wiens bevoegdheid de riviervisserij behoort bepaalt de Koning deze afhouding die niet lager mag zijn dan 55 ten honderd van de prijs der visverloven.

In het koninklijk besluit van 13 december 1954 wordt de heffing op de prijs van de visverloven vastgesteld. Na de aanhef wordt in artikel 1 uitdrukkelijk gesteld : De heffing van de prijs van de visverloven tot stijven van het Visserijfonds wordt op 99 ten honderd van de prijzen der verloven vastgesteld. Deze bepalingen worden nu overgenomen.

In artikel 17 van het programmadecreet, handelend over de begrotingsfondsen, wordt artikel 36, tweede alinea van de wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij vervangen door : dit fonds wordt gestijfd door ten eerste, afnemering op de prijs van de visverloven ; ten tweede, de vrijwillige, contractuele, reglementaire of decretale bijdragen van natuurlijke personen, rechtspersonen, openbare besturen, instellingen ter verwezenlijking van de doelstellingen inzake het beleid van de Vlaamse Executieve ten aanzien van de riviervisserij ; ten derde de opbrengst van de administratieve geldboeten en alle andere bedragen welke door de diensten van het Vlaams Gewest en door de rechtbanken worden gevorderd lastens de overtreders van de wetgeving en reglementering inzake riviervisserij, een deel der opbrengst van concessies van verhuring, van vervreemding van eigendommen, installaties en aanhorigheden die werden aangewend of verworven met het oog op het verwezenlijken van de doelstellingen inzake de riviervisserij.

In artikel 18 staat : de Vlaamse Executieve beschikt over de kredieten van het Visserijfonds voor alles wat kan dienen in het raam van het beleid inzake riviervisserij in de ruime zin.

Naast een afnemering op de prijs van de visverloven kan het fonds ook

T. Kelchtermans

worden gestijfd door alle activiteiten die ik heb opgesomd.

Het ontwerp-decreet maakt tevens een soepele en ruime aanwending van de beschikbare middelen van het Visserijfonds mogelijk ten behoeve van de riviervisserij. Ik benadruk dat de opbrengst van de visverloven integraal en exclusief bestemd blijft voor de steun aan de riviervisserij. Dat was de meest fundamentele vraag van uw interpellatie, mijnheer De Bremaeker.

Aan de organisatie zelf van het Visserijfonds wordt niets gewijzigd, zodat het centraal comité en de provinciale visserijcommissies met de huidige wijze van samenstelling behouden blijven. Ook is het Visserijfonds thans opgenomen in het administratief programma nummer 72 met de titel Natuurbehoud en Groenvoorziening.

In de middelenbegroting 1991 van de Vlaamse Gemeenschap worden de inkomsten van de visverloven rechtstreeks en integraal toegewezen aan het nieuwe Visserijfonds, dat ook de saldi van het oude Visserijfonds van 31 december 1990 overneemt. Men heeft gezegd dat het niet langer gaat om visverloven, maar wel om een soort belasting. Ingevolge het advies van de Raad van State inzake jachtverloven hebben wij deze redenering gevolgd, net zoals ook in het geval van het geheel van de milieuheffingen. Over de bestemming van de inkomsten bestaat dus geen enkele discussie en blijft de situatie van het verleden behouden.

U hebt tenslotte gevraagd of er een decreet over de zoetwatervisserij wordt voorbereid. Dit is niet het geval. Wij nemen dus de huidige reglementering over zoals die tot op heden werd toegepast.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer J. Dufaux

tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het inzamelen van het klein gevaarlijk afval

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Dufaux tot Minister Kelchtermans over het inzamelen van het klein gevaarlijk afval.

De heer Dufaux heeft het woord.

De heer J. Dufaux (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, ik heb de MINA-krant nummer 3, tweede jaargang, gelezen. Deze krant wordt overigens niet aan alle leden van de Vlaamse Raad toegestuurd, zelfs niet aan alle leden van de Commissie voor Leefmilieu van de Vlaamse Raad. Men moet daarvoor een schriftelijke aanvraag indienen bij de betrokken administratie. Misschien zou het nuttig zijn, mijnheer de Minister, uw administratie de opdracht te geven om een dergelijk interessant krantje aan alle leden toe te sturen.

In deze MINA-krant verscheen de mededeling dat voor 1991 een budget van 1,7 miljard Belgische frank wordt ingeschreven voor de gescheiden inzameling van klein gevaarlijk afval, het zogenaamde KGA-afval bij huisgezinnen en dit door middel van een milieubox. Voor het jaar 1990 worden de inkomsten van de heffingen op afval eveneens op 1,7 miljard Belgische frank geschat. Het geplande budget slorpt bijgevolg integraal de inkomsten uit milieuheffingen op vast afval op. Dit lijkt mij dermate absurd dat ik het pas zal geloven wanneer de Minister zelf mij dit bevestigt. Het opsouperen van de totale inkomsten uit de heffingen voor een relatief klein probleem in de zee van problemen waarin het afvalstoffenbeleid op het ogenblik verzinkt, zou inderdaad elke verbeelding tarten.

Mijnheer de Minister, ik vestig er uw aandacht op dat uw eigen ontwerp van afvalstoffenplan – dat staat op pagina 1 van hetzelfde MINA-krantje – de financiële middelen uit de heffingen bijna integraal bestemt voor acties ten bate van preventie : 540 miljoen frank tegenover scheiding aan de bron en selectieve inzameling : 350 miljoen frank ; recupera-

tie : 600 miljoen frank en sensibilisatie : 100 miljoen frank. De selectieve inzameling heeft tot doel bepaalde afvalstromen zuiver te houden, waardoor de produkten bij recyclage beter valoriseerbaar worden. Bij de inzameling van klein gevaarlijk afval gaan de ingezamelde fracties hoofdzakelijk naar doelmatige bergings- of nietigingsinstallaties.

De fondsen uit de heffingen kunnen in de logica van uw afvalstoffenplan bijgevolg maar voor een heel beperkt deel worden gebruikt bij de inzameling van klein gevaarlijk afval en dan nog alleen voor deze stromen die werkelijk aanleiding geven tot recyclage.

De financiële middelen uit de milieuheffingen komen tot stand door belastinggeld afkomstig van steden en gemeenten, en het bedrijfsleven. Dit geld zou in 1991 volledig worden besteed om steden en gemeenten te begiftigen met een KGA-box en met KGA-containers. Het geld keert terug naar de belastingbetaler in de vorm van geschenken waar de meeste gemeenten en steden in wezen niet om vragen. Later moeten ze wel instaan voor alle kosten van verwerking, die meer dan het honderdvoudige bedragen van de kostprijs van gewone huisvuilophaling en -verpakking.

In welke mate zijn deze geschenken vergiftigd ? Steden en gemeenten kunnen dit geld in de loop van 1991 niet onmiddellijk uit een hoed toveren. Begrotingen worden nog steeds het jaar voordien gemaakt. Het bedrijfsleven, dat het grootste deel van de milieuheffing voor zijn rekening neemt, staat volledig in de kou, hoewel de problemen in verband met de ophaling en doeltreffende verwerking van KGA, vooral van KMO-bedrijven, het meest prangend zijn.

Een gezonde concurrentie tussen de ophalers van KGA en een afdoend groot aanbod van KGA uit bedrijven kunnen de prijzen van verwijdering in aanzienlijke mate drukken. Veel klein gevaarlijk afval verdwijnt nu op illegale wijze in het leefmilieu. Bedrijven zijn steeds meer bereid te betalen voor de correcte wijze van verwijdering. Zolang de mogelijkheden

Dufaux

tot afvoer schaars blijven zijn al dan niet financiële inspanningen boter aan de galg.

Is het dan ook niet te verkiezen uw acties vooral te richten op het openbreken van een gezonde markt van ophaling, scheiding, conditionering en recyclage van klein gevaarlijk afval ?

Mijnheer de Minister, het is niet alleen onvoorstelbaar, maar ook immoreel om de gelden uit de milieuheffingen van 1990 integraal op te souperen aan vermeende electorale geschenken, die u waarschijnlijk beloofd hebt bij een bijeenkomst van een of andere vrouwenvereniging. U beloofde aan ieder gezin een KGA-box te geven en aan iedere gemeente één of meerdere KGA-containers waarin het ingezamelde KGA wordt samengebracht alvorens te worden afgevoerd naar de verschillende verwerkingsinstallaties. Ik hoop dat deze boxen niet terecht zullen komen in de garages van deze huisgezinnen waar ze dan een of andere decoratieve functie zullen krijgen. Indien u deze uitdeling niet gepaard laat gaan met een aangepaste sensibiliseringscampagne zult u weinig resultaten boeken. Ik had graag uw antwoord ter zake.

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, collega's, de heer Dufaux licht een bepaald onderdeel van het globale afvalstoffenplan, namelijk de verwijdering van het klein gevaarlijke afval, uit een context die veel ruimer is, wat hij trouwens niet zal ontkennen vermits hij er zelf heeft naar verwezen.

Wij leggen in de eerste plaats de klemtoon op het voorkomingsbeleid, ten tweede op de recyclage, ten derde op de verbranding en ten vierde op het milieu-vriendelijk storten van wat overblijft. Vlaanderen werd daarvoor ingedeeld in een aantal samenwerkingsgebieden en ieder gebied dient zijn eigen verantwoordelijkheid te nemen. Het klein gevaarlijke afval speelt een belangrijke rol, daar waar men het voordeel heeft dat

men de selectieve ophaling kan starten en vooral voor het gedeelte dat voor composteerbaarheid in aanmerking komt waar het absoluut noodzakelijk is dat het klein gevaarlijk afval vooraf wordt verwijderd. In de andere aanpak in Vlaanderen bestaat de eerste actie uit het systematisch verwijderen van dit klein gevaarlijk afval uit het huishoudelijk afval. Bij het industriële afval gebeurt dat nu reeds in toepassing van de wet op het giftig afval. Daar is de organisatie enigszins gemakkelijker en meer voor de hand liggend.

Het artikel moet worden gelezen in een enigszins andere context. Ik geef toe dat er aanleiding is tot misverstand. Op jaarbasis is voor preventie in de begroting die OVAM voorstelt 541 miljoen frank ingeschreven, voor scheiding aan de bron en selectieve ophaling 350 miljoen frank, voor recuperatie 600 miljoen frank, voor sensibilisering 100 miljoen frank, voor sanering van verontreinigde gebieden 300 miljoen frank, of in totaal 1,898 miljard frank.

De man die het artikel heeft geschreven, heeft een voorbeeld willen geven dat echter onvoorzichtig is geformuleerd. Dit bedrag van 1,8 miljard frank is niet alleen voor de milieubox. De heffingen, die ik heb gegeven, zijn van 1990 en moeten worden besteed aan onder meer de subsidiëring van de containerparken, recyclageprojecten en andere. Ik heb de opdeling gegeven die OVAM heeft voorgesteld.

De milieubox zal vanaf 1991 progressief worden ingevoerd. Dit wordt nu voorbereid. De aanbestedingsprocedure is ingezet en de offertevraag is open. Ik zal de offerten vervolgens aan de Executieve voorleggen. OVAM zal de eerstvolgende weken deze procedure kunnen afronden.

De interpellant heeft naar de heffingen zelf verwezen. Ik heb mijn antwoord in De Commissie op dezelfde manier verwoord. Wij hebben voor 1990 voor de vaste afvalstoffen reeds een bedrag van 947,7 miljoen frank ontvangen. Reeds aangegeven voor 1990 is 1,279 miljoen frank voor drie trimesters. Er zijn reeds navorderingen voor 145,7 miljoen. De kans dat

de vooropgestelde bedragen van de raming niet zullen worden geïnd is dus zeer klein.

De strategie blijft dezelfde. Bij de invoering van het afvalstoffenplan 1990-1995 gaat de eerste actie naar het verwijderen van het klein gevaarlijk afval met de progressieve invoering van de milieubox, die gratis wordt bedeed aan de huisgezinnen. De ophaling ervan gebeurt vanzelfsprekend via de normale circuits zoals het nu het geval is voor de huishoudelijke afvalstoffen. Het is een opdracht van de intercommunes en dus van de gemeenten, in het samenwerkingsgebied dat zij onder hun verantwoordelijkheid hebben en onder de voorwaarden die het Vlaams Gewest oplegt inzake opslagcapaciteit en de controle daarop voor zover wij nog niet over de noodzakelijke verwerkingscapaciteit zouden beschikken. De gemeenten zullen de kosten vergoeden die deze organisatie met zich brengt volgens het principe de vervuiler betaalt. Zij kunnen op hun beurt terecht bij de gebruikers van deze dienstverlening. Zo komen wij in Vlaanderen tot een beter georganiseerde ophaling van het huishoudelijk afval met selectieve ophaling die stelselmatig moet worden veralgemeend.

Het bedrijfsleven beschikt in Vlaanderen reeds over een behoorlijke verwerkingscapaciteit voor het toxisch afval dat het produceert. Het bedrijfsleven is onderworpen aan eigen heffingen.

De heer J. Dufaux : Mijnheer de Minister, als ik het goed begrijp staat er een fout in de krant, maar is u toch van plan progressief in te grijpen. Hierbij wordt dan gerekend, op termijn, op ongeveer 1,7 miljoen gezinnen in Vlaanderen.

U heeft nog geen idee over de totale kostprijs van het project. Hoeveel zal zo een milieubox kosten ? Op het ogenblik loopt de offerte blijkbaar nog.

Minister T. Kelchtermans : Dat is juist. Zodra de inschrijvingen op de offerte in mijn bezit zijn zal ik de preciese prijs kunnen meedelen.

De heer J. Dufaux : De totale prijs is dus niet 1,7 miljard frank ?

Minister T. Kelchtermans : Neen. Dat bedrag geldt voor een ruimere besteding dan alleen de milieuboxen.

De Voorzitter : De heer Caudron heeft het woord.

De heer J. Caudron (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, de Minister zal zich herinneren dat ik hem een paar maanden geleden over hetzelfde onderwerp heb geïnterpelleerd, namelijk onmiddellijk nadat hij voor de Boerinnenbond of een dergelijke vereniging had beloofd de milieuboxen gratis te zullen uitdelen.

Ik vroeg toen wie dat zou betalen. De gemeenten die al zo dikwijls hebben moeten opdraaien voor van alles en nog wat zijn daar niet van gediend. Uit het antwoord heb ik begrepen dat wel degelijk de gemeenten voor de financiering zullen moeten instaan.

Er is nog een bijkomend probleem. De gemeenten zullen alleen bereid zijn mee te werken als zij de zekerheid hebben niet met het klein chemisch afval te worden opgescheept. Zij moeten weten waar dat afval heen moet, bijvoorbeeld naar de verschillende verwerkingsbedrijven. Als ik het goed voor heb is de capaciteit van INDAVER volkomen benut. Men overweegt het bouwen van een tweede oven te voorzien, maar die staat er nog niet. Er wordt ook gedacht aan andere bedrijven om dat soort afval op te halen, bijvoorbeeld Van Gansenwinckel, die er mee naar Nederland gaan.

Mijnheer de Minister, wanneer uw opzet slaagt en de gezinnen en de gemeenten willen meewerken om het klein chemisch afval te verzamelen moeten wij de zekerheid hebben dat wij ergens terecht kunnen om het te laten verwerken.

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer de Voorzitter, omtrent de kosten van dit project bestaat er een misverstand. De kosten van de milieubox worden gefinancierd via het MINA-fonds, dat op zijn beurt wordt gespijsd door de heffingen. De logica is perfect. Het principe dat de vervuiler

betaalt wordt gevolgd als in heel Vlaanderen de inspanningen worden gefinancierd door de bijdragen die specifiek voor dit probleem bij elkaar zijn gebracht.

De gemeenten staan in voor de kosten van de ophaling en de verwerking. Dat behoort tot de normale regeling die ook nu geldt voor de verwijdering van het huishoudelijk afval. Aangezien het afvalplan verder wil gaan in de richting van recuperatie van huishoudelijk afval is het belangrijk daaruit eerst het chemisch, het gevaarlijk afval te verwijderen. De rest kan dan worden gecomposteerd en gerecycleerd, waardoor de kosten waarschijnlijk kunnen worden gedrukt. Die redenering steekt hierachter.

De heer Caudron zegt terecht dat de gemeenten de zekerheid moeten krijgen dat er voor het klein chemisch afval ofwel voldoende verwerkingscapaciteit voorhanden is ofwel een plaats wordt aangewezen waar het voorlopig kan worden gestockeerd. Dat is een opdracht voor OVAM. Bij dit project moet deze essentiële voorwaarde worden nagekomen en moeten de gemeenten daarvoor garanties krijgen. Er wordt dus niet gestart zonder opslagmogelijkheid of voldoende verwerkingscapaciteit.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer J. Timmermans tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de noodzaak van een rendementsvol saneringsplan voor het Denderbekken

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Timmermans tot Minister Kelchtermans over de noodzaak van een rendementsvol saneringsplan voor het Denderbekken.

De heer Timmermans heeft het woord.

De heer J. Timmermans (*op de tribu-*

ne) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, tot in den treure en misschien tot vervelens toe is het waterzuiveringsscenario ook het scenario van ellenlange, al dan niet stervende, discussies geworden.

Ondanks mooie verklaringen, wetenschappelijk onderbouwde studies, studiesyndicaten en prachtige opties — ik vraag mij af hoe dikwijls de NV Aquafin nog ter sprake zal komen — staan de concrete investeringsprogramma's, zeker wat het Denderbekken betreft, haaks op de goeie intenties die wij formuleren.

Mijnheer de Minister, ik wil hier niet teveel aan woordenkramerij doen, noch teveel literatuur aanhalen maar, mij houden aan de feiten zoals ik ze heb neergeschreven in de korte nota die ik u heb overhandigd naar aanleiding van deze interpellatie.

Ik denk dat het buiten kijf staat voor elkeen die de problematiek kent — dat zijn er velen in dit Parlement — dat wij eerst en vooral tot een bekkenbeleid moeten komen. De Minister heeft daar reeds op ingespeeld en gezegd dat dit noodzakelijk is. Hij verklaarde dat men per bekken commissies zou installeren teneinde ter zake de concrete doelstellingen, via de investeringsprogramma's, te realiseren. Daartoe is de AWP-3-planning per bekken nodig, het betreft de noodzakelijke investeringen.

Wij weten allen dat voor het Denderbekken bijvoorbeeld onvoldoende investeringskredieten voorhanden zijn. Op korte termijn kunnen wij de doelstellingen niet realiseren. Vanop deze tribune durf ik verklaren dat wij de kwaliteitsdoelstelling voor de Dender ook voor 1995 niet zullen halen. Ik kom tot die onthutsende vaststelling naar aanleiding van de concrete plannen die momenteel op het getouw staan.

De Minister vermeldt in zijn nota's dat volgens het meerjarenprogramma men een investeringsbehoefte heeft van 2,395 miljard frank. Volgens AWP-3-visies zouden er 4 miljard nodig zijn.

Het ligt niet in onze bedoeling alle openbare investeringskredieten naar

Timmermans

de Denderstreek te halen, dat zou trouwens niet haalbaar zijn. Zoiets kan men ook niet vragen. Dit betekent dat wij voor het Denderbekken slechts een beperkt aantal kredieten kunnen aanwenden en wij met die kredieten een maximaal rendement moeten beogen. Wij moeten met weinig geld zoveel mogelijk vervuilingseenheden wegnemen. Wij moeten dus investeren daar waar wij direct en de grootste impact hebben op de vervuiling van de Dender. Wij moeten ervoor zorgen dat het zelfreinigend effect van de Dender kan spelen en wij niet naar de monding toe van die Dender gaan investeren.

Wij waren zeer tevreden dat in het investeringsprogramma 1990 een aantal noodzakelijke investeringswerken waren opgenomen. Ik denk hier onder meer aan Aalst, met name de persleiding Gijzegem naar RWZI Aalst, en dit voor een bedrag van 20 miljoen. Dit was nodig voor het industriepark in Gijzegem waar een gekende ververij, met name Denderland, is ingeplant. Men diende vele gevaarlijke en sterk vervuilende smurrie uit de Dender te verwijderen.

De collector Burchtdam op de rechteroever is belangrijk om de zuiveringscapaciteit van het waterzuiveringsstation in Ninove optimaal te doen renderen.

De tweede inschrijving in het investeringsprogramma 1991 voor Geraardsbergen is de renovatie van dat zuiveringsstation voor 40 miljoen frank. Ik kom daar straks nog op terug.

In Aalst is er de collector Wijngaardveld waarvoor 40 miljoen frank is voorzien, dat is ook positief.

Voor de collector Erembodegem, dus de industrieparken I en II op de linkeroever — van nationaal belang — is 36,9 miljoen frank voorzien.

Voor de collector Mandekensstraat in Dendermonde is 150,6 miljoen frank ingeschreven. In het algemeen zijn er dus belangrijke kredieten voorzien voor de sanering van het Denderbekken.

Wat is nu de realiteit ?

Wat de persleiding naar Gijzegem betreft, het Denderland en de nevenliggende industrie betreft, ligt het ontwerp-dossier geblokkeerd op het kabinet, omdat de aanvullende riolerings niet gesubsidieerd wordt en hierdoor de collector zinloos wordt. Er is dus een concreet dossier om bij die collector aan te sluiten, maar door een of ander politiek spel wordt dat niet gesubsidieerd. Is dit omdat de CVP daar toevallig in de oppositie zit, ik weet het niet, maar ik hoop van niet. Misschien zijn er andere technische elementen. Daarom vraag ik het antwoord van de Minister op dat concreet dossier. Het is inderdaad van enorm belang om die vervuilende eenheden vanuit Gijzegem weg te nemen. Is mijn informatie al dan niet juist ?

Inzake de collector Burchtdam te Ninove dienden de Algemene Technische Diensten, gelet op het protocolakkoord, dit dossier aanbestedingsklaar te maken. Het werd trouwens voor begin 1990 in uitvoering gesteld. Volgens mijn informatie is de opmaak en het nazicht van dit dossier problematisch. Is dat juist of niet ?

Ik kom thans bij de renovatie van het waterzuiveringsstation in Geraardsbergen. Wij hebben daar een bezoek gebracht. Nu wordt daarvoor 40 miljoen ingeschreven. Ik zou zeggen hoera, ware het niet dat die uitbreiding absoluut niet prioritair is. Immers, het waterzuiveringsstation, met zijn huidige capaciteit, dat nog operationeel moet worden gemaakt, is ruim voldoende om het afvalwater te zuiveren indien collectoren worden aangelegd. De VMZ maakt het waterzuiveringsstation op dit ogenblik gebruiksklaar met eigen middelen. Die 40 miljoen die daar dus zijn voorzien zouden veel nuttiger en met meer rendement kunnen worden aangewend om bij komende collectoren aan te leggen, bijvoorbeeld in Geraardsbergen. De werken, noodzakelijk voor het meer uitgebreid operationeel maken van dat waterzuiveringsstation, zouden dan op een later tijdstip kunnen worden gepland. U moet nu het waterzuiveringsstation niet overdimensioneren met wat nog niet kan worden gezuiverd.

Voor Aalst staat de collector voor het Wijngaardveld op het investeringsprogramma. Het ligt uitvoeringsklaar op het kabinet. Binnen de voorwaarden door de Minister gesteld heeft de VMZ het in de planning opgenomen, maar het komt er blijkbaar niet door. Wat is de reden waarom dit dossier niet in aanmerking wordt genomen ? Ik heb niets tegen collega Cardoen, burgemeester van Galmaarden, en de zuiveringsinitiatieven voor de Marke-vallei. Ik vraag mij echter af wat de meest noodzakelijke werken zijn om tot die Dendersanering te komen. Die 141 miljoen frank die voor de globaliteit van de Marke-vallei wordt ingeschreven wordt secundair aan andere prioriteiten en volgens de AWP-3 objectieve prioritaire planning secundair.

Mijnheer de Minister, waarom behandelt u dit project positief als u weet dat de sanering van de Markbeek minder effect zal resulteren ten opzichte van een aantal andere en meer prioritaire investeringsdossiers, als u weet dat wij vanuit Wallonië nog geen concrete toezegging hebben gekregen over de verdere vervuiling, wat een waterzuiveringsstation in Edingen noodzakelijk maakt.

Ik kom tot mijn besluit. Staan de projecten van Aalst, met name de persleiding van Gijzegem en de collectoren voor het Wijngaardveld en het industriepark van Erembodegem op de helling ? Kan de Minister mij vandaag meedelen dat deze dossiers prioritair zijn, zodat de aanbesteding en de toewijzing van de werken kunnen gebeuren ? Is het juist dat de collector Burchtdam te Ninove slechts op termijn zal worden gerealiseerd ? Wordt het volgens mij ondergeschikte Markbekken nu aangepakt of worden die investeringskredieten gebruikt voor dossiers die ook aanbestedingsklaar zijn, zonder het nut van de waterzuivering en de sanering van het Markbekken in twijfel te trekken ?

Bij alle leefmilieuverenigingen in mijn streek en andere betrokkenen bij dit dossier heerst consternatie omdat slechts de basiskwaliteit van het Denderwater werd aangenomen en niet deze van viswaterkwaliteit. Ik weet dat deze problematiek van vóór

Timmermans

uw ambtsperiode dateert, ik uit geen kritiek aan u persoonlijk. De Dender, in het arme zuidoost-Vlaanderen, werd destijds door Mevrouw D'Hondt, toenmalig Minister van Openbare Werken, beschouwd als zijnde een mogelijke bron om toeristisch voor onze streek van dienst te zijn. Wij zijn dan ook de mening toegedaan dat de waterkwaliteit van de Dender — die gekend is bij de hengelliefhebbers voor zijn talrijke vismogelijkheden — in ere moet worden hersteld. Ik roep de Minister dan ook op ter zake wijzigingen aan te brengen en de Dender viswaterkwaliteit toe te kennen. Ik dank de Minister voor zijn welwillend gehoor.

De Voorzitter : De heer Cardoen heeft het woord.

De heer G. Cardoen (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, als inwoners burgemeester van één van de gemeenten gelegen aan de Markrivier voel ik mij verplicht op de interpellatie van de heer Timmermans enkele bedenkingen en bemerkingsen te maken.

Ik kan ten volle begrip opbrengen voor zijn zorg en bekommernis omtrent de zuivering en sanering van de Dender. Meer dan eens ben ik trouwens ooggetuige geweest van de zware negatieve gevolgen van de kwaliteit van het water naar aanleiding van de hoge vervuilingsgraad van deze rivier. Terecht wordt hier door hem gewezen op de dringende aanpak van de sanering van de Dender.

Ik heb met veel belangstelling — ik kan hem daarin ook bijtreden — gehoord dat hij de nadruk legt op het feit dat met zo weinig mogelijk geld men moet proberen zoveel mogelijk op een deskundige en evenwichtige manier te investeren. Er mag dus zeker geen enkele vergissing of misstap worden begaan. Ik sta hier volledig achter.

In genen dele kan ik echter akkoord gaan met de besluiten van collega Timmermans, daar waar hij meent of poogt aan te tonen dat de sanering van de Markrivier ten opzichte van

de Dender minder prioritair zou dienen aangepakt te worden.

Ik zou de collega vooreerst willen verwijzen naar het besluit van de Vlaamse Executieve van 21 oktober 1987, waarbij duidelijk werd gesteld dat het volledige bekken van de Markrivier de bestemming van drinkwaterproduktie werd toebedeeld.

Ik herinner mij trouwens nog zeer goed dat uw achtbare voorganger mijnheer de Minister, vanop deze tribune duidelijk heeft aangetoond en met enig enthousiasme zelfs heeft meegedeeld dat de Markrivier de functie van viswater werd toegewezen. Precies op basis van datzelfde besluit werden de prioriteiten vastgelegd binnen het saneringsbesluit van de Executieve. Volgens mij dienen zij dan ook correct nageleefd en gehanteerd. Ik heb trouwens zijdelings vernomen dat de VMZ sommige studies in het kader van het Algemeen Waterzuiveringsprogramma-niveau 3 zou vertragen of afremmen. Hiertegen zou ik bij deze gelegenheid formeel willen protesteren. Dat zou ook niet mogen voor de Markrivier.

De argumenten die de prioriteit van de Markrivier tegenover de Dender verantwoorden zijn naar mijn overtuiging de volgende, collega Timmermans :

Ten eerste, ik heb er reeds op gewezen dat er bij de behandeling van de prioriteit van de dossiers altijd werd van uitgegaan dat de dossiers die een waterwinningsgebied saneren of als functie viswater kregen toebedeeld, hetgeen hier duidelijk het geval is, prioriteit hebben op de andere dossiers.

Ten tweede, door het realiseren van de Markcollector wordt een rechtstreeks waterzuiveringseffect bekomen daar de Mark een zijrivier is van de Dender en het logisch is dat er stroomopwaarts eerst wordt gezuiverd en dan stroomafwaarts. Dat lijkt mij nogal evident. Ik meen dat wij een zware vergissing zouden begaan mochten we eerst de Dender en pas daarna de Markrivier, een rivier die zorgt voor watertoevoer naar de Dender, gaan saneren.

Ten derde, beweren dat op het Waals grondgebied nog geen aanzet werd gemaakt met de werken die de opvang van het water van de Odru, waarop u alludeert, moeten verzekeren, is volledig onjuist. Uit betrouwbare bron heb ik vernomen dat alle onteigeningen werden doorgevoerd en men momenteel reeds bezig is met de aanleg van de collector die de aansluiting op het waterzuiveringsstation ter hoogte van het grondgebied Edingen, moet verzekeren, hetgeen op relatief korte termijn een verbetering kan inhouden voor de Dender zelf. Wanneer u zegt dat het Waals Gewest nog geen initiatief heeft genomen, dan is dit totaal onjuist.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, deze argumenten verantwoord volgens mij ten volle dat de prioritaire aanpak van de zuivering van de Mark onverkort moet doorgaan en ik hoop dat de Minister niets onverlet zal laten om nauwgezet toe te zien op de stipte uitvoering van deze zó noodzakelijke saneringswerken. Zij mogen geenszins een nadeel inhouden voor de werken afgestemd op de Dender. De Markrivier, gelegen in een waardevol landschappelijk gebied, is voor de ganse bevolking van zuidwest Pajottenland niet onbelangrijk. Vermits ik in de buurt woon ken ik de problemen.

Wij wachten met spanning op de definitieve aanpak van de zuiveringswerken rond de Markrivier zodat de wandelaar, de sportvisser in het bijzonder en de bewoner in het algemeen, zich gelukkig zou achten mochten wij dat heerlijk landschap opnieuw tot zijn volle waarde geheerwaardeerd zien.

De Voorzitter : De heer Caudron heeft het woord.

De heer J. Caudron (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, graag wil ik mijn ongenoegen en ontgoocheling over de gebrekkige waterzuivering van de Dender voegen bij deze van de hoofdinterpellant, de heer Timmermans.

Op een schriftelijke vraag van midden 1989 antwoordt de heer Minister mij eerder in positieve zin. Ik citeer

Caudron

uit het antwoord : De werken aan de collector Burchtstraat te Aalst, met aansluiting op die van Erembodegem, zullen in het eerste trimester van 1990 beëindigd zijn. Daarop kan de aansluiting volgen van de twee collectoren op het waterzuiveringsstation Spuimeersen te Aalst. Ook moet een persleiding in Gijzegem de aansluiting verzekeren van de deelgemeente Gijzegem en van de ververij NV Denderland. De aanleg van de collector Burchtdam met aansluiting van de rechteroever van Ninove-centrum op de waterzuiveringsinstallatie Nederwijk wordt op 30 miljoen geraamd. De onderdoorsteek van de Dender ter hoogte van de RWZI Spuimeersen raamde de Minister toen op 25 miljoen en de aansluiting van de collector Erembodegem en de derde industriezone op 35 miljoen. Verder wordt in de komende jaren de uitbouw voorzien van het collectorennet op de Aalsterse rechteroever en de aansluiting van de collector linkeroever te Geraardsbergen op het zuiveringsstation aldaar waarvan de renovatie voorzien wordt in de loop van 1990.

Het spreekt vanzelf dat dit gerenoveerd waterzuiveringsstation slechts zin heeft indien er collectoren worden op aangesloten. Het is inderdaad niet de schuld van de VMZ, die deze miskleun erfde, dat er gedurende een kwarteeuw nagenoeg niets werd gezuiverd. Maar nú renoveren, zonder gelijktijdige aansluiting van collectoren, heeft geen zin.

Niettegenstaande het ontwerp-dossier inzake de collector Wijngaardveld te Aalst uitvoeringsklaar is, verwondert het ons ten zeerste dat deze zeer noodzakelijke prioriteit niet meer wordt aangehouden.

Het is niet de eerste keer dat ik het feit aanklaag dat de prioriteit van de Dender verlegd werd. Hier doen zich dezelfde moeilijkheden voor als op de Dender aan de grens met Wallonië. Zolang men de grove vervuilers van het industriepark van Ath niet ernstig aanpakt en de RWZI aldaar niet operationeel wordt blijft men dweilen met de kraan open ! Ik blijf dus hameren op de zo noodzakelijke

gewestgrensoverschrijdende samenwerking om onze waterlopen opnieuw zuiver te krijgen.

Tenslotte zou ik de Minister willen vragen hoever het staat met de plannen van de rioolwaterzuiveringsinstallatie te Denderleeuw. Eerder hebben de milieubewegingen zich terecht verzet tegen de inplanting van deze RWZI in de Wellemeersen. Welk nieuws kan de Minister ons daarover vertellen ?

De Voorzitter : Mevrouw Nelis-Van Liedekerke heeft het woord.

Mevrouw L. Nelis-Van Liedekerke (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ook ik wens mijn bekommernis te uiten — en dat is niet de eerste maal — over de sanering van de Dender.

Wie in de Dendervallei woont kent maar al te goed de grote ellende verbonden aan deze vervuiling. De talrijke sensibiliseringscampagnes en ludieke acties hebben hun nut bewezen in het bewustwordingsproces van de bevolking. Ook komen de daadwerkelijke acties stilaan aan bod. Het beleidsplan dat door u wordt vooropgesteld, mijnheer de Minister, bevat reeds de uitwerking van een aantal opties. Wij vinden het een zeer ambitieus en goed plan, maar soms vergeten wij het in zijn geheel te bekijken. Ik meen dat wij ons niet enkel mogen vastpinnen op bepaalde concrete projecten — hoewel die natuurlijk nodig zijn — omdat zij stuk voor stuk onderdelen zijn van het saneringsplan. De bedoeling is uiteraard de sanering van de Dender in zijn geheel. Dit moet volgens mij worden opgetrokken naar andere projecten, onder meer het mestdecreet en het beleid inzake bronngerichte aanpak, waarover ik het straks nog even zal hebben.

Wij weten dat er ook kritiek is vanuit bepaalde hoeken ; wij hebben dit ook vandaag vernomen ; dat is trouwens normaal. Inderdaad, het plan is blijkbaar niet concreet genoeg. Vooreerst moet een plan met een algemene visie tot stand komen, waarover dan uiteraard een globale consensus in het Vlaams Gewest, gevolgd door een consensus op regionaal vlak,

moet worden bereikt. Dan pas kan men praten over concrete projecten.

In de CVP, op arrondissementeel vlak, zijn wij uiteraard met deze concrete projecten reeds geruime tijd bezig. In de maand maart hadden wij hierover reeds gesprekken met een kamerlid van het Waals Gewest. Wij zijn er dus vrij vroeg mee begonnen.

In onze werkgroep Dender werd een memorandum opgesteld dat werd besproken met de Minister en met zijn kabinet. Hierin werden een aantal suggesties met zeer concrete aanpak geformuleerd. Wij zijn uiteraard niet op zoek gegaan naar de schuldige vervuilers — die trouwens reeds gekend zijn in het arrondissement — maar wij zijn uitgegaan van het standpunt dat voorstellen moeten worden geformuleerd die stellen wat kan worden gedaan om de vervuiling tegen te gaan en om de verdere vervuiling terug te dringen, zodat het zelfreinigend vermogen van de Dender zo vlug mogelijk wordt hersteld. Het gaat dus om een bronngericht preventiebeleid, dat vervuiling voorkomt.

De CVP wenst bovendien een zeer concrete aanpak door aan de gemeenten een belangrijke rol toe te kennen. De gemeentelijke overheid moet de problematiek van het afvalwater op haar grondgebied aanpakken, namelijk vermijden dat nieuwe lozingspunten zouden ontstaan, het toezicht op lozingen en zeker een vast de jacht op sluiklozingen.

Ook de realisatie van gemeentelijke rioleringsplannen, plus het onderhoud en de verbetering van de bestaande riolering, zijn belangrijke taken voor de gemeenten. Verder is er uiteraard de aansluiting op de collectoren.

De CVP heeft eveneens aandacht voor het contact met het bedrijfsleven. Dit wordt soms wel over het hoofd gezien. Vele van onze bedrijven, ook bedrijven aan de Dender, zijn bekommerd om de verloedering van ons milieu ; zij doen inspanningen om hun productieproces aan te passen ; zodat vervuilende lozingen kunnen worden vermeden.

Mijns inziens moeten wij meer en

Nelis-Van Liedekerke

meer samenwerken om tot oplossingen te komen. Voor nieuwe bedrijven moeten uiteraard de eisen inzake lozing hoger liggen. In geval van nieuwe industrieterreinen is een aangepaste infrastructuur belangrijk, zodat het afvalwater opgevangen en gezuiverd kan worden.

Ons memorandum heeft tevens ook oog voor de financiële problemen van de gemeenten. Uiteraard kost het tegengaan van de vervuiling veel geld. Wij zijn er dan ook van overtuigd dat een gecoördineerde aanpak van de kostenraming evenzeer noodzakelijk is.

Als tweede concrete aanpak ten aanzien van de gemeenten, meen ik dat het zeer belangrijk is dat wij aan de gemeente een coördinerende rol toewijzen. U hebt trouwens de oprichting aangekondigd van de Dendercommissie. Mijns inziens moet deze zo vlug mogelijk operationeel worden. In verband met de invulling hebben wij reeds bepaalde voorstellen gedaan, meer bepaald dat de burgemeester of de afgevaardigden van de betrokken gemeenten in deze commissie moeten zetelen. Bovendien moet er een vertegenwoordiging zijn van de verschillende betrokken overheidsdiensten, alsook vertegenwoordigers van de provincies, vertegenwoordigers van de milieu-organisaties, maar dan wel regionaal gezien. Ik wijs erop dat, hoe groter het aantal leden hoe minder men tot conclusies komt.

Vervolgens meen ik dat het belangrijk is dat de sociale partners — de werkgevers, de werknemers en uiteraard ook de bedrijven — daarbij betrokken zijn.

Ons inziens is de Dendercommissie zeer belangrijk; zij moet waken over de coördinatie bij de uitvoering van die plannen.

Mijnheer de Minister, de Vlaamse Regering legde met het besluit van oktober 1987 over de waterkwaliteit de lat zeer hoog. Tegen medio 1995 moet het Denderwater de basiskwaliteit hebben. De CVP hoopt echter dat de kwaliteit veel verder zal gaan. Wij staan volledig achter het plan en

zullen ons uiterste best doen om het te helpen realiseren. Ik zou u verder willen vragen, mijnheer de Minister, dat de prioriteiten voor de Dender zouden gehandhaafd blijven.

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik begrijp het ongeduld en gedeeltelijk ook de ontgoocheling van sommige leden in verband met de traagheid waarmee ter zake resultaten worden bereikt. Wat aanpak en coördinatie betreft, wordt nochtans geen tijd verloren. Misschien hebben wij tijdens de voorbije jaren soms wat te laat gereageerd. Dit is echter een collectieve verantwoordelijkheid, dus niet alleen van de politieke partijen maar van alle bestuursniveaus. Het is dan ook bijzonder moeilijk ons nu in een versneld tempo te reorganiseren. Er bestaat inderdaad nog een zekere achterstand, maar de regionalisering zal ons toelaten deze op ons eigen ritme weg te werken.

Deze interpellatie geeft mij dan ook de gelegenheid uit te leggen hoe wij op korte termijn tot een coördinerende aanpak van de waterzuivering willen komen, rekening houdend met de bepalingen van het decreet bestuurlijk beleid waar onze organisatiestructuur, de parastatale VMZ, een andere opdracht krijgt en waar wij de particuliere sector mede gaan inschakelen om via een dochtermaatschappij van de NV Vlaamse Milieuhouding — de NV Aquafin, met een privaatrechtelijk statuut en dus een soepele mogelijkheid qua investeren en werken — het investeringsprogramma uit te voeren. De heer Timmermans zegt terecht dat 60 miljard frank voor de volgende vijf jaar een niet te onderschatten bedrag is, wanneer dit programma ook effectief wordt uitgevoerd. Vooral op dit vlak zijn wij in gebreke gebleven. Voldoende studies werden uitgevoerd en investeringsprogramma's opgesteld, maar wij slaagden er niet in te gepaste tijde de nodige beslissingen te nemen en de opdrachten uit te voeren.

Ik kom nu tot de gestelde vragen. Ik zal antwoorden op de vragen gesteld

door de hoofdinterpellant alsook op de bijkomende vragen van de heren Cardoen, Caudron en mevrouw Nelis-Van Liedekerke.

Alvorens in te gaan op de concrete vragen wil ik verwijzen naar de algemene beleidsopties die uitvoerig zijn uitgewerkt in het MINA-beleidsplan. Voorrang werd verleend aan het actieplan 1990-1995, neergelegd op 14 februari 1990. Het Vlaams Gewest zal een enorme inspanning moeten leveren om deze doelstelling te bereiken, met name tegen 1 juli 1995 oppervlaktewaterkwaliteiten bekomen zoals zij zijn vastgesteld in het besluit van de Vlaamse Executieve van 21 oktober 1987.

De heren Timmermans en Cardoen refereerden naar dit besluit en waren het niet eens met de kwalificaties in verband met de Dender. Om deze doelstelling tegen 1995 te bereiken, moet 70 ten honderd van het oppervlaktewater, van het huishoudelijk en industrieel afvalwater worden gereinigd. Daarna zullen vanzelfsprekend nog andere inspanningen moeten worden geleverd. Wij doen dit ook omdat wij op die manier, conform de Europese richtlijnen en ingevolge het aandringen van de Vlaamse Raad, een goede leerling zijn in het Europees concept. Vlaanderen wil binnen de kortst mogelijke tijd zich een ander imago aanmeten. Conform de Europese richtlijnen hebben wij aan bepaalde waterlopen of aan sommige delen ervan, een bijzondere bestemming gegeven. Het gaat hier meer bepaald om zwemwater, drinkwaterproductiewinningen en viswater.

Precies overeenkomstig deze functies, worden in het vooropgezette saneringsbeleid de prioriteiten dan ook afgewogen. Het ligt voor de hand dat in de tijd voorrang wordt gegeven aan de sanering van zwemwater, water voor de winning van drinkwater en viswater ten overstaan van oppervlaktewater dat geen bijzondere functie is toebedeeld, des te meer daar tegen 1995 een globale sanering wordt voorzien, niet alleen om een besluit van de Vlaamse Executieve te realiseren maar ook conform de eindverklaring van de derde Noordzeeconferentie. Prioriteiten in dit licht krijgen inderdaad een enigszins ande-

T. Kelchtermans

re inhoud omdat de eerstvolgende vier à vijf jaar uiteindelijk het grootste gedeelte van het programma moet worden uitgevoerd. Het heeft dan ook geen enkel belang nog meer prioriteiten vast te leggen wanneer men weet dat binnen de vijf jaar toch een globale oplossing moet worden bereikt.

Een onderdeel van het globaal saneringsbeleid is de versnelde realisatie van de nog ontbrekende rioolwaterzuiveringsinfrastructuur. Hiertoe zijn essentieel de algemene waterzuiveringsprogramma's, inzonderheid op het niveau III, die als criterium worden en blijven gehanteerd. Deze programma's worden nu opgemaakt door de Vlaamse Maatschappij voor de Waterzuivering en in de toekomst door de Vlaamse Milieumaatschappij. De investeringsprogramma's inzake waterzuivering worden opgesteld in het kader van deze algemene waterzuiveringsprogramma's, bovendien rekening houdend met het besluit van de Vlaamse Executieve en de prioriteiten die daaruit voortvloeien.

Er dient ook te worden opgemerkt dat bij het opstellen van een realistisch investeringsprogramma rekening moet worden gehouden met de stand van het project-dossier en de eventuele onmiddellijke saneringseffecten. Ook dat is een belangrijk criterium wanneer investeringen worden vastgelegd.

Het indicatief meerjaren-investeringsprogramma voor 1990-1995, waarnaar ik reeds heb gerefereerd, werd ook in de bijlagen van het MINA-plan opgenomen en is volledig in die geest opgesteld. Zelf heb ik vermeden daarin tussen te komen. Wanneer men op basis van dergelijke criteria aan zijn diensten, zowel aan de VMZ als aan de algemeen technische diensten, opdrachten geeft, dient men hen ook de volle verantwoordelijkheid te laten om deze criteria, evenals de voorstellen aan bod te laten komen, zonder dat de Vlaamse Executieve wil wegen op de keuze, die vanuit deze zakelijke benadering wordt gemaakt en vooral ook omdat dit investeringsprogramma uiteinde-

lijk door de Vlaamse Executieve moet worden goedgekeurd. Ik heb u ter zake mijn benadering uiteengezet. Onrechtstreeks antwoord ik hiermee op de opmerking van collega Timmermans, die insinueerde dat er ook nog andere criteria, buiten deze die ik zoëven heb opgesomd, aan de oorsprong zouden liggen van de voorgestelde investeringsprogramma's.

Wat de sanering van het eigenlijk Denderbekken betreft wil ik erop wijzen dat, bij besluit van de Vlaamse Executieve van 21 oktober 1987, aan het volledige bekken van de Mark de bestemming drinkwaterproduktie A3 werd toebedeeld, waarop door collega Cardoen werd gewezen. De Dender zelf kreeg dus geen bijzondere functie toegewezen. Men kan dat betreuren en men kan achteraf de rechtvaardiging ervan in twijfel trekken, maar ik stel vast dat zulks met het besluit van de Vlaamse Executieve niet is gebeurd.

Overeenkomstig de hieruit voortvloeiende prioriteiten is de sanering van de Mark bijgevolg meer prioritair te stellen dan deze van de Dender, met dien verstande dat ook het oppervlaktewater van de Dender zelf tegen 1995 de beoogde basiskwaliteit dient te bereiken.

Ik relativeer dat omdat voor beiden een periode van vijf jaar geldt waarin de sanering zou worden uitgevoerd. Ingevolge het besluit van de Executieve zal de sanering van de Mark dus prioriteit op de Dender genieten.

De Dender en de Mark worden voor een belangrijk gedeelte verontreinigd vanuit het Waals Gewest. Ik heb er dan ook reeds meermaals hieromtrent briefwisseling gevoerd met mijn bevoegde Waalse collega Van der Biest. Ik zal contact nemen teneinde deze problematiek uitdrukkelijk te bespreken, meer nog omdat aan de vorige brieven weinig of nagenoeg geen concreet gevolg werd gegeven. Uit de ontvangen antwoorden leid ik in ieder geval af dat zij via decreten concrete saneringsmaatregelen hebben voorbereid en bijkomende middelen voorzien. Via heffingen zullen zij in de toekomst over meer mogelijkheden beschikken om een versneld saneringsbeleid te voeren.

Wat de sanering van het Denderbekken langs Vlaamse kant betreft, verwijs ik naar de algemene beleidsmaatregelen uiteengezet in mijn MINA-beleidsplan 1990-1995. Daarenboven wil ik hier melding maken van mijn initiatief om per rioolbekken een bekkencomité – een Dendercomité – op te richten waarin de globale sanering van het bekken kan worden gecoördineerd.

Wat het investeringsprogramma voor 1991 en de komende jaren betreft, kunnen reeds concrete projecten voorkomen. Ik herhaal dat het programma opgenomen in mijn MINA-beleidsplan 1990-1995 een louter indicatief karakter heeft. Een discussie over de juiste omvang van de investeringsbedragen is daarom weinig relevant. Inzonderheid rekening houdend met de op dit ogenblik door de VMZ afgehandelde of in afwerking zijnde AWP-niveau 3 studies, kan ik nu reeds zeggen dat dit indicatief investeringsprogramma zeker zal moeten worden aangepast.

Het definitief investeringsprogramma voor 1991 is op dit ogenblik nog niet vastgesteld omdat de begroting voor 1991 nog niet is goedgekeurd en er evenmin over de nieuw geplande structuur, zoals voorgesteld in het ontwerp-decreet bestuurlijk beleid, is beslist. Ik wens op dit ogenblik dan ook niet nader in te gaan op concrete projecten die al dan niet op het definitieve investeringsprogramma voor 1991 zullen voorkomen, maar ik blijf graag bereid constructieve suggesties te aanhoren.

Met betrekking tot de investeringen, die ter sanering van het Denderbekken reeds werden gedaan en nog zullen moeten worden gedaan, heb ik overigens reeds een uitvoerig antwoord verstrekt op de schriftelijke vraag nummer 93 van 23 november 1989.

De heer Timmermans geeft een overzicht van de stand van zaken van enkele concrete investeringsprojecten in het investeringsprogramma voor 1990. Ik ga daar even dieper op in.

Inzake het project Aalst-persleiding – ook de heer Caudron heeft vragen in dat verband gesteld – kan ik formeel ontkennen dat het dossier op

T. Kelchtermans

SP- Volksvertegenwoordiger J. Timmermans bepleitte de snelle totstandkoming van een rendementsvol saneringsplan voor het Denderbekken

mijn kabinet geblokkeerd ligt. Integendeel, het is in behandeling bij de Algemene Technische Diensten. Zodra het daar afgehandeld zal zijn, kan het aan mij worden voorgelegd.

Het project collector Burchtdam te Ninove werd op 23 oktober 1990 door de Raad van Bestuur van de **VMZ** goedgekeurd en dient aan de Algemene Technische Diensten te worden overgemaakt.

In verband met andere dossiers zal ik graag de informatie die ik van mijn administratie heb ontvangen meedelen, al gaat het nog maar om prognoses over de haalbaarheid, aangezien er nog geen beslissing is genomen.

De heer Caudron heeft een vraag gesteld over de rioolwaterzuiveringsinstallatie in Denderleeuw. Aangezien het AWP-3 nog niet volledig rond is – althans volgens mijn informatie –, kan ook geen definitieve keuze inzake de inplanting die in het AWP aan bod komt, worden gemaakt.

Ik ben het volkomen met mevrouw

Nelis-Van Liedekerke eens dat de gemeenten in de bekkencomités een belangrijke rol moeten spelen. Of zij ook de coördinatie op zich moeten nemen, is een andere zaak. De bekkencomités zullen worden voorgezeten door een lid van mijn administratie die de objectieve informatie over de mogelijkheden in het desbetreffende bekkengebied kan aanduiden. Deze comités zullen ook systematisch alle milieuvergunningen scannen; ze zullen nagaan of er lozingsvergunningen werden voorzien en zo ja, of deze moeten worden verstrengd. Verder zullen zij onderzoeken of er voldoende controle is. De coördinatie met de gemeenten is ter zake bijzonder belangrijk. Verder nemen de bekkencomités kennis van de in het vooruitzicht gestelde investeringen waarop de gemeenten hun rioleringsinspanningen beter kunnen afstemmen aangezien zij er rekening mee kunnen houden wanneer bepaalde projecten door het Vlaams Gewest via Aquafin – zodra het decreet op het bestuurlijk beleid is goedgekeurd – worden gefinancierd. Daarenboven zullen de sociale gesprekspartners en de milieuverenigingen samen met de gemeenten in de comités een geschikt forum vinden om op korte termijn een aantal maatregelen te nemen en te coördineren met het oog op de sanering van het Denderbekken, waardoor de inspanningen van het Vlaams Gewest met grotere efficiency kunnen geschieden omdat het voorbereidende werk werd voltooid.

Natuurlijk blijft het de voornaamste opdracht van het Vlaams Gewest om inzake het Denderbekken de interregionale contacten met het Waals Gewest te leggen en te onderhouden en concrete afspraken te vragen, waarvoor de interministeriële conferentie voor leefmilieu het geschikte forum is.

Mijnheer de Voorzitter, ik meen op alle vragen te hebben geantwoord. Ik ga niet dieper in op de dossiers die op dit moment nog in behandeling zijn van de Algemene Technische Diensten omdat er nog geen beslissing werd genomen en ik liever beslissingen meedeel dan mogelijkheden naar voren breng. Ik houd mij

wel ter beschikking om later ter zake gedetailleerder te antwoorden.

De Voorzitter : De heer Timmermans heeft het woord.

De heer J. Timmermans : Mijnheer de Voorzitter, ik wik mijn woorden wanneer ik zeg dat het antwoord van de Minister mij ontgoocheld heeft. Ik had immers zeer concrete vragen gesteld in verband met het investeringsprogramma 1991.

De Minister beweert dat het project inzake de persleiding te Gijzegem niet geblokkeerd is. Ik vraag mij echter af waarom het dossier nog steeds berust bij de Algemene Technische Dienst en de realisatie ervan op zich laat wachten, daar waar dit project deel uitmaakt van het programma dat in de eerste helft van 1990 zou worden uitgevoerd.

De Minister verklaart verder dat het investeringsprogramma 1991 later aan bod komt. Het programma dat hem op 4 september 1990 door de VMZ werd bezorgd, is echter een weergave van het investeringsprogramma waarvoor de Minister een bedrag van 500 miljoen frank heeft uitgetrokken. Het is toch op basis daarvan dat hij zijn investeringsprogramma, als bijlage bij de begroting, heeft ingediend. De Minister erkent het prioritair karakter van de basiswaterkwaliteit van de Dender en van de drinkwaterkwaliteit van de Marke. Op mijn vraag of dit nog kan worden gewijzigd en of de Minister ook van oordeel is dat ook aan viswaterkwaliteit die bestemming moet worden gegeven heeft de Minister evenmin geantwoord.

Tenslotte moet ik vaststellen dat de heer Cardoen mij ter hulp komt. Het investeringsprogramma voor de Marke heeft geen betrekking op heel het Denderbekken. Ik heb dat ook niet beweerd. Bij de opmerking van de Minister dat wij vooral stroomopwaarts moeten werken, rijzen ook enkele vragen. In de stad Dendermonde heeft het Vlaams Gewest in een project voor de aanleg van collectoren overgeïnvesteed, zodat deze door het achterblijven van de gemeentelijke investeringen niet rendabel zijn. Toch wordt in 1991 voor de bouw van de collector-Mandekens-

Timmermans

straat voorzien in een bedrag van 150,6 miljoen frank. Het alternatief lijkt mij eenvoudig te zijn. Gelet op de drinkwaterkwaliteit van de Marke en rekening houdend met het feit dat stroomopwaarts nog een belangrijke bijdrage kan worden geleverd voor de sanering van het Denderbekken, kan het project betreffende de Marke in het investeringsprogramma 1991 behouden blijven terwijl de collector-Mandekensstraat, die slechts een aanvulling is op de reeds zeer ruim uitgebouwde mogelijkheden inzake afvalwaterzuivering in Dendermonde, zou kunnen worden vervangen door meer concrete initiatieven stroomopwaarts de Dender.

De Voorzitter : De heer Cuyvers heeft het woord.

De heer J. Cuyvers : Mijnheer de Voorzitter, graag had ik nog enkele korte vragen gesteld. Ten eerste, kaderen de geplande waterzuiveringsstations op het stroombekken van de Marke in de realisatieplannen van het regionale landschap Geraardsbergen - Galmaarden ?

Mijn tweede vraag is wat ingewikkelder, mijnheer de Minister. Ik vraag mij af of, wanneer wij het Denderbekken een ernstige kans willen geven op biologisch leven, wij dan niet verder moeten gaan dan alleen maar het bouwen van zuiveringsstations. Moeten wij de exploitatievergunningen voor uitbreiding van bestaande bedrijven en voor nieuwe bedrijven niet zo verstrengen dat wij in feite komen tot een stand still-principe van de belasting van het Denderbekken. Ik herinner mij een uitspraak van Karel De Brabander, hoofd van het IAE, tijdens een boottocht op de Dender, die verklaarde dat het Denderbekken zo specifiek is dat wij daar in feite te maken hebben met aaneengesloten stilstaande vijvers en dat er in de zomer eigenlijk geen enkele IE bijkan.

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer de Voorzitter, ik kom terug op de ontgoocheling van de heer Timmermans die nog meer naar voren zou

komen wanneer ik beloof wat hij vraagt. Ik wens hier enig realisme aan de dag te leggen en een aantal uitgangspunten te respecteren. Ik vraag begrip voor deze uitgangspunten waarover kan worden gediscussieerd en waaromtrent de vraag kan rijzen of zij al of niet moeten worden gehandhaafd of moeten worden herzien. Ik heb u gezegd dat ik een aantal prioriteiten heb vastgelegd, vertrekkende van de kwaliteit die deze wateren zijn toegewezen in het besluit van de Vlaamse Executieve. U zegt dat dit zou moeten worden herzien. Dat is geen eenvoudige politieke beslissing. In de toekomst moet door de Vlaamse Milieumaatschappij een wetenschappelijk onderbouwd advies worden gegeven waarom een bepaalde waterloop een bepaalde kwaliteit moet worden toegekend.

Betreffende uw suggesties in verband met het investeringsprogramma 1991 wil ik u een aantal suggesties die vanuit de ATD worden voorgesteld meedelen. Daarover is echter nog geen beslissing genomen. De VMZ heeft mij een voorstel overgemaakt waarover door de Executieve, in dit geval door mijzelf, nog geen beslissing is genomen omdat de begroting 1991 nog niet is goedgekeurd.

Ik wens ook alle zekerheid te hebben met betrekking tot het decreet bestuurlijk beleid waardoor de nieuwe organisatiestructuur kan worden ingezet bij de uitvoering van de investeringsprogramma's. Dat vraagt ook een gesprek. U moet nog enig geduld hebben in verband met deze zaak.

De suggestie die u doet, inpikkend op wat de heer Cardoen heeft gezegd, om dan toch nog enige verschuiving in de investeringen aan te brengen, wil ik graag voorleggen aan de ATD. Ik heb tot op heden in het indicatief meerjarenprogramma en in de investeringsprogramma's alleen maar objectieve criteria willen aanvaarden. Vandaar dat de ATD zich volledig autonoom heeft gebaseerd op het besluit van 1987 van de Executieve bij het bepalen van de prioritaire investeringen.

Mijnheer Cuyvers, wij geven in het bekkencomité de milieuverenigingen een plaats omdat wij in de geïnte-

greerde aanpak die het comité voorstaat, van bij het begin ook aan land-schapszorg de nodige aandacht willen geven. Ik heb u al bij herhaling gezegd dat ik rioolwaterzuiveringsinstallaties een noodoplossing vind. De eerste opdracht blijft de brongerichte aanpak.

In het bekkencomité werd voorgesteld om de bestaande lozingsvergunningen te scannen en te verstrengen. Er werd ook voorgesteld om de bedrijven die geen lozingsvergunning hebben ofwel tot een exploitatiestop te bewegen ofwel tot een regularisatie indien dat mogelijk is.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer M. Van Peel tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over de houding van de Vlaamse Executieve ten opzichte van de saneringsinspanningen van de stad Antwerpen

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Peel tot de heer Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over de houding van de Vlaamse Executieve ten opzichte van de saneringsinspanningen van de stad Antwerpen.

De heer Van Peel heeft het woord.

De heer M. Van Peel (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, eind oktober van dit jaar vond op het Antwerps stadhuis een intens overleg plaats tussen een werkgroep van het schepencollege en de Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden. De bedoeling was de financiële toekomst van de stad Antwerpen veilig te stellen nadat gebleken was dat de conventie van aprilmei jongstleden gesloten tussen de stad en de Executieve niet zou kunnen worden nagekomen omwille van de moeilijke budgettaire toestand.

Van Peel

De maatregelen genomen in uitvoering van dit overleg waren bijzonder draconisch, hoewel verdedigbaar. Naast een aanzienlijke verhoging van diverse belastingen en dat in een stad met één van de strengste gemeentelijke fiscale regimes in ons land, werd er streng gesnoeid in het personeelsbestand. Het aantal full-time equivalenten moest met 2.150 eenheden verminderen. Dat betekent dat Antwerpen sinds de fusie van 1982 zijn personeel met een derde ziet verminderen. In de periode 1983-1988 vloeiden er overigens al 2.000 personeelsleden af. Weinig openbare besturen zullen zo drastisch in hun kaders gesnoeid hebben. Ik zal hier vandaag geen opsomming geven van de talrijke bijkomende maatregelen vervat in het saneringsplan, al raad ik de vele collega's-gemeentemantariissen de lectuur van dat plan aan.

Naast een boekhoudkundige redding van Antwerpen kan deze saneringsoperatie eindelijk ook de aanleiding worden tot een sereen gesprek over een ernstige aanpak van de grootstedelijke problemen in Vlaanderen. Bij debatten over bijvoorbeeld het Gemeentefonds en over de Fondsen voor Bestrijding van Kansarmoede hebben wij het herhaaldelijk meegeemaakt dat de legitieme verzuchtingen van de grote steden en vooral van Antwerpen gemakkelijk worden weggewuifd met de opmerking — en voor Antwerpen is dat overigens terecht — dat er te veel personeel in dienst is. Wie de opmerking maakt dat 63 ten honderd van de bestaansminimumtrekkers van de provincie Antwerpen ten laste valt van de stad Antwerpen, krijgt onmiddellijk te horen dat 66 ten honderd van de uitgaven van de stad naar personeelskosten gaan terwijl dit gemiddeld 46 ten honderd is in andere gemeenten. Als het Antwerps stadsbestuur klaagt over de enorme schuldenlast uit het verleden waarvan de annuïteiten tot in 2018 meer dan 6 miljard frank per jaar zullen bedragen, dan krijgt het als antwoord dat zij die schulden maar niet moesten maken, dat die schulden het gevolg zijn van misplaatste grandeurgevoelens van de Antwerpse regenten. Ja, zo klinkt dat ongeveer in de mond van de be-

stuurders van de omringende gemeenten. Ik geef toe dat het merendeel van die opmerkingen gegrond zijn, al zijn ze vooral toepasselijk op de oude kernstad van vóór de fusie en dus niet op de later bijgekomen 300.000 inwoners uit de gefusioneerde randgemeenten die nu in de klappen moeten delen.

Nochtans zijn de grootstedelijke centrum-eisen meer dan ooit reëel. In een onderzoeksrapport, waarvan binnenkort het eerste deel zal worden gepubliceerd, berekent professor De Brabander van de UFSIA de nettokost van de centrumfuncties voor Antwerpen op 6 miljard frank per jaar, of een extra-last per inwoner van 12.717 frank. Uiteraard, zegt de professor, zijn de kosten hoger omwille van inefficiënties en hogere weddeschalen, alhoewel uit onderzoek van professor Vanneste niet blijkt dat de bestuursefficiëntie minder gunstig zou zijn dan voor de meeste gemeenten. Zelfs als wij een extra bedrag aftrekken omdat wij ervan uitgaan dat de efficiëntie in grote steden kleiner is, dan nog blijft 5,5 miljard frank de scherpst berekende centrumfunctiekost.

Professor De Brabander woont evenwel in Antwerpen en werkt aan een Antwerpse universiteit. Dus extra versterking van een boven alle verdenking verheven instantie is aangegeven: in een rapport van september 1990 van de Nederlandse Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid getiteld „Van de Stad en de Rand”, stelt men onomwonden: De grote steden kampen met hardnekkige massawerkloosheid en congestie op gebieden van woningen, bedrijfsterrainen en verkeer. Bezuinigingen hebben geleid tot achterstanden bij het onderhoud van de infrastructuur. Niet alleen voor de steden zelf vragen deze problemen om een oplossing. Tevens is hier de functie van de grote steden als trekpaarden van de nationale economie in het gedrang. Het gevaar dreigt dat door de eenzijdige sociale structuur en het verdwijnen van de koopkracht uit de stad het voorzieningsniveau, waaraan de stad zijn aantrekkelijkheid ontleent, erodeert. Dienstverlening, winkels, geldverkeer, gezondheidszorg, onderwijs, culturele voorzienin-

gen raken steeds minder afgestemd op een koopkrachtige bevolking.

Het is zonder meer duidelijk dat het hier geschetste ziektebeeld van toepassing is op Antwerpen. Trouwens, meer dan allerlei statistieken zijn de jongste verkiezingsuitslagen in Antwerpen zichtbare tekenen van de sociale desintegratie.

Mijnheer de Minister, mijn vraag aan u luidt dus gewoon: na de inspanningen van het Antwerps college, na uw eigen inspanningen, na de proclamatie van de resultaten ervan op een gezamenlijke persconferentie van het college met uzelf en de Voorzitter van de Executieve: wat nu? Welke bijkomende inspanningen kan de stad Antwerpen van haar voorgid-overheid verwachten?

Dat die inspanningen nodig zijn, staat buiten kijf; daarvoor hoef ik geen wetenschappelijke rapporten te citeren, ik kan volstaan met de intrigerende slotzin van uw persverklaring: Deze grondige structurele sanering leidt ertoe dat de begroting van de stad Antwerpen voor de volgende jaren een evenwicht vertoont. Om evenwel het noodzakelijke beleid te kunnen voeren op vlak van bejaardenzorg, mobiliteit, ruimtelijke ordening, milieu en haven, moeten hiervoor middelen gezocht worden.

Mijnheer de Minister, ik kan niet anders dan deze zin als volgt te interpreteren. Ondanks het feit dat de middelen ook voor Antwerpen duidelijk gestegen zijn en structureel beveiligd zijn in het Gemeentefonds, in het Fonds voor de Integratie van Kansarmen en hopelijk binnenkort ook in het Investeringsfonds en ondanks het draconische saneringsplan, stellen wij vast dat de stad Antwerpen nu wel boekhoudkundig gered is, maar voor de rest volslagen ongewaagd is om de grootstedelijke uitdagingen adequaat te kunnen beantwoorden. Het naakte feit dat er in 1983 drie miljard frank — in franken van 1983 — beschikbaar was voor de buitengewone begroting en dat men het nu al jaren, en bij ongewijzigd beleid ook in de toekomst, met amper één miljard — in franken van nu — moet doen, is daarvan een schrij-

Van Peel

nende illustratie. Uiteraard verloedert een stad waarvan de investeringsmiddelen gedurende jaren met meer dan één derde worden ingekrompen. Eerder ter attentie van collega's en minder ter attentie van de Minister benadruk ik dat mijn conclusie niet is een groter aandeel te vragen voor Antwerpen in de diverse fondsen. Andere gemeenten hebben het ook moeilijk en doen nu reeds een aanzienlijke solidariteitsinspanning met de steden. Ik vraag ook geen kwijtschelding van de schuldenlast, hoewel die enorm en onoverzichtelijk is en ons tot in 2018 190 miljard frank zal doen afbetalen. Ik vraag geen kwijtschelding, niet omdat ik het geen legitieme vraag vind, maar omdat ik het realiteitsgehalte ervan bijzonder laag inschat.

Ik vraag echter wel een creatieve uitweg uit het volgende dilemma dat mij intrigeert. Hoe kan men het laten gebeuren dat de immense personeelsafvloeiingen zulk een bijzonder klein effect hebben op de budgettaire situatie van de stad? Voor een groot bedrijf in moeilijkheden, waarmee we een stad als Antwerpen kunnen vergelijken, dat gedwongen wordt tot structurele saneringen, geldt een brugpensioenstelsel waardoor elke afvloeiing door vervroegde pensionering onmiddellijk een positief effect heeft op de financiële toestand van het bedrijf. De wettelijke maatregelen die Antwerpen en andere steden ter beschikking hebben, zoals verplichte pensionering op 60 jaar en vrijwillige beschikbaarheid op 55 jaar, hebben elc:larentegen een minimaal effect op de stadskas van amper 150 tot 250.000 frank per personeelslid naargelang het geval.

Antwerpen neemt ingrijpende sociale maatregelen. Hoe ingrijpend zij wel zijn, blijkt niet uit de reacties van de vakbonden, die deze toestand wel begrijpen, maar wel uit de reacties van diverse personeelsleden die met een bruuske afvloeiing worden geconfronteerd. Het budgettaire effect van deze maatregelen bedraagt echter amper 15 tot 25 ten honderd in de plaats van 100 ten honderd. Deze merkwaardige toestand is echter niet stimulerend voor het adequaat uit-

voeren van de maatregelen en in de toekomst zullen we daarmee nog worden geconfronteerd. De Executieve moet deze vreemde situatie dus zelf verhelpen.

Ik doe een suggestie. Naar analogie met de brugpensioenregeling die in de privé-sector geldt, kan de Executieve bijvoorbeeld een premie van 30.000 frank per maand uitkeren bij elke effectieve afvloeiing. Daarvoor heeft de Executieve geen toestemming nodig van welke sociale zekerheid of nationale overheid dan ook. Zij kan deze maatregel zelf nemen om de stad extra budgettaire ruimte te geven, maar ook om de effectieve realisatie van de genomen saneringsmaatregelen af te dwingen. Mijnheer de Minister, is u dergelijke denkpietegenegen? Ik wens nog even verder te gaan.

De Executieve zou nog verder kunnen gaan, bijvoorbeeld door zich te beraden over de nog bestaande volgens mij anachronistische regeling uit de crisisjaren van het begin van de jaren '80, waardoor via de loonmatigingsbijdrage van het personeel van de lokale besturen – dus niet alleen van de stad Antwerpen – miljarden toevloeien naar de RSZPPO. Voor Antwerpen bedraagt dit, sinds 1983, méér dan 6 miljard frank. De RSZPPO stort deze bedragen door aan het Fonds voor Financieel Evenwicht in de Sociale Zekerheid. Een niet onaanzienlijk deel van dit bedrag wordt bijvoorbeeld gebruikt voor de financiering van de brugpensioenregeling die privé-bedrijven uit vergelijkbare moeilijkheden helpt. Ik vind dit een bijzonder merkwaardige toestand.

Sinds 1984 kwam op die manier – alleen al van de stad Antwerpen maar alle gemeenten dragen hierin bij – 2,5 miljard frank terecht in de Sociale Zekerheid. Of met andere woorden: één van de grootste openbare besturen in moeilijkheden helpt wel al jaren privé-bedrijven in moeilijkheden, maar kan zelf op geen enkele manier vergelijkbare regelingen bekomen. Is de actuele besteding van deze loonmatiging nog wel verdedigbaar? Mijns inziens is dat niet het geval, en is het dringend noodzakelijk dat de Executieve dit ter tafel legt

in haar overleg met de nationale Regering. Kunnen wij dit engagement van de Minister bekomen?

Met dit soort van oplossingen zouden de draconische personeelsafvloeiingen ook op budgettair vlak iets opleveren. Zij zouden enig budgettair soelaas betekenen voor de stad Antwerpen.

Zij zijn evenwel nog geenszins een afdoend structureel antwoord op de uitdagingen van de grootstedelijke problematiek. De te hoge OCMW-last, de scheefgetrokken fiscale druk tussen stad en rand enzovoort, zijn problemen die in een breed verband een oplossing behoeven.

Op het einde van de maand mei jongstleden heeft collega Hancké hier nog een uitstekende interpellatie gehouden over de grootstedelijke problemen. Al deze problemen hebben een fundamenteel verband met de relatie tussen de stad en haar onmiddellijke omgeving, de andere randgemeenten, en haar voogdij-overheid.

De Minister heeft hiervoor trouwens een debat in de Commissie Binnenlandse Zaken van de Vlaamse Raad aangekondigd. Wij maken ons geen illusies: de weg naar adequate antwoorden hierop zal lang en moeilijk zijn.

Inmiddels hebt u zelf geëist – ik heb ook niet nagelaten in de Antwerpse gemeenteraad en in de pers te beklemtonen dat dit dringend noodzakelijk was – dat Antwerpen eerst orde moet scheppen in het eigen huishouden alvorens zich tot de voogdij-overheid te kunnen wenden. Ik zeg u dat dit op een erg ingrijpende manier is gebeurd.

Mijnheer de Minister, bent u een aantal denkpietegenegen die ik hier heb geschetst en die de Executieve zouden toelaten enige ademruimte te geven aan deze grootstad genegen? Is de Executieve hiertoe bereid? Kunnen we op korte termijn van u enig soelaas verwachten? (*Applaus*)

De Voorzitter: De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké (*op de tribune*):

Hancké

Mijnheer de Voorzitter, als ik overloop wat de jongste twee, drie jaar gebeurd is voor de verlichting van de moeilijkheden van de grote steden, heb ik voor de Executieve van de Vlaamse Gemeenschap alleen maar woorden van lof, want er is bijzonder veel gebeurd.

Tot 1990 was er een stabilisatie in reële bedragen van het Gemeentefonds en kregen dus vrijwel alle steden en gemeenten, en dus ook Antwerpen, in 1990 net zoveel als in 1983 waardoor een koopkrachtvermindering is opgetreden van 22 procent.

Het Gemeentefonds zal echter vanaf volgend jaar opnieuw stijgen. Bovendien kan Antwerpen voor aanzienlijke bedragen en gedurende acht jaar putten uit het Fonds voor de Integratie van Kansarmen. Ik denk ook aan de extra schijf van 500 miljoen frank voor de sociale huisvesting en aan het feit dat Antwerpen voor een aanzienlijk gedeelte van haar grondgebied is opgenomen in de woonnoodgebieden en dat er bovendien bijna een half miljard wordt uitgetrokken voor 1993 : Antwerpen, culturele hoofdstad van Europa.

Ik beweer dus dat er voor Antwerpen, Gent en andere centrumsteden ernstige inspanningen zijn gedaan, waarvoor de Executieve moet worden bedankt.

Als ik die maatregelen plaats naast de enorme omvang van de problemen, met onder meer het financieel probleem van de stad Antwerpen, dan zal de Minister mij de uitdrukking niet ten kwade duiden dat een druppel op een hete plaat wordt gelegd.

Antwerpen ziet op tegen een schuld van 65 miljard, die geconsolideerd door de Antwerpse bevolking zal moeten worden afbetaald tegen 2018. Het kokette bedrag van 194 miljard moet alleen door de overigens slinkende bevolking van de stad worden bijeengebracht. Dat betekent dat wij vanaf 1995 zes miljard annuïteiten zullen hebben, stijgend tot vrijwel zeven miljard vanaf 1997 tot het jaar 2018.

Als men ons vraagt hoe Antwerpen aan die schuld komt, moet het verhaal in deze vergadering kort worden verteld. Grote steden hebben het in ons land altijd moeilijk gehad. De stad Antwerpen was deficitair sedert 1909 wegens een vermindering van de haventarieven. Tevoren leefde de stad Antwerpen van de haven.

In 1936 is een Koninklijk Commissaris, baron **Holvoet**, aangeduid voor de grote agglomeraties.

Het probleem is na de tweede wereldoorlog alleen maar opgelost doordat men aan een aantal grote steden, die toen in moeilijkheden verkeerden, zoals Luik en Antwerpen, bij koninklijk besluit de machtiging heeft gegeven om de tekorten op de gewone begroting te dekken met een lening op de markt. Een tekening is vlug gemaakt. Er is op die manier geen tekort op de gewone begroting, gedekt inderdaad door de opbrengst van de lening, maar wel een toenemende schuld ontstaan. Dat is doorgelopen in de jaren 1950 en 1960. In de jaren 1970, met toenemende crisis, is de toestand dramatisch geworden, ook al omdat men het spaargeld in eigen land niet meer kon aanspreken en bijgevolg leningen in Japanse yen en in Zwitserse frank moest plaatsen. De revaluatie van die munten heeft zich gevoegd bij de zeer hoge rentevoeten. Zo zijn wij op zeer snelle termijn gekomen van 19 miljard frank schuld van de stad Antwerpen in 1976, toen de fusie voor Antwerpen werd uitgesteld, naar 50 miljard frank zes jaar later.

In 1976 werd echter bij koninklijk besluit bepaald dat voor alle gefusioneerde gemeenten de begrotingstekorten werden overgenomen door het Rijk.

De heer R. Van Hooland : Niet de begrotingstekorten, maar de tekorten op de rekening.

De heer L. Hancké : Technisch heeft u gelijk, maar eigenlijk komt dat op hetzelfde neer. Het tekort op de rekening van een gemeente was het gecumuleerd tekort van 1830 tot 1976 of, voor Antwerpen, 1982.

Voor Antwerpen en Luik werd beslist, op basis van een interpretatie-

verschil van niet gering belang, dat wel de tekorten zouden worden overgenomen, niet de schuld. Precies Antwerpen en Luik echter gebruikten een mechanisme waardoor een groot deel van de schuld de weerspiegeling was van het gecumuleerd tekort. Ook de Minister weet dat. Op dat ogenblik heeft men niet correct gehandeld tegenover Antwerpen.

Net zoals voor de andere gefusioneerde gemeenten, hadden de tekorten van de zeven randgemeenten van Antwerpen, nog geen 2 miljard frank, in 1982 moeten worden overgenomen door het Rijk, evenals de tekorten van het laatste jaar vóór de fusie, voor Antwerpen vóór de fusie van 1977, die werd uitgesteld en vóór de fusie van 1982, waarin niet mocht worden geleend. Het ging bijgevolg om zuivere rekeningstekorten. De 2 miljard frank tekort van de randgemeenten en twee keer 7,5 miljard frank van de stad Antwerpen vormen in het totaal ongeveer 17 miljard frank.

Het zou ook redelijk zijn uit te zoeken wat in het verleden het aandeel was van de tekorten op de schuldrekeningen. Niet iedere schuld werd gemaakt om tekorten te dekken, maar ook om investeringen, ingeschreven op de buitengewone begroting, te financieren.

Op die manier zou men het nettobedrag kunnen berekenen dat de randgemeenten en de stad aan tekorten hebben opgestapeld. Ik vind dat zulks juridisch onweerlegbaar een tekort is, dat moet worden gedragen door het Rijk. Daarvan moet de 10 miljard frank worden afgetrokken die Antwerpen een paar jaar geleden als tegemoetkoming heeft gekregen. Dan zou Antwerpen een zuivere lei hebben en zou de schuldenlast opnieuw draaglijk worden.

Mijnheer de Minister, in mijn uiteenzetting bewandel ik ongeveer dezelfde weg als de heer Van Peel en doe een beroep op de Vlaamse Executieve om iets te doen in dit dossier. Ik weet dat de heer Van Peel niet erg gelooft in de oplossing die ik voorstel, het terugbrengen van de schuld tot het gedeelte dat is tot stand gekomen door tekorten op de rekeningen.

Hancké

Ik verzoek de Vlaamse Executieve om samen met de Antwerpenaren dit dossier aanhangig te maken bij de nationale Regering. Dit dossier houdt ook verband met de regeling voor de brugpensioenen. Ik meen dat het vrijwel onmogelijk is bij de Executieve aan te dringen om de ongeveer 30.000 frank per maand per ontslagen stadsambtenaar te dragen.

Ik ben het wél eens met wat de heer Van Peel zegt over de sociale zekerheidsbijdrage. In ons land zal men de afwentelingspolitiek eens halt moeten toeroepen. Men kan van de stad Antwerpen, ontegensprekelijk een bedrijf in moeilijkheden, niet blijven eisen dat het privé-bedrijven in moeilijkheden blijft helpen, met hoge bedragen. Dat is gebleken uit de uiteenzetting van de heer Van Peel.

Mijnheer de Minister, ik bewijs de Executieve eer voor hetgeen zij heeft ondernomen. Er is veel gebeurd, maar ik ben ook een beetje beschaamd de weg te moeten opgaan van het blijven bedelen bij de Executieve voor 50 à 100 miljoen frank. Dit lost het basisprobleem niet op. Het basisprobleem zit in een aantal groot-schaliger problemen. Het betreft problemen die de heer Van Peel reeds heeft aangehaald, maar ook in het juridisch onweerlegbare probleem van de schuld herleid tot de dekking van de tekorten. Samen met de heer Van Peel hoop ik dat de Executieve ter zake de tolk zou willen zijn bij de nationale Regering om op korte of middellange termijn een of andere oplossing te bekomen. (*Applaus bij de meerderheid*)

De Voorzitter : De heer Beysen heeft het woord.

De heer E. Beysen (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, het lijkt hier wel een mini-Antwerpse gemeenteraad. Het zou echter beter zijn mocht de Minister nog eens naar Antwerpen komen indien hij de gemeenteraad van Antwerpen werkelijk wil aanvoelen.

Mijnheer de Minister, er zal in Antwerpen nog lang worden nagepraat over de machtsgreep van de Execu-

tieve op het Antwerpse stadsbestuur. Mijn stem zal dus enigszins anders klinken dan die van de twee vorige sprekers omdat zij het akkoord, dat u samen met het Antwerpse college hebt onderschreven, ook hebben onderschreven en ik dat, namens mijn fractie in het Antwerpse stadsbestuur, niet heb gedaan. In het korte tijdsbestek dat mij is toegemeten ga ik de redenen daarvoor niet uiteenzetten. Wel zal ik een aantal beschouwingen naar voren brengen die u misschien zullen inspireren om het gesloten akkoord in de ene of andere richting verder uit te werken.

Ik vraag mij af welke de zin is van deze interpellatie zo kort na het sluiten van het akkoord tussen de Executieve en het Antwerpse stadsbestuur, daarin gesteund door haar meerderheid. Ik vind dat deze interpellatie te vroeg komt.

De heer R. Van Hooland : Of te laat.

De heer E. Beysen : Ik vind dat ze te vroeg komt omdat als de meerderheidspartijen in de Antwerpse gemeenteraad het akkoord hebben onderschreven zij eerst en vooral moeten bewijzen dat zij het akkoord stipt zullen uitvoeren en naleven. Dat is, mijns inziens, de eerste opdracht die moet worden vervuld. Eerst moet men dus nagaan of het gesloten akkoord kan worden nageleefd.

Men moet niet achterom kijken maar wel vooruit zien. Men moet niet achterom kijken tot het jaar 1909, toevallig het jaar waarin de laatste liberale burgemeester, de heer Jan Van Rijswijck, in Antwerpen aan het bewind was. Het is een verhaal dat potsierlijk aan het worden is. Men herhaalt steeds dat de schuldenlast is begonnen onder het bewind van de liberale burgemeester Jan Van Rijswijck.

De heer L. Hancké : Ten eerste, ik heb dat niet willen zeggen. Ten tweede, ik heb enkel gezegd dat er vroeger begrotingstekorten zijn geweest. Dat is een historische waarheid. Ten derde, wat de schulden betreft heb ik enkel gesproken over de periode na 1950 met het bewuste koninklijk besluit waarbij de tekorten op de begroting konden gedekt worden door leningen en dus door schulden.

De heer E. Beysen : U kan toch ook niet ontkennen dat 1909 reeds herhaaldelijk is gevallen zowel uit uw mond als uit de mond van de Minister en van de burgemeester.

Minister L. Van den Bossche : Ik heb enkel gezegd dat die schuld de aller-eerste was.

De heer E. Beysen : Laat ons dit verhaal stopzetten want het klinkt potsierlijk.

Het echter verhaal begint inderdaad na de tweede wereldoorlog en met het steeds maar aan het bewind zijn van dezelfde coalitie gedurende 45 jaar. Er is dus in Antwerpen eigenlijk een gebrek aan democratie geweest. Daarom vraag ik in deze korte replek om niet meer achterom maar vooruit te kijken. Toon aan dat het kan. Ik ben daar zeer kritisch over.

Ik stel vast dat, met de huidige ploeg op het stadhuis in Antwerpen, elk plan dat daar naar voren werd gebracht, is mislukt. Ik vrees dat ook dit plan zal mislukken omdat men niet de body heeft om het hard te maken. Eigenlijk heeft Antwerpen in zijn college een echte crisismanager nodig die de schepen van financiën zou moeten zijn. De huidige schepen van financiën is een te beminnelijk man om deze opdracht uit te voeren. Hij heeft daarvoor het karakter niet. Ik denk dat u in Antwerpen enkele mensen met veel politieke moed en met politieke verantwoordelijkheidszin moet hebben om deze zware klus te klaren. In de mate dat men erin zal slagen om de maatregelen die u samen met het college hebt getroffen uit te voeren zal de credibiliteit van Antwerpen in dit halfrond ook toenemen en anders niet. Dat wou ik ter gelegenheid van deze interpellatie even zeggen.

De heer M. Van Peel : Ik heb slechts één vraag. Ondersteunt u de stelling, los van wat nu in het recente saneringsplan is gebeurd, dat hoe dan ook de Vlaamse Executieve bijkomende inspanningen voor de stad Antwerpen zou moeten leveren, in welke vorm ook. Vindt u dat een terechte piste of niet? Ik heb dat in uw uiteenzetting niet gehoord.

De heer E. Beysen : Ik herhaal wat

Beysen

ik heb gezegd. Eerst zal men moeten bewijzen dat de maatregelen die tussen de Executieve en het stadsbestuur werden overeengekomen in de praktijk kunnen worden omgezet. Pas daarna zal de credibiliteit van Antwerpen, zowel bij de Executieve als in de Vlaamse Raad, toenemen.

De heer M. Van Peel : U hebt gezegd dat u tegen de maatregelen gekant bent.

De heer E. Beysen : Ik ga niet akkoord met die maatregelen. Het uitvoeren van die maatregelen echter is de taak van de meerderheid in Antwerpen. U hebt ze onderschreven. U moet ze hard maken. Als oppositieleider zal ik dat kritisch en met een open geest benaderen. Indien mogelijk zal ik daarover zelfs positieve kritiek op uitbrengen. Ik heb daarover echter grote twijfels omdat de positieve wil daartoe in Antwerpen niet aanwezig is.

Bovendien is de basis voor dat plan zo broos — dat woord komt niet van mij — en staat het eigenlijk reeds te sidderen in de verschillende structurele onderlagen die wij kennen. Ik verwijs naar de besprekingen die nog maar net zijn begonnen over het onderwijs en over de overdracht van een aantal scholen naar het gemeenschapsonderwijs. Ik verwijs naar de groeiende onrust bij het personeel sedert de bekendmaking van het plan, niet alleen naar aanleiding van de zestigjaar-maatregel maar ook van wat in het onderwijs gebeurt. Sommigen noemen dat een schoolstrijde op Antwerps niveau.

De heer M. Van Peel : U vindt dus dat de maatregelen die nu worden getroffen overbodig zijn ?

De heer E. Beysen : Ik heb steeds gezegd — u zal dat niet ontkennen — dat er drastische maatregelen moeten worden getroffen.

De heer M. Van Peel : Die zijn nu getroffen.

De heer E. Beysen : Wij verschillen van mening over de wijze waarop de middelen werden aangewend. Ter gelegenheid van de vele besprekin-

gen die in Antwerpen werden gevoerd hebben wij aangetoond dat wij over een volwaardig alternatief beschikken.

De Voorzitter : De heer Van Hooland heeft het woord.

De heer R. Van Hooland (*up de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, op gevaar van hier toch in de Antwerpse gemeenteraad te verzeilen wens ik nog enkele punten toe te lichten namens Ninove, Kortrijk en de andere steden en gemeenten in Vlaanderen, behalve Antwerpen.

Ik zal mijn betoog kort en zakelijk houden. Met enige schroom meng ik mij in het debat, maar ik ben van oordeel dat het toch moet gebeuren. Sta mij toe drie punten aan te raken.

Ten eerste, er werd verwezen naar de netto last die werd berekend en die straks zal te lezen zijn in het rapport De Brabander en 12.000 frank netto bedraagt ingevolge de centrumfunctie. Antwerpen krijgt uit het nieuw Vlaams Gemeentefonds ongeveer 23.000 frank per inwoner. Dat betekent ruim 10.000 frank meer dan de netto last uit de centrumfunctie. Ik maak een vergelijking. De randgemeenten van Gent met 140.000 inwoners krijgen gemiddeld 3.500 frank per inwoner uit het nieuw Vlaams Gemeentefonds. Dat is een gegeven.

Ten tweede, ik herhaal mijn vroegere vraag die misschien moeilijk te beantwoorden is. Hoeveel schuld is er momenteel in Antwerpen opgestapeld ten gevolge van leningen om de tekorten op de gewone begroting te financieren ? Het is belangrijk dit te weten.

Ten derde, in de belangrijke interpellatie van de heer Van Peel en in het betoog van de heer Hancké valt mij op — het is mij ook opgevallen in het programma De Zevende Dag — dat geen enkele keer de woorden management, beleid of strategie worden gebruikt. Wij spreken over grote organisaties of 10.000 werknemers. Ik heb dit ook aan de schepen van financiën van de stad Antwerpen gezegd. Ook hij schrok ervan, maar het is inderdaad zo. Er werd wel gesproken over schuldbeheer en ook het woord

crisismanager is gevallen. Dit is toch wel belangrijk want de problematiek waarover wij van gedachten wisselen is slechts op te lossen als wij een gefundeerde professionele analyse ter zake hebben.

Ik meen dat u het als volgt formuleerde : Antwerpen is eigenlijk ongewapend en staat relatief gezien bijna machteloos tegenover deze gigantische problematiek, deze gigantische uitdaging. Ook een crisismanager zal volgens mij in dit verband niet veel vermogen, maar het zou een mogelijkheid kunnen zijn. Antwerpen staat volgens mij inderdaad op korte, half-lange, misschien zelfs lange termijn ongewapend om deze problematiek aan te pakken. U zou mij kunnen vragen of ik vanuit een andere invalshoek en streek achter uw voorstellen kan staan. Daarop kan ik u antwoorden dat dit voor een groot gedeelte het geval is want u heeft nieuwe elementen aangebracht en dat is merkwaardig. Trouwens, telkens er over een miljardenproblematiek wordt gehandeld, komt men met nieuwe elementen aandragen. Op die basis kan ik u steunen.

Ik zou vooral de Executieve steunen wanneer zij eens echt zou aandringen op een totaal andere en aangepaste organisatiestructuur van de stedelijke diensten. Ik weet niet of u ooit het organogram van Antwerpen heeft gezien. Dat is een van de meest merkwaardige structuren die er in de wereld bestaan voor een stad van 474.000 inwoners. Het is te vergelijken met Nürenberg met ongeveer een identiek aantal inwoners. Er zijn er natuurlijk nog vele andere die vergelijkbaar zijn met Antwerpen. Dat dit organogram in 1990 nog niet ter hand werd genomen is een belangrijk gegeven. Het zou aangewezen zijn dat de Executieve zonder uitstel een inspanning doet om een professioneel management op het getouw te zetten met een aangepaste bezetting. Dit is volgens mij het kernelement om op termijn uit de problemen te komen. Wat doet een ondernemer in de privé-sector ? Hij maakt niet geheel abstractie van het verleden, maar kijkt integendeel naar de fouten die werden gemaakt door hem en door anderen en pakt aan wat binnen zijn bevoegdheid ligt. De Executieve

Van Hooland

zou bijvoorbeeld morgen de inspanning moeten leveren om van de 10 miljard frank die beschikbaar werden gesteld 10 ten honderd af te nemen om dit op korte termijn onder verschillende vormen te investeren, onder meer om het management van de steden te veranderen, eventueel te versterken of professionele managers aan te trekken, want die mist men op verschillende niveaus. Het inschakelen van managers is één van de meest probate middelen om op korte termijn een nieuwe structuur uit te bouwen en bijvoorbeeld de organisatie van de stad Antwerpen anders te regelen, Alleen op die basis zullen wij uit deze problematiek geraken.

Ik kijk met belangstelling uit naar het debat over de grootstedelijke problematiek dat in december in de Commissie van Binnenlandse Aangelegenheden zal plaatshebben. Ik hoop dat wij deze managementproblematiek ook in managementtermen zullen kunnen stellen. Ik wens Antwerpen daarbij veel succes.

De Voorzitter : De heer Verreycken heeft het woord.

De heer W. Verreycken (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik wil eerst even doen opmerken dat wat in het buitenland gebeurt mij niet in het minste mag beïnvloeden. Ik bedoel dat, dragend het petje van lid van de Vlaamse Raad ik niet zou mogen verwijzen naar de Luikse chantage, die ertoe bijdroeg om de schuldenberg te laten betalen door de gemeenschap in hoofdzaak – voor 60 ten honderd – door Vlaanderen.

Nu, wetende dat de Antwerpse bestuurders veel te klein zijn om een belangrijke stad te besturen, kan ik wel vaststellen dat het niet alleen de Belgische structurele diefstal ten nadele van gans Vlaanderen is die van de metropool een chaotisch boeltje maakte. Dat deden de Antwerpse bestuurders zelf.

Gemeenschapsminister en partijgenoot van de burgemeester, de heer Van den Bossche, kreeg de rol van betuttelende schoonmoeder toebedeeld. De problemen zouden nu wel

verdwijnen. Maar schoonmama Van den Bossche loste ook heel wat problemen niet op.

Schoonmama hield wel het handje vast van de Antwerpse burgemeester, maar wees niet op de totale politisering van het personeelskorps, die in Antwerpen onvoorstelbaar geldopslopend is wegens de inefficiëntie die daarbij aan de dag wordt gelegd. De Minister wees ook niet op de anomalie in nogal wat a-sociale maatregelen, zoals de verplichte pensionering op 60 jaar, waar 10 ten honderd van de betrokkenen de dans op legale wijze ontspringen. En het is niet moeilijk om deze 10 ten honderd te situeren bij de politieke vriendjes, bij hen die de juiste lidkaart hebben. De niet-vriendjes worden teruggejaagd naar 60 ten honderd van hun wedde, terwijl de hogere ambten, de politieke relaties, nog wat mogen blijven. De duursten mogen dus blijven, wat mij nogal een rare vorm van besparen lijkt.

De Minister had ook aan de ontvangstenzijde kunnen kijken, waar circa 541 miljoen frank aan meerontvangsten moeten gerealiseerd worden op kosten van, hoofdzakelijk, de Antwerpse bedrijven. Waarom zorgt de stad er dan niet voor dat er ontvangsten binnenkomen wanneer privé-initiatieven stadsgelden opsloppen ?

Het is niet mijn bedoeling van deze Vlaamse Raad een soort veredelde Antwerpse gemeenteraad te maken. Ik zal mij beperken tot twee voorbeelden om aan te tonen dat er concrete mogelijkheden liggen in de centen van Antwerpen.

De zondagse voetbalwedstrijden op de verschillende velden die Antwerpen rijk is, kosten tussen 100.000 en 1 miljoen frank per wedstrijd, dit dan vooral door het noodzakelijke politietoezicht. Er zijn drie eersteklassers, die elk 17 thuiswedstrijden per seizoen spelen. De berekening is snel gemaakt. Wanneer morgen de stad Antwerpen deze kosten zou terugvorderen van de schatrijke Belgische Voetbalbond, dan zouden de maatregelen ter beteugeling van het hooliganisme, in de vorm van speciale pasjes en dies meer, niet lang op zich laten wachten. Daardoor zou minder poli-

tietoezicht nodig blijken en zou minder moeten worden uitgegeven. Zolang evenwel de gemeenschap voor de kosten opdraait, blijft de bond doen of zijn neus bloedt.

Als tweede voorbeeld komt zeker het prestigieuze, onvolkse, ECC in aanmerking, het anglo-francofiele tennisfeest in het Sportpaleis, waar Vlamingen niet meer thuis zijn. Voor ordehandhaving en begeleiding werd 2 miljoen frank voorzien.

Er zijn nog heel wat meer manifestaties die enorm veel geld kosten aan de gemeenschap, wat volgens mij zouden moeten worden teruggevoerd, zeker wanneer de organisator een prijzenpot van tientallen miljoenen kan uitdelen.

Samengevat : de zwakheid waarmee Antwerpen zijn deel eist van de gemeentefondspot, gekoppeld aan de beleidschaos van de huidige meerderheid in Antwerpen, leidden tot een financiële strop.

Een andere financiële strop moet andere stedelingen gidsen. Vanwege deze Gentse strop is trouwens de maandelijkse budgetcontrole een extra attest van onbekwaamheid voor de Antwerpse bestuurders.

Het is vanwege de bestuurders iets te eenvoudig om politieke tegenstrevers te verwijten dat zij niets doen. Het zou van heel wat meer moed getuigen indien iemand de Antwerpse partijvrienden eens moest vertellen dat de tijd van het ongebreidelde potverteren voorbij is. Indien uw bezoek daartoe een eerste stap is geweest, moet ik u daarvoor feliciteren, mijnheer de Minister, want iemand moest die heren dat eens zeggen, maar iemand moet hen ook zeggen dat dit consequent moet worden uitgevoerd.

Zonder geldverslindende politisering in de stad Antwerpen zelf en met een eerlijke verdeling van de gemeentefondsgelden, is Antwerpen een bestuurbaar en leefbaar geheel. Tegen de politisering kunnen enkel de besturende partijen optreden. Voor een toewijzing van overheidsmiddelen moet de Minister zijn verantwoordelijkheid nemen.

Ik hoop, met heel wat scepsis, op een

Verreycken

combinatie van beide. Ik doe dit niet in het belang van de totaal onbekwame bestuurders, ik spreek wel degelijk in het belang van de Antwerpenaren.

De Voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister L. Van den Bossche (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, collega's, wellicht is het goed om vooreerst de aanleiding te situeren tot wat zich de laatste weken heeft afgespeeld.

Bij het begin van zijn interpellatie heeft collega Van Peel terecht herinnerd aan de conventie die werd afgesloten in het kader van het Vlaams Financieringsfonds. Deze conventie was in feite het noodzakelijk gevolg van de verdeling van de 17,1 miljard frank. Zij voorzag niet alleen in een afbetalingsplan, maar tevens in de wijze waarop de begrotingen van de steden Antwerpen en Gent dienen te evolueren.

Naar aanleiding van de begrotingscontrole, waarbij voor 1990 werd aangekondigd dat er 184 miljoen frank meer deficit zou worden geleden dan voorzien en waarbij, bij nader toezien, bleek dat het in feite ging om 284 miljoen frank, gecombineerd met de eerste prognose van de begroting 1991 — met een tekort van zo wat 1 miljard 700 miljoen frank op het eigen dienstjaar, wat 1 miljard frank boven het overeengekomen deficit was — werden gesprekken op gang gebracht. Deze gesprekken werden voorafgegaan door het negatieve antwoord op de enkelvoudige vraag tot kwijtschelding van de globale schuldenlast.

Deze schuldenlast is in het Antwerpse verhaal niet onbelangrijk. Ter zake mogen hier geen simplistische voorstellingen worden gedaan ; ik kom daar straks nog op terug.

Het verleden is het verleden ; men kan het verleden niet herschrijven. Het verleden maakt dat, geconsolideerd en na schuldherschikking — de conventie hield immers ook een schuldherschikking in — er een schuldverhaal is daterend van vóór

1982 en lopend tot 2018, beginnend met een afbetaling van 4 miljard frank en jaarlijks stijgend met 500 miljoen frank. Zoals collega Hancké zoëven citeerde, belooft dit bedrag in 1995 6 miljard frank en vanaf 1997 blijft het constant 6 miljard 800 miljoen frank. Dit is geen onaardig bedrag. Als men weet dat de actuele begroting circa 30 miljard frank bedraagt, begrijpt men dat onmiddellijk bijna één vierde van de discussie door de schulden uit het verleden beëindigd wordt.

Het was steeds onze bedoeling — en dat was de basis van alle gesprekken met de stad Antwerpen — om de afgesproken conventie te handhaven. Ik blij erbij dat het niet eerlijk zou zijn ten aanzien van de Vlaamse Raad en ten aanzien van de Vlaamse Gemeenschap indien wij op een bepaald ogenblik een schuldooperatie voor de twee steden zouden doorvoeren ten bedrage van 1 miljard frank en dat wij deze operatie zouden begeleiden met een decreet Vlaams Financieringsfonds, dat wij bovendien in dit decreet zouden voorzien dat een conventie zou worden afgesloten, dat wij vervolgens die conventie zouden afsluiten en na vijftien maanden zouden beweren dat zij onbelangrijk is. Dit kan volgens ons niet. Dat was dus de achtergrond van alle gesprekken ter zake.

Men begrijpe mij goed : mijn opdracht is niet deze van een moralist — ik heb ook geen ambitie om moralist te zijn — maar wel die — zoals ik het en badinant tijdens een bepaald interview heb gezegd — die van droevige boekhouder.

De heer Beysen sprak over een machtsgreep. Welnu, de keuze was vrij eenvoudig. Ofwel vervielen wij in formalisme waarbij wij aan elkaar leuke brieven schreven waarin wij elkaar om de zoveel dagen eens uitnodigden, waarbij ik de begrotingswijziging gebeurlijk niet goedkeurde en terugstuurde en waarbij tenslotte een gek spelletje op gang werd gebracht dat misschien ooit wel een resultaat zou hebben opgeleverd. Ofwel trachten wij de zaken informeel te beschouwen en rationeel en efficiënt te werken. Ik denk hier aan een soort management van voorgedij. Dit bete-

kent : onmiddellijk over de zaken praten en ze beslechten tot het bittere einde. Dat leek mij de meest management-verantwoorde vorm van voorgedij ; misschien ook de meest informele en in die zin ook enigszins verassend. Ik vind het echter vrij droevig op een bepaald ogenblik de vorm te verwarren met de inhoud en daar een machtsgreep van te maken.

Wanneer iemand in zijn functie zijn verantwoordelijkheid opneemt, maar niet volgens procedurevormen die reeds lang zijn voorbijgestreefd en dit dan bestempelen als machtsgreep, vind ik overdreven. Het is een vorm van demagogie. Ik weiger dit woord te aanvaarden.

Bovendien vind ik het jammer dat dit woord werd gebruikt tijdens het debat, want volgens mij was dit niet de inhoud noch van de gesprekken, noch van de wijze waarop men over dit plan kan discussiëren.

De discussie ging verder dan de aanleiding. Samen met het schepencollege had ik mij kunnen beperken tot een discussie over de begroting 1990-1991. Dit zou dan een korte discussie zijn geweest. De oude schuldenlast toonde immers aan dat het probleem structureel was. Het was met andere woorden, en rekening houdend met het feit dat tussen nu en 1997 het aandeel van de schuld in de jaarlijkse begroting steeg, belangrijk een oefening te maken die toeliet de stijging met 500 miljoen frank bijna volledig op te vangen en uiteindelijk een rekening eigen dienstjaar in evenwicht in te dienen en te proberen, over de hele periode — tot het jaar 2000 — het algemeen resultaat positief te houden.

Dat was een veel moeilijker opdracht. Dit is een oefening — en collega Van Peel heeft hierin gelijk — waarop weinig overschot zit, niettegenstaande alle maatregelen waartoe werd besloten. Het inhoudelijk debat is hoe dan ook bemoeilijkt door de schuldenlast en dit heeft niets te maken met het feit van de samenstelling van het huidige schepencollege. Mijn woorden wikkend en wegend, heb ik misschien wel gezegd dat een deel van het huidige probleem is dat sommige burgemeesters in het verleden

Van den Bossche

hun grootheid bij elkaar hebben geleend. Ik meen dat dit ook waar is, en wij moeten dit durven erkennen.

Ik denk tegelijkertijd dat ook de centrale overheid hier enige verantwoordelijkheid heeft. Inderdaad, collega Hancké heeft niet ten onrechte verwezen naar de toelating die werd gegeven aan Luik en Antwerpen om, wanneer er tekorten op het eigen dienstjaar waren, naar het consortium van banken te stappen, daar met de hoge hoed rond te gaan en het geld te innen als lening. Het is dus een gedeelde verantwoordelijkheid. Inderdaad, men kan niet zeggen dat zulks alleen de verantwoordelijkheid is van het schepencollege; de centrale overheid geeft ook de toelating. Dit is bijna het verhaal van de kat en de melk. Ik sta hier op de tribune, in opvolging van al degenen die mij voorafgingen, niet in een volledig zuivere positie. Ik kan niet beweren dat de centrale overheid geen fout heeft gemaakt.

Wat de getroffen maatregelen betreft, heeft collega Beysen gezegd dat zij niet goed zijn. Ook van collega Verreycken heb ik gehoord dat hij het allemaal veel beter weet.

Ik zal antwoorden op de vragen die hij stelt over wat er niet in staat. Het spreekt vanzelf dat hij – ik daag hem daartoe uit – met een begroting, die weinig samendrukbaar is en met de wettelijke gegevens die voorhanden zijn, misschien een betere oefening kan maken. Indien ze beter is zou ik in deze graag zijn intelligentie loven en prijzen, maar ik ben weinig onder de indruk van iemand die even, en passant, komt meedelen hoe dom de rest is en hoe slim hij is, zonder daarvan enig voorbeeld te geven en zonder dat te illustreren met cijfermatige en zeer accuraat uitrekenbare oplossingen. Op dat ogenblik vrees ik dat het gaat om vrijblijvende verklaringen, een vorm van navelstaren en zichzelf zo schoon en zo heilig mogelijk verklaren.

Bij de conventie en het plan dat thans bestaat wordt een evenwicht tot in de jaren 2000 gegarandeerd. Naast de hoge schuldenlast van het verleden zijn er de hoge personeelsuitgaven.

In het verleden werden deze hoge uitgaven bestreden via de wettelijke mogelijkheid de 60-plussers verplicht te pensionneren. Ik beweer niet dat het de meest sociaal aan te bevelen maatregel is, het is eerder een pijnlijke maatregel, dat moeten wij eerlijk toegeven. De snelheid en de brutaliteit waarmee deze maatregel in een bepaalde mate werd doorgevoerd is eveneens pijnlijk. Ik begrijp dat zulks voor individuele personeelsleden, die erbij betrokken zijn, uiterst moeilijk te verteren, te dragen en te verwerken is. (*Onderbreking door de heer E. Beysen*)

Mijnheer Beysen, de gemeenteraad zal ertoe uitgenodigd worden dit goed te keuren. Wij moeten ter zake toch eerlijk zijn. De uitvoerende macht moet toch een voorstel formuleren naar de gemeenteraad toe. Het schepencollege formuleert dat voorstel voor de gemeenteraad en tracht maximaal ook ten aanzien van de personeelsleden, tijd te winnen. Het rekent daarbij op steun van een meerderheid in zijn gemeenteraad en heeft dus al brieven geschreven, uiteraard onder opschortende voorwaarde. Ter zake dient men goed te weten wat men wil. Ofwel zegt u hier, ik geloof niet dat die maatregelen zullen worden uitgevoerd. En op het ogenblik dat men ze zeer snel begint uit te voeren, zegt u maar waarom doen ze dat nu onmiddellijk in de plaats van nog een maand te wachten. Ingeval we evenwel een maand zouden hebben gewacht dan zou u gezegd hebben: wat zal u nu doen, mijnheer de Minister, er werd totaal niets gedaan en het is bijna december, dus zullen wij te laat komen voor januari.

Als niet-Antwerpenaar zeg ik dat wanneer men in Antwerpen - dat geldt ook voor de oppositie, mijnheer Beysen – meent dergelijke kleine spelletjes van Zoetenaai te moeten spelen, dan zeg ik u eerlijk dat zulks het imago van Antwerpen niet ten goede komt. Ik denk dat het past dat de oppositie, uiteraard in de *duty to oppose*, oppositie voert, degelijk en op een ernstige manier. Evenwel niet door het schepencollege warm en koud te verwijten, door te zeggen dat men niet in staat is iets te doen en het ook niet zal uitvoeren, terwijl ze

nog niet mogen en nog moeten wachten, want zo een taal is toch niet ernstig te nemen.

De heer E. Beysen : De gemeenteraad dient te worden bijeengeroepen om zich uit te spreken over het pakket maatregelen dat werd goedgekeurd. Dat kon reeds lang gebeurd zijn en wel vooraleer de brieven naar de zestigjarigen, om te zeggen dat zij ontslagnemend waren, werden geschreven.

Minister L. Van den Bossche : Dat is niet correct. Wanneer men voor een gemeenteraad wil verschijnen met een maximum aan informatie en documenten, dan kan dat niet op twee weken. Dat kan niemand. Van daar dat de gemeenteraad nog niet is samengeroepen. Het plan dat in grote termen werd opgesteld, moet nu punt per punt worden uitgewerkt. Hoe zou u trouwens reageren wanneer het college in de gemeenteraad meedeelt dat zij wel de grote lijnen van een plan zal bekendmaken maar verdere vragen niet kan beantwoorden omdat men niet de tijd heeft gehad om hierop dieper in te gaan? Het schepencollege zal nu de gemeenteraad een volledig gestoffeerd technisch document kunnen voorstellen, wat trouwens de plicht is van een college ten opzichte van de gemeenteraad.

De heer W. Beysen : Mijnheer de Minister, ik heb vastgesteld dat er op 8 november jongstleden een verenigde raadscommissie in Antwerpen is samengekomen met op de agenda de bespreking van dit plan. Ondanks het feit dat de maatregelen toen reeds een week oud waren, werden geen afdoende antwoorden verstrekt. Ik stel dat alleen maar vast.

Minister L. Van den Bossche : Mijnheer Beysen, ik ga de discussie ter zake niet aan. Ik zeg alleen dat men logisch moet blijven in zijn beweringen over het college.

Een tweede samendrukbaar post is het personeelsbestand. Men moet goed lezen wat ik heb gezegd en niet de woorden verdraaien omdat het goed uitkomt. Ik kan best begrijpen dat u er zich niet over verheugt dat mijn uitspraken niet naar uw zin zijn. Er staat letterlijk dat in budgettaire

Van den Bossche

termen rekening wordt gehouden met 10 ten honderd niet-afvloeiing van 60 en 65-jarigen voor die functies die onmiddellijk zouden moeten worden vervangen omdat de functie niet opvulbaar is ingevolge de mobiliteit van het resterende personeelskorps. Dat staat letterlijk in de teksten.

Ik beweer niet dat de situatie in Antwerpen niet gepolitiseerd is ; waar niet trouwens ? Maar dat is niet het einde van het verhaal, mijnheer Verreycken. Laat uw IQ de honderd overstijgen. Wat ik wel wil zeggen is dat de 10 ten honderd daarop kan worden gefundeerd en op niets anders. Men kan dus niets op voorhand gaan beweren terwijl men nog niet weet hoe de 10 ten honderd zal worden opgevuld ; als ze al wordt opgevuld.

De heer M. Van Peel : Men haalt dus die 10 ten honderd niet uit de zes functies.

Minister L. Van den Bossche : Men haalt de 10 ten honderd blijkbaar niet, wat nog iets anders is. Men

moet de vervanging overwegen om de eenvoudige reden — de heer Van Peel heeft hierop gealludeerd — dat Antwerpen zelf zijn eigen pensioenfonds stijft. Ik kom daar dadelijk op terug.

Dit betekent dat een ambtenaar die door de zestig jaar-regel afvloeit aan de stad Antwerpen nog altijd 75 ten honderd kost. Dat betekent dat vierhonderd personeelsleden op pensioen een budgettair effect heeft, in grove termen uitgedrukt, van honderd personeelsleden volledige wedde. Dat is natuurlijk een enorme handicap bij het saneren. Wanneer iemand die op pensioen wordt gesteld moet worden vervangen dan kost datzelfde personeelslid, gesteld dat het nieuwe een weinig goedkoper is dan diegene die weggaat en bijgevolg niet aan 100 procent maar aan 80 procent moet worden gerekend, 75 procent. Zijnde drie vierde van de kost van het oude personeelslid plus 80 procent van het nieuwe, dat is 155 procent, wat 55 procent meer is. Dat is natuurlijk niet de bedoeling van een saneringsoperatie.

Daar heeft uw dienaar de 10 procent uitgevonden. Ik wilde budgettair eerlijke cijfers geven en ik wilde daar die marge inzetten, zodat de stad kan blijven functioneren. Want, de uitdaging is wel degelijk deze die de heer Van Hooland heeft aangehaald.

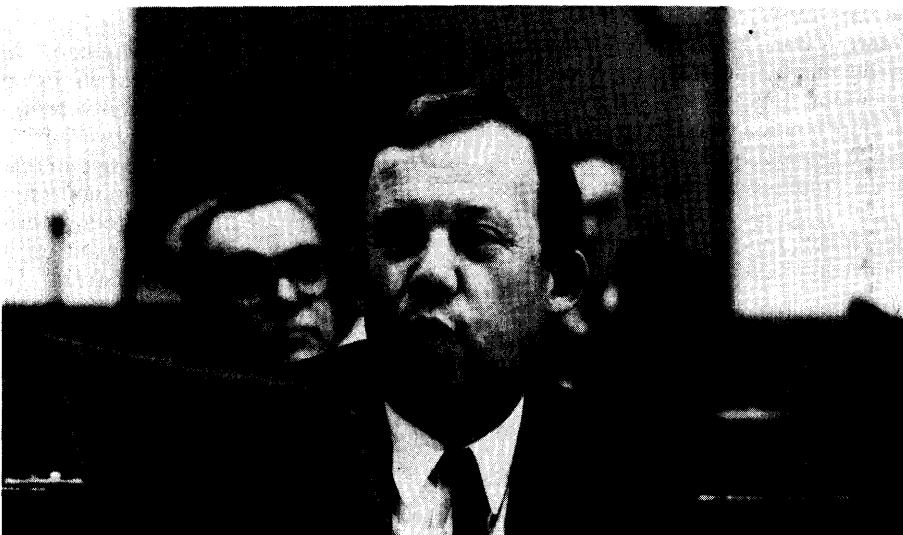
Het gaat niet zozeer om het feit dat Antwerpen die tweeduizend man niet zou kunnen missen. Men koopt geen nieuwe spelers, men speelt met wie er nog overblijft en laat die maximaal renderen. Dat is de moeilijke uitdaging. Daar heeft de heer Van Hooland gelijk. Dat is de formulering van de 10 ten honderd.

Wanneer ik dan hoor dat men dit hier vertaalt tot het verhaal — misschien is het een succesverhaal dat bij een aantal personen die niet beter weten kan werken — dat dit tien procent is voor de politieke vriendjes die mogen blijven dan kan ik daarop antwoorden dat dit alleszins niet de afspraak is en dat dit ook niet juist is.

De vraag — daarover moet worden nagedacht, ik ben daaromtrent genuanceerd — of dat kan of moet worden beperkt tot de zes topfuncties is in te schatten door de Antwerpse gemeenteraad en door het gesprek dat het college ter zake zal moeten hebben met de representatieve vakbonden. Maar, ik aarzel of het juist is dat een beperking tot zes topfuncties, wat budgettair goed is, de juiste vertaling is van de onvervangbaarheid. Dat weet ik niet zo direct. Dat zal daar moeten worden bekeken. Ik ben daarover genuanceerd, mijnheer Beysen. Ik heb mij daar verder niet mee te bemoeien. Ik zeg wel hoe werd onderhandeld en hoe die tien procent tot stand is gekomen.

Ik meen dat ook de representatieve vakbonden akkoord gaan met de formulering zoals ik ze hier heb gebruikt en dat elke andere toepassing gebeurlijk problemen kan geven met die representatieve vakbonden. Dat vermoed ik wel. Dat is een gesprek dat het college nog moet voeren met de bonden en waar heel concreet punt voor punt moet worden bekeken wat ter zake kan worden gedaan.

Het tweede stringente probleem is de moeilijke personeelslast die te zwaar weegt en waarvan de effecten zeer

N.a. v. de interpellatie van CVP- Volksvertegenwoordiger M. Van Peel tot Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt L. Van den Bossche (SP) betreffende de saneringsinspanningen van de stad Antwerpen suggereerde Raadslid E. Beysen (PVV) dat Antwerpen een crisismanager als schepen van financiën zou aanwijzen

Van den Bossche

beperkend zijn op korte termijn. Het is binnen die twee punten dat de oefening is gebeurd. Het is hier reeds gezegd, de Executieve heeft in verband met het geheel van de gemeenten reeds een aantal maatregelen genomen die natuurlijk ook voor Antwerpen iets betekenen.

Ik meen dat het de heer Hancké is die op de verschillende punten heeft gewezen. Er is het Gemeentefonds dat in 1991 stijgt met 350 miljoen frank. Er is het Fonds Integratie Kansarmen dat Antwerpen gedurende acht jaar lang 420 miljoen frank geeft. Dat is meer dan nodig voor een stad met uitdagingen zoals Antwerpen die kent. Dan is er het Investeringsfonds dat, wanneer het onmiddellijk in voege treedt, 340 miljoen frank bedraagt. In 1993 zal Antwerpen culturele hoofdstad zijn, wat 495 miljoen frank betekent als bijkomende steun. Dan is er nog de reorganisatie van het patrimonium van Antwerpen via de tien woongebieden, enzovoort.

In verband met de pensioenen is er een concrete afspraak gekomen tussen voogdij en gemeenten over de wijze waarop het pensioenfonds zal kunnen functioneren. Bovendien heb ik gisteren nog een gesprek gehad met de verantwoordelijke ambtenaar van de RSZPPO. Ik kan nu al aan de Raad meedelen dat er een principiële akkoord tot stand is gekomen voor Antwerpen en de overige steden die zelf voor het pensioen van hun ambtenaren zorgen, om aan te sluiten bij de RSZPPO en dit via een ingroeijsysteem. Volgens dit systeem zou de stad voor een reeks ambtenaren stortingen doen aan het RSZPPO en op zijn beurt zou het RSZPPO voor hetzelfde bedrag een reeks ambtenarenpensioenen ten laste nemen, zodat men van een nuloperatie kan spreken. Dit ingroeijsysteem biedt dus zowel voor Antwerpen als voor een aantal andere steden toekomstperspectieven, ook al zullen wij de resultaten ervan pas over enkele jaren zien.

Dat geldt trouwens voor een hele reeks maatregelen die wij op het ogenblik ten gunste van de steden treffen. Wij zullen de vruchten hiervan pas over tien jaar plukken. Ant-

werpen werd hier vandaag in een slecht daglicht gesteld, maar ik wil bij deze gelegenheid toch benadrukken dat het van politieke moed getuigt dat de stad ondanks het feit dat ze het slachtoffer is van scheldpartijen en goedkope demagogie toch maatregelen treft die pas over tien jaar hun hele effect zullen sorteren, dus niet in deze legislatuur, noch in de daaropvolgende. De jongste maanden hebben wij veel kritiek op de grote steden moeten aanhoren en wat collega Van Peel vandaag zei kan ik bijvallen, maar dit neemt niet weg dat wij de politieke moed waarvan een stad als Antwerpen getuigt, de uitdaging die zij aangaat, moeten onderschatten.

Antwerpen komt in de komende jaren voor een enorme uitdaging te staan. Het zal in staat moeten zijn de *gérer la pauvreté*, zoals ik dat in het Frans genoemd heb. Overigens heb ik er geen last mee dat vragen worden gesteld over subsidiëring en zo, maar op de simplistische uitspraken over jeugdtehuizen en wapenbenden die ik hier gehoord heb, zal ik zo vriendelijk zijn niet in te gaan. Ik heb daarover mijn idee en acht het beneden mijn waardigheid mijn mening ter zake te kennen te geven.

Er is een uitdaging voor de toekomst. De interpellatie van de heer Van Peel was terecht, maar ik kan hem nu geen concreet antwoord geven. Ik kan hem echter wel op de hoogte brengen van de houding van de Executieve.

Morgen zal ik verslag uitbrengen over de gesprekken die ik had met de afgevaardigden van de stad Antwerpen. De Executieve zal pas officieel op de hoogte worden gebracht van de maatregelen nadat ze goedgekeurd zijn door de gemeenteraad. Het is immers logisch dat andere punten slechts aan bod kunnen komen na de kennisname van de rechtsgeldige beslissing van de stad Antwerpen. De aangekondigde begeleidingscommissie wordt geïnstalleerd, de voogdijoverheid is hierbij aanwezig. Wanneer de Vlaamse Executieve in de komende maanden bijkomende inspanningen levert, zal de Gemeenschapsminister van Financiën aanwezig zijn in de begeleidingscommissie om een strikte naleving van het akkoord te controleren.

Het is immers logisch dat bij een schuldkwijtschelding de partij die de schuld heeft kwijt gescholden gerechtigd is om na te gaan of alles is uitgevoerd conform het akkoord. Dit heeft niets te maken met boosaardige bedoelingen of machtsgrepen.

Nadat de beslissing in de Antwerpse gemeenteraad is goedgekeurd zal een commissie worden opgericht die de verschillende claims zal beoordelen op hun waarde en daaruit de politieke gevolgen zal trekken. Dit kunnen algemene claims zijn, eerder nationaal gericht. Ik denk hier bij voorbeeld aan het bestaansminimum. Alle gemeenten zijn bij deze problematiek betrokken. Antwerpen is echter de stad met het vierde grootste aantal per duizend **bestaansminimumtrekkers**. Antwerpen heeft 2,1 per duizend en Gent heeft 2,98 per duizend **bestaansminimumtrekkers**. Dit is dus geen specifiek Antwerps probleem, maar een probleem van alle grootsteden dat in een ruime context moet worden geplaatst.

Men zou er kunnen van uitgaan dat het bestaansminimum, hoe belangrijk ook voor het individu, niet meer voor 50 ten honderd ten laste van de gemeenten wordt gelegd. Dat moeten we bekijken en gebeurlijk kan de Vlaamse Regering een initiatief nemen dat niet zuiver Antwerps is, maar wél een enorm effect heeft in het Antwerpse en op de begroting van Antwerpen. Het is dan goed mogelijk dat de Executieve zich realiseert dat een enorme **saneringsoperatie** wordt uitgevoerd en dat, op voorwaarde dat dit saneringsplan volledig wordt nageleefd, bepaalde tegemoetkomingen mogelijk zijn. Ik beloof ter zake niets, want we zullen dat nog moeten onderzoeken. Wél stel ik concreet voor de vermelde groep te installeren onmiddellijk na goedkeuring door de gemeenteraad om vrij snel de besluiten ervan te kunnen meedelen.

Tenslotte wil ik ook dat door de Vlaamse Regering werk wordt gemaakt van een vrij onschuldig element in het regeerakkoord dat echter wat vergeten is geraakt, namelijk het plan om elk ontwerp en voorstel van decreet te toetsen op zijn financiële weerslag voor de gemeenten. Nogal gemakkelijk worden decreten en wetten goedgekeurd waarvan een deel

Van den Bossche

van de weerslag uiteindelijk in de gemeentebegroting is terug te vinden. Ik stel dus voor dit systeem van controle onmiddellijk te installeren.

Ik overloop nog even een reeks elementen uit de betogen. Op de opmerkingen van collega Hancké heb ik reeds geantwoord. Zijn verhaal over de schulden van Antwerpen is volkomen juist. Men moet zich echter wel realiseren dat, als men overgaat tot een bepaalde schuldontlasting, men zo eerlijk moet zijn ook de verdelingscriteria van het Gemeentefonds opnieuw te bespreken.

Ook in Openbare Vergadering en in de Commissie heb ik er al op gewezen dat de verdeling van het Gemeentefonds rekening houdt met de enorme schuldenlast van de twee grote steden. De schuld Discussie is dus weinig zinvol. Zij moeten eerst hun schulden aflossen en in 2018 zien we wel verder. Ik weet natuurlijk niet of het dan u en ik of onze opvolgers zullen zijn die zich daarmee moeten bezighouden. We moeten er dus rekening mee houden dat sommige acties en maatregelen onmiddellijk effect kunnen hebben op andere regelingen die rekening houden met de concrete toestand.

Mijnheer Beysen, ik onderstreep dat het gesprek tussen het college en mijzelf niet gevoerd werd in termen van macht. Er werd besproken hoe men kan proberen aan te tonen dat Antwerpen een enorm pijnlijke inspanning levert, waardoor de stad, zoals de heer Van Peel heeft benadrukt, ten opzichte van de Vlaamse Raad en Vlaanderen in het algemeen haar ernst en moed om te doen wat ze moet doen, kan duidelijk maken. Als dat is gebeurd en op voorwaarde dat men inderdaad ernstig ingrijpt, kan een ernstig debat over de problemen van de grote steden plaats vinden, wat we dan ook in de Commissie binnenkort zullen doen.

U gaat niet akkoord met de maatregelen en u wacht op tegenmaatregelen die evenveel opbrengen. De begroting kennende beloof ik u veel plezier bij het vinden ervan. Het schuldverhaal is een lang verhaal. Ik maak dat niet zo eenvoudig, en ook

de heer Hancké niet, door te zeggen dat het begon in 1909. Het is de oudste schuld van 90 jaar. Vooral in de jaren '50 is ze enorm aangegroeid maar hier gaat de centrale overheid ook niet vrij uit. Ik kan u niet volgen waar u beweert dat eenzelfde coalitie betekenen dat er geen democratie is. Als een bepaalde partij verkiezingen lang de meerderheid zou halen – ik betreur alleen dat het mijn partij niet is – betekent dit niet dat er geen democratie is.

De heer E. Beysen : Het gaat niet over een meerderheid maar over een coalitievorming.

Minister L. Van den Bossche : Mijnheer Beysen, samen een coalitie vormen kan. Partijen en fracties worden bepaalde machten en een aantal zetels toegekend. Wie samen gaat met wie wordt afgesproken en er ontstaat een meerderheid. Dat heeft alles met democratie te maken. Ik ben het wel met u eens dat de voorgestelde maatregelen veel moed zullen vragen.

Collega Van Hooland heeft gelijk wanneer hij zegt dat dit een grote uitdaging is voor de stad Antwerpen. Het is niet aan ons om dit op te leggen. De stad Antwerpen moet proberen zich derwijze te reorganiseren dat zij een stevig gemanagde boïte wordt. Het is misschien een troost voor Antwerpen vast te stellen dat bijvoorbeeld ook Philips, een goed geleid bedrijf, aan bureaucrativering lijdt. Het is natuurlijk nodig op termijn de nodige antwoorden te vinden om de personeelsbezetting in de hand te houden en de personeelskosten te drukken.

Ik ben dus niet opgetreden als een betuttelende schoonmoeder zoals de heer Verreycken beweert. Wanneer het u pleziert mag u dit gerust zo noemen, mijnheer Verreycken. Ik heb geen enkel schoonmoeder- of moedercomplex. U geeft meer uiting van uw complexen dan van iets anders door het woord schoonmoeder op die manier te gebruiken. Ik heb u al gezegd dat het nodig is in verband met de ontvangsten een dossier te kennen om erover te praten. Dat is een goede raad die ik u wil geven, mijnheer Verreycken. Het ECC heeft wel degelijk veel gekost, maar

u moet ook eens bekijken welke de opbrengsten waren. Daarna moet u dan maar eens weerkomen om uw verontschuldigingen aan te bieden voor de grote stommiteiten die u hier gezegd heeft. Ik beweer niet dat ik verliefd ben op het ECC, ik ben er zelfs nog nooit geweest, maar de uiteindelijke balans van dit gebeuren is zeer positief. Wat dat betreft, meen ik dat uw opmerking niet juist was.

De voetbalwedstrijden en de schatrijke voetbalbond. Zoek even op wat hooliganisme is. Men kan het niet uit de stadions weghalen zonder er elders in de stad mee te maken te hebben. Het zou goed zijn indien u er de Engelse literatuur op naslaat. Niet omdat de voetbalbond of de voetbalclub zou betalen, zou er geen hooliganisme meer zijn. De wereld is iets ingewikkelder.

Ik voel mij persoonlijk beledigd. Waar ik woon, heeft niets te maken met voorgedij of wat er is gebeurd. Dergelijke opmerkingen zou men niet mogen maken. De maandelijks controle is de uitvoering van het akkoord dat in mei gesloten is.

Resumerend kan ik zeggen dat, ten eerste, ik hulde breng aan de moed die een schepencollege heeft om in moeilijke omstandigheden en geconfronteerd met een schuld uit het verleden, inspanningen te doen voor de toekomst en, ten tweede, dat de Vlaamse Executieve dit alles moet bekijken, rekening houdend met het feit dat Antwerpen een stad is met enorme uitdagingen, ook op sociaal vlak en dat een aantal opmerkingen op financieel vlak niet zo maar van tafel kunnen worden geveegd. Op die uitdagingen moet een antwoord worden gegeven, maar het huidige saneringsverhaal is niet altijd haalbaar.

Men mag terecht vragen dat de Vlaamse Regering een initiatief neemt in de loop van de volgende maanden. Ik kan er uiteraard vandaag niets meer over zeggen behoudens het feit dat dit in beperkte groep zal worden onderzocht en dat de resultaten daarvan later aan de Raad bekend zullen worden gemaakt. (*Applaus*)

De Voorzitter : De heer Van Peel heeft het woord.

De heer M. Van Peel : Mijnheer de Voorzitter, ik dank de Minister kort, niet alleen voor zijn antwoord, maar ook voor zijn inspanningen in de Executieve, en eind oktober in Antwerpen. Ook dat mag even worden onderstreept.

Ik heb de Minister horen zeggen dat de principiële mogelijkheid voor de aansluiting van de stad en andere gemeenten bij de RSZPPO niet alleen wordt onderzocht, maar in een gevorderd stadium is. Ik vind dat een bijzonder belangrijke mededeling, ook al zou ons dat niet onmiddellijk uit de budgettaire problemen halen. Voor de toekomst is het echter wel van groot belang.

De Minister heeft ook erkend dat de huidige financiële toestand van Antwerpen er één is van ce n'est que gérer la pauvreté. Dat is een belangrijke vaststelling.

Het verheugt mij ten zeerste dat er niet alleen een begeleidingscommissie komt, maar dat de Minister zich ertoe heeft geëngageerd in de Executieve claims te onderzoeken die ruimer zijn dan die van Antwerpen alleen, maar die algemeen te maken hebben met de opdracht van centrumsteden, maar ook omdat wellicht

de mogelijkheid bestaat in de Executieve te onderzoeken of er specifieke tegemoetkomingen mogelijk zijn. Ik hoop dat zoiets zeer binnenkort kan, na goedkeuring van de saneringsoperatie door de Antwerpse gemeenteraad.

De Voorzitter : De heer Verreycken heeft het woord.

De heer W. Verreycken : Mijnheer de Voorzitter, ik wil toch nog terugkomen op enkele punten.

Ik heb zeer kort horen praten over het Fonds voor Kansarmoede waarvan 420 miljoen frank naar Antwerpen gaat. Ik behoud mij het recht voor dat achteraf uit te spitten. Indien ik moest aantonen hoeveel daarvan slechts naar de eigen bevolking gaat zou blijken dat bijna 80 ten honderd van het bedrag kan worden gebruikt om schulden te delgen.

In verband met de 10 ten honderd noteer ik dat de Minister heeft gezegd dat indien die 10 ten honderd worden gebruikt als vangnet voor politieke vrienden zulks niet de afspraak was. Dat waren zijn woorden. Ik zal die afspraak ook nakijken.

Ik wou ook nog een woordje zeggen over mijn illustratie van het Sportpaleis. De Minister heeft zich daarin vastgebeten. Toen ik nog provincie-

raadslid was hebben wij miljoenen subsidie goedgekeurd voor dat Sportpaleis. Ik vrees dat de winsten waarover de Minister spreekt een vestzakbroekzakoperatie is vanwege de gemeenschap terwijl de uitgaven van de stad Antwerpen voor de ordehandhaving blijven waar ze zijn.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden.

Wij komen opnieuw bijeen, morgen, 14 november om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

- *De vergadering wordt gesloten om 18.30 uur.*
